

DITT LIVS RUNDRESA

Jubileumsåret till ära ett stort urval nyhetsresor

Mycket nöjda kunder

I priset på våra resor ingår transporter, inkvartering, dricks, så gott som alla utflykter och ofta även alla måltider.

En resa genom Toscana på elcykel

Florens och vinområdena i Chianti

från 1 880 €

Rundresa genom Georgien

Från Kaukasus till Svarta havet

från 1 980 €

Rundresa i Grekland

På upptäcktsfärd bland antikens under

från 2 560 €

Irland kors och tvärs

Den gröna ön och dess sägner

från 2 680 €

Rundresa i Portugal samt Santiago de Compostela

från 2 990 €

Sri Lanka från olika håll

Natur, städer och kulturskatter

från 3 590 €

Vi erbjuder resor till över 80 länder. Våra priser inkluderar så gott som alltid hel- eller halvpension samt allt relevant från utflykter till dricks. Vi reser i små grupper. Resorna görs på finska, under ledning av en finskspråkig reseledare.

Boka ► olympia.fi

tfn 09 6962 770 • olympia@olympia.fi

OLYMPIA

RUNDRESOR • SAFARIER • NATURRESOR • AKTIVITETSRESOR • KRYSSNINGAR • STADSSEMESTRAR

HUFVUDSTADSBLADET
grundades av August
Schauman år 1864.
HBL är i dag Finlands
största dagstidning på
svenska. Tidningens linje är
obundet liberalt borgerlig.

REDAKTIONEN

Växel: 09 12531

Redaktionens e-post: nyheter@hbl.fi

Personliga e-postadresser:
fornamn.efternamn@hbl.fi

Erja Yläjärvi

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Lena Skogberg

Biträdande chefredaktör och redaktionschef
(kultur och samhälle)

Gunilla Celvin

Redaktionschef (nyheter och sport)

Steffen Ørsted

Redaktionschef (visuellt och utveckling)

För mer kontaktuppgifter
gå till hbl.fi/kontakt

Hantera din prenumeration på nätet:
konto.ksfmedia.fi

RÄTTELSE

Det är vår linje att rätta fel så snart
som möjligt på eget initiativ.
Tidningens rättelsepolicy finns att läsa
på <https://www.hbl.fi/rattelser/>

Rätt svar på lucka 4:
Kaj Korkea-aho, aktu-
ell som författare med
boken Röda Rummet,
har en populär podd
och skriver kolumner
för HBL med jämna
mellanrum.

HBL-S JULKALENDER, LUCKA 5

Gissa rätt! Vem bjuder på spänning i juletider?

Dagens tomte är mycket aktuell hos många barnfamiljer som räknar dagarna fram till jul.

Varje dag fram till jul får du möta en känd person bakom en tomtemask. Din uppgift blir att gissa - vem är dagens julgubbe eller julgumma? Fina priser står på spel.

I dag får vi möta en tomte som ofta jobbar med ledtrådar och små mysterium.

Vad har du för en dold talang?

- Jag är väldigt dålig på att dölja mina talanger. Men under coronan har det visat sig att jag är en fena på att sticka Strömsö-tröjor.

Nämn en jultradition som är viktig för dig?

- Julaftonscocktailen klockan 17. Vi brukar kolla vad som finns i julstrumporna och dricka en smarrig champagnecocktail.

Var ska du fira jul?

- Jag ska fira hemma i mitt gula hus i Esbo.

Vad önskar du dig i julklapp?

- Önskar mig alltid nya cocktailglas och skinnhandskar. Barnen brukar ge mig "mamma får skalpmassage-kuponger", det skulle inte vara så dumt.

Vem vill du ge en HBL-prenumeration åt?

■ Vem är detta? FOTO: TIMO KARI

- En Hbl-prenumeration skulle jag kunna ge mig själv, faktiskt. Speciellt nu när tidningen fått förstärkning i form av flera av mina duktiga Yle-kolleger!

Vem är det? Du kan rösta på HBL.fi och i

appen HBL Nyheter fram till midnatt i dag. Bland alla som svarat rätt lottar vi ut en vinnare som får en tre månaders prenumeration på HBL Helg!

HBL

Vi erbjuder tjänstebostäder utan hyresgaranti och en storstads personalförmåner.

Kom med och öppna vägen från sandlådan till sagornas värld

Vi söker nu proffs inom småbarnspedagogik till olika uppgifter i Helsingfors stads daghem.

Bland de lediganslagna jobben finns lärare, speciallärare och barnskötare inom småbarnspedagogik på olika håll i Helsingfors.

Se alla lediga jobb och ansök nu!

Helsinki

Bekanta dig med det betydelsefulla arbetet och de olika möjligheterna på adressen: www.hel.fi/edurekry

Dag för dag blir skidspåren lite längre. Tack vare minusgrader och effektiva snökanoner finns det redan många kilometer fina skidspår i huvudstadsregionen.

FOTO: NIKLAS TALLQVIST

Nyheter
10

Nummer 329
Årgång 157
4,90 €

SÖNDAG 5 DECEMBER 2021

FOTO: CATA PORTIN

Nyheter
4

”Vi ser att livet går vidare”

Någon fest på slottet blev det inte – men i en exklusiv intervju med HBL vill president Sauli Niinistö gärna hälsa till alla med det motto han hade tänkt använda som tema i år: ”Mycket är väl”.

– Vi ser att livet går vidare. Då och då ser man till och

med att människor småler. Det finns vatten, elektricitet, mat – allt.

Däremot har han funderat på om det finns en grupp missnöjda som använder coronaviruset och klimatfrågan som plattform att utnyttja för protestyttringar.

■ **Ilkka Kanerva: ”Finland kan tvingas höja beredskapen”** 5

■ **Kjell Westös nya novell Giget** 30 ■ **Omikron tar fart i Finland** 11

■ **Jari Laine: Tvåspråkigheten inom handbollen är en rikedom** 20

PRESIDENT NIINISTÖ TILL HBL:

”Känslorna kring svenskan har mjukats upp”

Innan självständighetsmottagningen ställdes in hade en slogan redan formulerats: ”Mycket är väl – Paljon on hyvin”. Det vill president Sauli Niinistö påminna om. HBL satte sig ner för ett samtal om både optimism och pågående politiska spänningar.

Om någon för två år sedan hade sagt att vi kommer att drabbas av covid och vara tvungna att leva på ett helt annat sätt, använda munskydd, inte få träffa folk och att många är sjuka – ja, då hade det uppfattats som gallet och omöjligt, säger republikens president **Sauli Niinistö**.

– Vad som händer nu? Vi ser att livet går vidare. Då och då ser man till och med att människor smälter. Det finns vatten, elektricitet, mat – allt.

– Det är därför jag vill säga att mycket är väl. Vi har prövats, och prövats hårt. Och förstås vill jag säga det också därför att det ännu inte är slut.

Men det finns även ett annat fenomen som presidenten funderar på.

– Jag har tänkt på dels kritiken mot åtgärderna för att hejda klimatförändringen, dels kritiken mot coronavaccinering, säger Niinistö.

I vilken mån finns det människor som tillhör båda grupperna – en grupp som har en dubbelagenda, utnyttjar rädsla och oro och rentav sprider missnöje i samhället, frågar han sig.

– Det finns människor som är missnöjda med mycket, eller nästan allt. Då erbjuder covid-19 och klimatförändringen på sätt och vis en plattform. Både pandemin och klimatförändringen berör alla, och för dem som är missnöjda av princip och missnöjda med samhället är de här fenomenen lätta att utnyttja.

– Men det finns också människor som är hemskt rädda för vaccinen. Då kanske man inte kan klandra dem utan bara påminna om att de måste vara dubbelt så försiktiga med sig själva och med andra.

I Finland och resten av Norden ses förtroendet i samhället och för

Det är mycket viktigt att Biden och Putin diskuterar – men de talar om Europa. Och det är kanske inte bästa möjliga scenario att man diskuterar Europa utan Europa. Här ser vi ännu ett exempel på att EU förlorat sin makt att påverka.

myndigheterna som en klar styrka. Finns det en oro för att det förtroendet håller på och vittrar sönder?

– Vi har ju sett mycket stark kritik mot några specialister. Man märker att det inte tycks räcka att säga att ni hade fel, utan man börjar också peka ut att någon är fel som människa. Det finns en fara om man diskuterar på det sättet. Jag tror ändå att vi har en tyst majoritet som står för ett måttfullt tänkande.

Niinistö noterar att det också råder ett mer måttfullt klimat nu när det gäller svenskan i Finland.

– Det verkar i allmänhet som om känslorna har lindrats, och jag tror man ser det som mer och mer naturligt.

– Jag är inte säker på hur mycket svenska som används i businessrelationerna, men det är på sätt och vis en kulturell och emotionell sak. Det är fint att använda svenska med svenskar. Till exempel jag gör det alltid – tills min samtalskamrat byter till engelska, säger Niinistö.

Han njuter av att lyssna på svenska på samma sätt som han gärna använder en ordrik finska ”på det sätt man gjorde tidigare”.

– Därför är litteraturen mycket viktig.

Nationella reaktioner ”tycks sitta djupt”

Pandemin har också visat att gränser kan komma tillbaka.

Har det överraskat er hur snabbt man varit beredd att stänga gränser och agera väldigt nationellt?

– När det gäller covid-19 blev jag kanske mer överraskad då jag insåg att de människor som bor vid gränsen mot Sverige blivit så vana vid att det inte finns några gränser, att de blev

■ **President Sauli Niinistö noterar att det råder ett mer måttfullt klimat nu när det gäller svenskan i Finland.**

– **Det verkar i allmänhet som om känslorna har lindrats, och jag tror man ser det som mer och mer naturligt.** FOTO: CATA PORTIN

riktigt arga då det plötsligt förändrades, säger Niinistö.

Men visst var det tydligt att nationernas reaktion var att tänka på sig själva då de stod inför den globala pandemin, säger han.

– Det låter kanske lite cyniskt, men jag är säker på att reaktionerna blir lika i framtiden vilken omöjlighet som än händer. Det tycks ligga så djupt. Om det är rätt eller fel är en annan fråga, men människor betar sig på det sättet.

Men blir det bestående sår av det, i Norden eller internationellt? Också här tar Niinistö en mer optimistisk väg. Han talar om hur vår sjukvård hade stor nytta av kinesiska läkare som lärde ut vad de visste om vi-

ruset och hur man skulle behandla patienterna, och hur kunskapen sedan fördes vidare.

– Det visar att hälsovården och specialisterna hittade samarbetet mycket snabbare än de politiska ledarna.

Putins Natoutspel handlar om tidpunkt

Strax före intervjun med presidenten har ett uttalande av Rysslands president **Vladimir Putin** uppmärksammat. Putin sade att Ryssland i sin dialog med USA kommer att insistera på ett avtal om att utesluta all ytterligare Natoexpansion.

President Niinistö kommenterade det med att alla medlemsfrågor är något som behandlas mellan Natos medlemsländer och det land som ansöker.

Vad betyder det att det här uttalandet kom nu?

– Vi är ju mycket medvetna om att **Joe Biden** och **Vladimir Putin** ska ha ett samtal rätt snart, säger Niinistö.

Samtalet mellan USA:s och Rysslands presidenter kommer efter de

NYHETER
E-post: nyheter@hbl.fiFacebook: HBL – Hufvudstadsbladet
Twitter: @hblwebb
Instagram: @hufvudstadsbladet

Rysk anfallsplan för Ukraina avslöjad

Amerikanska underrättelseuppgifter visar hur Ryssland planerar en möjlig invasion av Ukraina i början av nästa år, enligt amerikanska medier. Försvarsutskottets ordförande Ilkka Kanerva (Saml) är bekymrad.
– Situationen är allvarlig. Jag börjar befara att det inte längre handlar om enbart retorik.

Washington Post och New York Times har publicerat artiklar om hur Ryssland har utförliga planer på en möjlig invasion av Ukraina. Artiklarna baserar sig på amerikanska underrättelseuppgifter som bland annat visar hur Ryssland har kallat in 100 000 reservister. Uppskattningen är att 175 000 soldater är stridsklara i januari.

De amerikanska underrättelseuppgifterna skildrar hur den ryska krigsapparaten snabbt håller på och positionerar sina trupper inför en flerfrontsoffensiv som ukrainska styrkor har små chanser att bemöta. Hälften av de ryska styrkor som skulle användas i den planerade offensiven befinner sig redan nära gränsen till Ukraina.

De amerikanska underrättelseuppgifterna innefattar bland annat satellitbilder som visar hur ryska styrkor och utrustning koncentreras till Ukrainas östra gräns. De ryska planerna ska gå ut på att flytta styrkor till och från den ukrainska gränsen med avsikt att skapa oklarhet och osäkerhet.

Kanerva: Situationen är allvarlig
Försvarsutskottets ordförande, Ilkka Kanerva (Saml) vill inte kommentera specifikt de senaste nyhetsuppgifterna i amerikanska medier, utan analyserar utvecklingen den senaste tiden på ett generellt plan.

– Situationen är allvarlig. Jag börjar befara att det inte längre handlar om enbart retorik. Vi måste ta diskussionen på allvar eftersom utvecklingen har betydelse också för oss i Finland och i hela norra Europa, säger Kanerva till HBL.

Vilka vore konsekvenserna för Finland ifall Ryssland skulle skrida till verket med planerna?

– Det skulle innebära att vi har ett fullskaligt krig nära oss, vilket skulle tvinga även oss att höja beredskapen, säger Kanerva.

Kanerva påminner om att Ryssland under den senaste Zapad-månövern flyttade stora mängder trupper till den ukrainska gränsen.

Ilkka Kanerva ser ingen annan lösning på Ukrainafrågan än att avtalspunkterna i Minskfördraget börjar följas.

– Men förstås kan det hända att det är en överoptimistisk förhoppning.

MARIA GESTRIN-HAGNER
maria.gestrin-hagner@hbl.fi

samtal som fördes mellan utrikesministrarna **Sergej Lavrov** och **Anthony Blinken** i samband med OSSE-mötet i Stockholm i torsdags. Blinken manade att respektera Ukrainas territorium, medan Lavrov å sin sida nämnde förslaget om ett avtal eller en säkerhetspakt.

Niinistö påminner om att det tidigare haft en lugnande effekt på spänningar och manövrer vid Ukrainas gräns då Putin och Biden samtalat.

– I våras hade jag telefonkontakt med Putin strax efter att han diskuterat med Biden. Och under det samtalet sade Putin för första gången att det bara var fråga om en militärövning. Jag vet inte vad som hänt under samtalet mellan Biden och Putin, men jag kan inte utesluta tanken att det var något som gjorde att Putin var redo att säga något nytt.

Nu är det mer allvarligt, säger Niinistö. Det vi hörde från Kreml är troligen något som tas upp under samtalen mellan USA och Ryssland.

– Det är förstås intressant att höra vad det är, säger Niinistö om det säkerhetsavtal Ryssland vill föreslå.

Han drar sig till minnes ett tidigare liknande initiativ. Det var den dåvarande ryska presidenten **Dmitrij Medvedev** som föreslog ett juridiskt bindande säkerhetsinitiativ 2008 och 2009. Niinistö påminner om att det inte fick någon luft under vingarna.

"Ett exempel på att EU förlorat makt att påverka"

Niinistö's tolkning av tidpunkten för det nya utspelet är att det berör flera händelser som sammanfaller.

– Först och främst Ukrainafrågan. Men också att EU diskuterar sin strategiska kompass, Nato sitt strategiska koncept, och så diskussionen om samarbetet mellan EU och Nato.

– Det jag ser nu är att Ryssland vill vara med i den diskussionen och utvidga den till hela Europa. Och förstås vill de inte bara vara med – utan också få fram sina egna synpunkter.

Ni har sagt att Finland kan erbjuda goda tjänster. Finns här någon god tjänst att erbjuda?

– Om det behövs. Just nu kommer

de här presidenterna att samtala, och vi andra lyssnar på resultatet, säger Niinistö och tillägger att "vi andra" också innefattar EU.

Här säger han vasst:
– Det är mycket viktigt att Biden och Putin diskuterar – men de talar om Europa. Och det är kanske inte bästa möjliga scenario att man diskuterar Europa utan Europa. Här ser vi ännu ett exempel på att EU förlorat sin makt att påverka.

– Men bra att någon diskuterar, om inte EU gör det.

Vi har haft ett par insändare i HBL som föreslår att er period som president borde förlängas, eftersom situationen i Europa och världen är så spänd – hur reagerar ni på ett sådant förslag?

– Det är omöjligt att ta det på allvar, säger Niinistö.

– Det finns många människor som kan ta hand om den här posten.

Hur kändes det att vara tvungen att ställa in självständighetsmot-tagningen även i den minimerade formen?

– Det var en spännande, en mycket tung period. Först var idén att 600–700 gäster räcker. Efter några veckor blev det 400, sedan blev det 200 – och nu blir det inga gäster alls, säger Niinistö.

– Här vill jag säga att jag flera gånger förde telefonsamtal med omsorgsminister **Krista Kiuru**, första gången för över en månad sedan. Jag är överraskad över hur klart hon såg hur situationen skulle bli i dag. Jag vill ta upp det här, för vi fick mycket viktig information.

Vi ber presidenten formulera en kärnfull hälsning till alla finländare inför självständighetsdagen under coronaåret 2021.

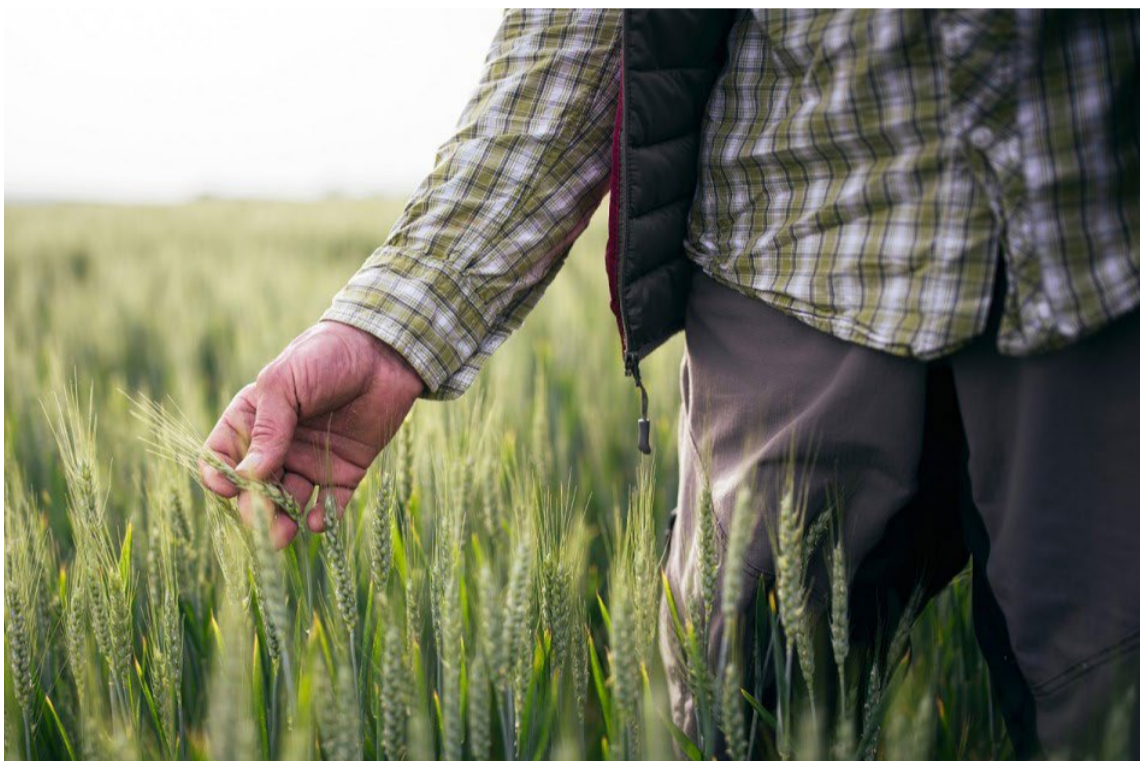
– Jag vill bara påminna om att mycket är väl. Låt oss hålla det väl. Det bär oss över svåra tider.

SYLVIA BJON
sylvia.bjon@hbl.fi

SUSANNA GINMAN
susanna.ginman@hbl.fi

Fond för koldioxidfri odling delar lantbrukare

S-banken lanserar en fond för att samla pengar för kolodling eller andra jordbruksmetoder som minskar utsläppen av koldioxid. Intresset är stort bland en del lantbrukare, medan andra rasar mot fonden.

■ S-bankens nya fond strävar efter att främja kolodling och hållbart jordbruk. FOTO: S-BANKEN

S-bankens nya fond strävar efter att vara med och finansiera nya jordbruksmetoder som minskar utsläppen av koldioxid eller till och med gör lantbruket koldioxidnegativt. Genom att hjälpa odlare att finansiera en omställning till så kallad kolodling eller regenerativ odling vill fonden förnya lantbruket och göra det mer klimatsmart.

Tanken är i korthet att fonden med insamlade medel köper jordbruksmark. Fonden kommer överens med en lantbrukare om att odla åkrarna så att de binder koldioxid genom kolodling eller med hjälp av någon annan ny metod. Den odlade lantbrukaren blir delägare i åkermarken och har på sikt en möjlighet att lösa in hela arealen.

– Fonden köper inte mark som ingen vill odla, en förutsättning är att det finns en jordbrukare som tar sig an odlingen, säger **Jussi Nykänen**, portföljförvaltare för fonden.

Enligt Nykänen har fonden väckt stort intresse. Han har blivit kontaktad både av jordbrukare som är intresserade av att utvidga inom klimatsmart odling och av sådana som är intresserade av att sälja sin åkermark. Några har också varit i kontakt för att de vill placera i fonden.

Efterlyser diskussion

Men alla är inte positiva. En insändare i Maaseudun Tulevaisuus anklagar S-gruppen för att ta kål på det småskaliga jordbruket med sin nya fond. Betala hellre bönderna ett skä-

ligt pris för deras varor i stället för att köpa upp deras åkrar, anser insändarskribenten.

Verksamhetsledare **Jonas Laxåback** på Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC uppger att man inte diskuterat fonden inom förbundet.

– Rent principiellt tycker jag att då man diskuterar jordbruksnäringen så borde de odlare som jobbar med metoder för att binda koldioxid ha ett intresse av att diskutera hur olika finansieringsverktyg byggs upp och hur odlarna kunde få lite extra betalt, säger Laxåback.

Laxåback poängterar att jordbrukarna är väl medvetna om att de är en del av lösningen då det gäller klimatförändringen. Lantbruket är en sektor som direkt berörs av klimatförändringen både i positiv och i negativ bemärkelse. Det finns en klimatfärdplan som SLC tagit fram i samarbete med Lantbrukarcentralen MTK.

– Det hade varit bra om S-banken hade diskuterat sin fond och förankrat den hos odlarna. Nu känns det lite som att den skor sig på sådant vi redan har tänkt på, säger Laxåback. Nykänen understryker att S-banken haft kontakt med aktörer inom jordbrukssektorn då fonden utvecklats. SLC har man ändå inte haft någon kontakt med.

I S-bankens pressmeddelande uttalar sig både en odlare och Pro Agrias vd **Harri Mäkivuokko** positivt om den nya fonden. Det behövs olika lös-

” Det hade varit bra om S-banken hade diskuterat sin fond och förankrat den hos odlarna. Nu känns det lite som att den skor sig på sådant vi redan har tänkt på.

Jonas Laxåback
Verksamhetsledare på SLC

ningar för olika gårdar och Pro Agria är gärna med och jobbar fram lönsamma lösningar för kolodling och för hur gården kan minska sitt koldioxidavtryck, säger Mäkivuokko i meddelandet.

Lösa in åkern

Jussi Nykänen påpekar att fonden på inget sätt är bunden till S-gruppen förutom att det är S-banken som förvaltar den. De åkrar fonden investerar i involverar alltid en jordbrukare som är redo att bruka marken, fonden köper inte åkermark för åkermarkens skull.

Odlaren kan till exempel till en början placera 10 procent av åkermarkens värde och sedan under en period på mellan 10 och 15 år stegvis lösa in mera av marken. Nykänen ser det här som ett bättre alternativ än att enbart hyra åkrar, även om långsiktigt hyra också är en möj-

FAKTA

Kolodling eller regenerativ odling

● Begreppet regenerativt jordbruk innebär att återbilda eller förnya. Jordhälsan är central, det finns många olika metoder för att binda kol i jordmånen.

● Kolodlingen står för jordbruksmetoder som leder till att kol från atmosfären lagras i matjorden.

● Ju mer kol man lyckas binda i marken, desto mer stiger humushalten. Humushalten i sin tur påverkar skörden.

● Aspekter att tänka på i regenerativ odling är mångfalden och att inte lämna jorden bar samt att minnas att mångfalden gäller också under jorden.

● Jorden ska störas så lite som möjligt av kemiska eller fysiska eller biologiska åtgärder.

● Tanken är att odla många olika grödor och på så sätt främja biodiversiteten.

Katedralskolan i Åbo toppar rankning

Katedralskolan i Åbo kniper igen förstaplatsen i nyhetsbyråns STT:s gymnasiejämförelse.

Finlandssvenska gymnasier klarade sig återigen mycket väl i STT:s gymnasierankning.

STT har jämfört resultaten i höstens studentskrivningar för 345 gymnasier, varav 33 är svenskspråkiga. Trots det är sju av de tio bästa stora gymnasierna finlandssvenska.

Precis som i fjol toppar Katedralskolan i Åbo listan över de stora gymnasierna. Enligt STT har gymnasiet toppat listan i fyra år.

På andra plats återfinns Ekenäs gymnasium och på fjärde plats Korsholms gymnasium, medan gymnasierna i Vasa, Brändö och Borgå lägger beslag på platserna 6–8. Kyrksläpps gymnasium är på tionde plats.

Till stora gymnasier räknas de som har fler än 51 studenter som avlägger studentexamen.

Björneborgs svenska samskola kniper första platsen på listan över de 20 bästa små gymnasierna. Fyra av de tio bästa är svenskspråkiga. På fjärde plats återfinns Helsinge gymnasium, på åttonde plats Pargas gymnasium och på tionde plats Svenska samskolan i Tammerfors.

Välbefinnandet viktigt

Marianne Pärnänen, rektor för Katedralskolan i Åbo, säger att det känns riktigt bra att gymnasiet återigen toppar listan.

– Samtidigt är det överraskande att vi år ut och år in klarar oss så bra. Det är på sätt och vis ett tecken på att det vi sysslar med är rätt, att vi har hittat rätt sätt att jobba på, säger Pärnänen.

Enligt Pärnänen har man i många år jobbat kring positiv attityd och vi-anda på gymnasiet. Styrkan finns i samarbete.

– Vi har satsat väldigt mycket på lagarbete bland lärarna och försöker på det sättet hålla koll på våra resurser för att förebygga att en ensam lärare kör slut på sig.

Samma attityd försöker man överföra till de studerande. Man jobbar hårt och målmedvetet hela tiden, men välbefinnandet ska komma för.

– Välbefinnandet är A och O. När man har den biten i skick kan man börja fundera på inläring och lärande, säger Pärnänen.

I STT:s jämförelse klassas gymnasierna enligt hur väl eleverna presterar i de obligatoriska proven i studentskrivningarna jämfört med elevernas medelvitsord då årskullen antogs till gymnasiet. Rankningen ger alltså utslag för hur mycket eleverna har förbättrat sina vitsord under gymnasiet.

SFP RKP

KOM OCH TRÄFFA PARTIORDFÖRANDE, JUSTITIEMINISTER

ANNA-MAJA HENRIKSSON

TISDAG 7.12
KL. 17-17:30 I VANDA
WANDA'S, ELDSTADSGRÄNDEN 5
KL. 18-18:30 I GRANKULLA
GRANKULLA STADSHUS, GRANKULLAVÄGEN 10

Vi följer rådande restriktioner. Restaurangen kontrollerar coronapass.

Helsingfors

Konst lämnar spår

Upptäck nya upplevelser:
tapahtumat.hel.fi

HAM / Katharina Grosse: Chill Seeping
from the Walls Gets between Us

Vill du ge en läsupplevelse i julklapp?

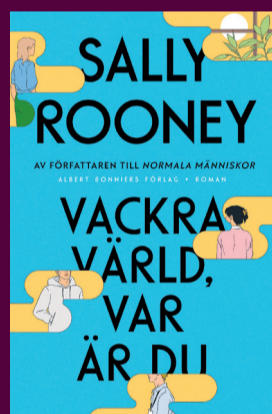
Böcker är den perfekta julklappen för nära och kära.

Akademen erbjuder svenskspråkiga böcker till förmånliga priser för vänklubsmedlemmar. Erbjudandet gäller till den 31.12.2021 i alla Akademens butiker. Julklappstips till alla bokälskare!

Dagbok för alla mina fans 16.
Med i matchen
Jeff Kinney

16,90 €
13,90 €

Vackra värld, var är du
Sally Rooney

27,90 €

Kom med i vänklubben

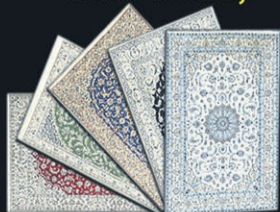
AKADEMEN

ÄKTA HANDKNUTNA PERSISKA MATTOR

ENDAST 7 DAGAR 05-11.12

NAIN MED SILK
300 x 200 (cm)

Förr: ~~4699,-~~
Nu: 1399,-

GALLERI WWW.AIDOTMATOT.FI

KASHMIRSILK
190 x 130 (cm)

Förr: ~~3999,-~~
Nu: 1199,-

KASHAN

350 x 250 (cm)

Förr: ~~4999,-~~
Nu: 1499,-

Stort urval och förmånliga priser!

KAZAK

150 x 100 (cm)

Förr: ~~549,-~~
Nu: 179,-

HAMADAN

300 x 100 (cm)

Förr: ~~1199,-~~
Nu: 349,-

ÄVEN ANDRA RABATTER I BUTIKEN

ÖPPET

10⁰⁰-20⁰⁰

KARBÖLEVÄGEN 12, 00430 H-FORS.

TEL. 040 140 4444

-70%

Den verksamhet Ime Archibongs enhet håller på med har enligt honom mycket gemensamt med uppstartsföretagarna som kommit till Slush. FOTO: JULIUS KONTTINEN/SLUSH

Ime Archibong ska sålla fram guldkornen

Ime Archibong brukar jogga med kollegan, Metas vd Mark Zuckerberg. Hans första resa från San Francisco på 1,5 år gick till Helsingfors.

Meta, bolaget som tidigare hette Facebook, får flera glirningar när unga entreprenörer och erfarna investerare strålar samman på Slush i Helsingfors.

– Jag får frågor om meta hit och meta dit, sade Tinders vd **Renate Nyborg** som tror på interaktion i verkligheten.

Tony Fadell, mannen som tog fram den första Iphonen och nu är investerare säger genast nej tack till

allt med en koppling till metaverse.

I en tid där unga förmågor vill lösa planetens problem och hjälpa folk att må bättre känns diskussionen om nya påhitt för sociala plattformar som från en annan era. Men **Ime Archibong**, ansvarig för Metas experiment med nya produkter, har rest till Helsingfors med ett annat perspektiv.

Folk i gemen lägger mycket tid på sociala plattformar och även tjäns-

terna behöver utvecklas och förnyas.

– Vi når ut till 3,6 miljarder människor. Men det finns 8 miljarder människor. Vad kan vi göra för att nå dem vi inte når i dag? frågar Archibong.

Väntar sig misslyckande

Den verksamhet Ime Archibongs enhet håller på med har enligt honom mycket gemensamt med uppstartsföretagarna som kommit till Slush.

Ime Archibong har jobbat elva år på Meta. Efter Cambridge Analytica-skandalen 2018 var det han som ledde den interna utredningen. Jobbet tog över ett år. FOTO: JULIUS KONTTINEN/SLUSH

Hans team består av tre till fem personer som tar fram och testar olika produkter och tjänster. De finns i olika länder och uppmanas ta sig an lokala problem.

– Jag har ett team med nigerianer i Nigeria. De löser nigerianernas problem i Nigeria. De identifierade handel och utbildningar som problem, och valde att jobba med utbildning. I praktiken handlar det om att hitta ett sätt för lärare och elever att mötas.

Bland de lokala lösningarna tror han att det finns guldkorn som kan lyftas upp och bli globala framgångar. Det behöver inte vara helt nya appar utan kan vara en ny egenskap i existerande appar. Archibong utesluter inte heller bärbar teknik.

Att jobba i små team tror han kan ha fördelar.

– Om man tänker på att Facebook grundades för Harvard och Instagram för att fota drinkar be-

hövs det inte stora resurser för att testa en idé.

Archibong ser som sin uppgift att strukturera organisationen och ge teamen frihet.

– När folk ser min titel kan de tro att jag svingar ett trollspö och förutspår framtiden. Jag är snarare en trädgårdsmästare som ser till att marken är bördig.

Archibong upprepar flera gånger att det är viktigt att utvecklarna själva konstaterar att det inte blev till något och därmed hoppar på nästa idé.

– Jag förväntar mig många misslyckanden. Den första idén brukar aldrig lyckas. Men de som skjuter många skott mot mål får förr eller senare till det.

Svart förebild

Metaversum kommenterar Ime Archibong kort. Han jämför med vad som hänt sedan han reste i sin ungdom. Då bar han med sig en kamera, reseguideboken Lonely Planet och en pappersbiljett. I dag finns allt i telefonen och förändringen har skett över en natt.

– Det är mycket som ska byggas för metaversum och det behövs gemensamma standarder.

Ime Archibong talar hellre om Afrika. I Silicon Valley refereras han till som den högst uppsatta svarta direktören.

– Jag tänker på det här varje dag, vilken roll jag som svart direktör ska ta. När man ser sig omkring i världen ser många ut som mig, men inte i bolaget. Fast man kan titta på mina team, de är de mest diversifierade i Meta.

Han säger att mycket är på gång i Afrika, Asien och Latinamerika.

– Personligen tror jag att nästa utvecklingsfas kommer från länder vi i dag underskattar.

Han berättar hur ironiskt det är att 2007 anses vara en vändpunkt för den tekniska utvecklingen. Det var då den första Iphonen släpptes.

– Redan då betalade hundratusentals med mobila pengar i Kenya. Tänk om vi hade haft mod att satsa där då. Å andra sidan var Facebook ett litet bolag vid den tidpunkten. Men nu är vi inte det.

Fokus på ensamhet

I två dagar har han gått omkring och pratat med folk i Mässcentrum i Böle. Han tycker det har varit fint att få en inblick i vad det talas om.

Vad tar du med dig från Helsingfors?

– Det var intressant att folk talade passionerat om hållbarhet och ansvar, oberoende av vad temat för diskussionen var.

Hur tar Meta ansvar?

– Vi har investerat miljarder i användarnas trygghet och integritet. Med hjälp av artificiell intelligens kan vi hantera över 90 procent av hatretoriken, förut var det bara mellan 10 och 20 procent. Om vi skulle behöva göra det här jobbet manuellt skulle vi behöva anställa mer än jordens hela befolkning, inte ens det skulle räcka till.

Du talar om Afrikas behov och möjligheter. Om man tittar på problemen i länder som Finland kan de sociala plattformarna ifrågasättas för att de sprider osunda kropps- eller vardagsideal. Har ni ett ansvar där?

FAKTA

Metaversum

● Sociala medier-bolaget Meta Platforms, före detta Facebook, meddelade tidigare i höst att det vill bygga en ny digital verklighet.

● I den virtuella verkligheten, ett så kallat metaversum, ska man kunna träffa andra och sköta olika ärenden.

● Meta planerar rekrytera tusentals personer i Europa för att bygga den nya världen. Enligt uppgifter i medier kommer rekryteringarna att koncentreras till Tyskland, Frankrike, Italien, Spanien, Polen, Nederländerna och Irland.

● Tanken är inte att Meta ska bygga allt själva, utan att det ska vara ett samarbete med olika aktörer. Detaljer om hur det ska fungera har inte offentliggjorts.

● Uttrycket metaversum, metaverse på engelska, användes av science fiction-författaren Neal Stephenson 1992 för att beskriva en datorgenererad värld.

● Till Metas appportfölj hör bland annat Facebook, Messenger, Instagram och WhatsApp. Nästan alla Metas intäkter kommer från annonser.

” Jag tänker på det här varje dag, vilken roll jag som svart direktör ska ta. När man ser sig omkring i världen ser många ut som mig, men inte i bolaget. Fast man kan titta på mina team, de är de mest diversifierade i Meta.

– Det är en bra sak att vi nu undersöker saken och förstår hur våra produkter påverkar användarna. När vi planerar nya produkter tänker vi mycket på det här, på alla potentiella risker som vi och andra sett inom branschen. För två år sedan hade vi ett team vars uttryckliga uppgift var att gå på djupet med psykisk hälsa. En sak de fastnade för var ensamhet, och vi har nu byggt en produkt eller två för att se om man kan göra något åt saken med teknikens hjälp.

Han berättar att han tänker på de här frågorna extra mycket eftersom han blev far för fem månader sedan.

– Har du barn? Vet du hur konstigt det känns att resa bort då? Man vill bara vara hemma, säger Archibong som flög hem till Kalifornien med ett tidigt plan på fredagen.

ANNA BACK
anna.back@hbl.fi

Vill du tipsa HBL om något?

Kontakta oss: nyheter@hbl.fi

HBL

Årets nya Sirkkatonttu på Tomasmaknaden -22.12.21 Salutorget, plats 73 (nära karusellen).

Välkommen!

www.sirkkatonttu.fi

KÖP LUCIAMÄRKET

Luciamärket säljs under tiden 5.11–31.12.2021 och kostar 4 euro. De insamlade medlen används för att stöda det hälsofrämjande arbetet på orten. Du kan köpa märket av lokala luciamärkesförsäljare, i Folkhälsanhusen och Luckorna eller i vår webbutik på adressen www.lucia.fi/shop.

FRÅN GENERATION TILL GENERATION

Handgjorda vapenringar med gravyr i guld eller ädelsten.

JOVENIA JUVELER
S. EGGER
Mäster Samuelsgatan 2
SE-111 44 Stockholm

Telefon +46 (0)8-611 25 66
www.joveniajuveler.se

Är du sent ute?
Skaffa klapparna hos Helanders.

Se tidtabellen för årets sista auktioner. Fascineras och lämna bud: www.helander.com

HUUTOKAUPPA
HELANDER

Årtäkersgränden 8-10, Helsingfors
Tel. 029 003 1950 (vard. kl. 10-17)

Helsingfors

Motion lämnar spår

Rör på dig:
helsinkiliikkuu.fi

MUMSA PÅ LITTERATUR!

LITTERATURENS KOSTCIRKEL

LITTERATUR ÄR NÄRING FÖR SJÄLEN OCH GODIS FÖR SINNET.

LITTERATURENS KOSTCIRKEL HJÄLPER DIG ATT VARIERA DIN LÄSNING OCH AVNJUTA LITTERATUR MÅNGSIDIGT.

ESPOO
ESBO

KLIPP UT KOSTCIRKELN OCH PLANERA EN LÄSMENY MED LITTERATURENS ALLA SMAKER FÖR DIG ELLER DITT BARN. BIBLIOTEKET GER FÖRSLAG PÅ LÄCKRA BOKTIPS I OLIKA GENRER FÖR VUXNA OCH BARN PÅ ADRESSEN: HELMET.FI/KOSTCIRKEL

■ Martti Heino åker skidor för att hålla konditionen uppe, för honom är perfekta förhållanden och bra glid inte det mest relevanta, han njuter av att få motionera.

■ Snökanonerna i Oitans har skjutit snö dygnet runt i snart två veckors tid. Det räcker för att trygga snötilgången i spåren, nu har Esbo stad flyttat en del av kapaciteten till Bolomaren.

Skidföret lockar ut motionärer i terrängen

Det finns redan tre kilometer skidspår i Esbo den 1 december. Så ser scenariot verkligen inte ut varje vinter. Tack vare den ovanligt långa perioden med köldgrader kan konstsnö tillverkas dygnet runt. Stadsborna tackar och njuter, det är full rulle i skidspåren redan under eftermiddagen och på kvällen är det rentav rusning.

Bruset från en handfull snökanoner som skjuter snö över det kommande skidlandskapet är örönbäövande vid vändplatsen, men redan en liten bit bort kan man höra hur skidorna glider över den hårdpackade snön – svisch, svisch, svisch ... Termometern visar -7 grader, men så här i början av vintersäsongen känns det mycket kallare än så, kölden biter i kinderna och sticker i fingrarna så fort man inte rör på sig.

Läraren **Kari Kanerva** har fått upp värmen, han har precis åkt tre varv runt det cirka 3 kilometer långa skidspåret i Oitans och tar en kort paus för att dricka vid sidan av spåret. Det är redan hans tredje skidtur den här vintern.

– Förhållandena är helt otroligt bra

här i Oitans! Jag bryr mig faktiskt inte så mycket om *bra skidföre*, det väsentliga för mig är att skidorna fungerar någorlunda och att jag kommer ut och får njuta av att röra på mig. Trots att musklerna ännu är sjuka efter veckoslutets två långa skidturet kunde jag inte låta bli att komma hit i dag också, säger Kari Kanerva belåtet.

Han hoppade i bilen strax efter att dagens lektioner var slut och körde från Alberga till Oitans för att hinna njuta av decembersolen.

– Jag har tränat hela hösten för att vara i form när skidsäsongen börjar, jag vill ju inte vara sämre än kompisarna. Jag har joggat med stavar i Alberga idrottspark. Nu väntar jag bara på att skidspåren i Alberga blir klara, för jag bor där och då kan jag gå till

spåret. Bilresan på 20 kilometer är det enda dåliga med spåren här i Oitans, men till all lycka är det här bara en kort övergångsperiod, för jag noterade att snökanonerna var i gång i Alberga nu också, berättar Kanerva.

Han har rätt, snökanonerna har fått jobba även i Alberga idrottspark, det andra stället i Esbo där staden upprätthåller konstsnöspår. Nu är de första spåren farbara även där.

Petri Forsman, chef för idrottsplatserna i Esbo, har bråda dagar just nu. Hans tolvmannateam på stadens idrottstjänster jobbar dag och natt för att producera snö, köra ut snön längs motionsbanorna och preparera spåren.

– Vi har massor med snö i lager nu, så vi har börjat trappa ner snö-

produktionen här. Just nu har vi bara fem snökanoner i gång i Oitans.

I torsdags fanns det sammanlagt över 3 kilometer färdiga spår och mer blir det i takt med att mannarna hinner köra ut den färdiga snön i terrängen.

” Det blir inte bättre än så här – spåren är i toppskick, vi kunde föra barnet till en barnvakt i närheten och solen skiner fortfarande en liten stund.

Antti Annala

– Vi har också skjutit snö direkt på åkern intill motions slingorna, där drar vi upp ett en kilometer långt spår som passar bra för barn och andra nybörjare, berättar Petri Forsman.

Sjövatten mot kranvatten

De gångna två veckorna har varit de mest intensiva under idrottsplatschefens arbetsår. Esbo stad gör inte snö bara i Oitans och Alberga, utan också i Bolomaren.

– Vi har tagit hjälp av hamnpersonalen för att övervaka snökanonerna, eftersom vi producerar snö dygnet runt när det är så här kallt. Sedan tar vi paus i snöarbetet över veckoslutet, för då kommer det att finnas så mycket folk i farten att vi inte kan jobba med stora maskiner, sammanfattar Forsman läget i Esbo.

Det finns en praktisk förklaring till varför skidspåren i Oitans alltid görs färdiga först, nämligen närheten till sjön Bodom träsk. Staden tar vattnet direkt ur sjön och det lämpar sig ypperligt för snöproduktion.

– Vattnet innehåller en hel del humus och det har en tendens att dra till sig snökristaller så att det snabbare bildas snöflingor. Visserligen blir konstsnön i Oitans inte riktigt lika vit och ren som den snö vi producerar av kranvatten i Alberga, men det påverkar inte skidföret på något sätt, förklarar Petri Forsman.

Han räknar med att Esbo använder cirka 15 000 kubikmeter vatten för att tillverka snö i Alberga idrottspark. Vattnet kommer ändå delvis från en annan vattenledning än den som förser stadsborna med kranvatten, så snöproduktionen på-

verkar inte vattentillgången i stadsdelen.

Nöjda Esbobor

Alla skidåkare som HBL pratar med i Oitans är mycket nöjda över skidspåren. De är speciellt glada över att Esbo stad har startat sina snökanoner så fort kölden kom och därmed kan erbjuda lokala skidspår så här tidigt på säsongen.

– Det är mycket bra skidföre i dag, skidorna glider så lätt på konstsnön. Spåret var dessutom mycket längre i dag än i måndags, då vi alla surrade runt på en 700 meter lång bana. Spåret är redan flera kilometer långt, vilket betyder att det inte ens uppstår köer och rusning så här på eftermiddagen, säger **Evera Someroja** som är ute på sin tredje skidtur för säsongen.

Hon brukar vanligtvis inleda skidsäsongen senast runt självständighetsdagen, så den här säsongstarten utgör inget undantag.

– Det är nog helt vanligt att det finns åkbara spår någonstans i regionen i december. Själv är jag glad över att förhållandena är så här goda i Esbo, för senare i vinter ska jag åka mitt första Finlandialopp, så det gäller att hinna träna tillräckligt före det, säger Someroja.

Pensionären **Martti Heino** från Esboviken är mera imponerad över hur snabbt staden har ställt i ordning skidspåren.

– Jag har aldrig tidigare börjat skidsäsongen så här tidigt. Jag bryr mig inte alls om bra glid och inte kan jag valla heller, utan jag har flera lager med gammal valla under skidorna. Jag är här för att få mo-

■ Kari Kanerva njuter av en skidtur i dagsljus efter att lärares arbetsdag har tagit slut.

tion och hålla mig i form, det måste man i min ålder. Dessutom stiger konditionen snabbare om man får kämpa lite mera i spåret, tipsar Heino medan han plockar upp sina skidor efter avslutat motionspass.

Helsingforsborna **Julia Teiksala** och **Antti Annala** har kommit till Oitans för att kombinera tre saker: skidåkning, tumistid och solsken.

– Det blir inte bättre än så här – spåren är i toppskick, vi kunde föra barnet till en barnvakt i närheten och solen skiner fortfarande en liten stund, berömmar Antti Annala.

– Förra veckan, när skidsäsongen började, var vi här en kväll i duggregn. Det gick också bra, men visst är det bättre nu, med köldgrader och solsken. Vi strävar efter att åka skidor alltid när det går, säger Julia Teiksala.

Paret har kommit till Oitans från grannstaden Helsingfors, där det nu också går att åka skidor i Svedängen. Det 1,1 kilometer långa spåret på åkrarna öppnade i tisdags och sedan dess har snökanonerna stått på längs flera andra spår inne i skogen och skjutit snö. Helsingfors idrottstjänster räknar med att hela nätverket av konstsnöspår i Svedängen ska vara klart i nästa vecka.

TEXT: PETRA MIETTINEN
petra.miettinen@hbl.fi

FOTO: NIKLAS TALLQVIST
niklas.tallqvist@hbl.fi

Sju bekräftade fall av omikron

Sju fall av den nya virusvarianten omikron har konstaterats i Finland meddelar Institutet för hälsa och välfärd. Alla sju fall hör till samma smittkedja.

Ett av fallen har påträffats inom Helsingfors- och Nylands sjukvårdsdistrikt, fyra i Egentliga Finland, och två i Norra Savolax. Lokala myndigheter kartlägger de exponerade och vidtar smittskyddsåtgärder.

Tidigare i veckan berättade institutet att det första konstaterade fallet hängde ihop med ett sällskap som hade återvänt från en resa i Sverige.

En del av de sju uppdagade fallen smittades på resan, andra i Finland, men med koppling till dem som varit på resan.

Esa Rintala, ansvarig smittskyddsläkare vid Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt, säger att åtgärderna för att få tag i misstänkta omikronfall är noggrannare än för delta-varianten.

– Till skillnad från deltan sätts också vaccinerade personer som kan ha exponerats i karantän. En annan försiktighetsåtgärd är att alla exponerade testas, säger Rintala.

I Oslo smittades mellan 90 och 100 personer nyligen av covid vid ett julfestbord och flera av fallen har bekräftats vara omikron. Finns det en risk

att det kluster som har påträffats, bland annat i Egentliga Finland, ännu växer markant?

– Just nu förefaller situationen vara under kontroll. Vi bedömer att vi har nått alla misstänkta fall. Människor har varit väldigt hjälpsamma och aktivt på ett tidigt stadium larmat personer som kan ha exponerats.

Av de sju fallen finns fyra i Egentliga Finland. Av dessa har samtliga lindriga symtom, enligt Rintala. Han vill inte säga om personerna är vaccinerade eller inte.

Rintalas hälsning till allmänheten lyder:

– Se till att ta vaccinet, första och andra dosen ifall du inte redan har gjort det och tredje dosen så fort det är möjligt.

I Egentliga Finland ska coronasamordningsgruppen på tisdag ta ställning till möjliga nya restriktioner. Då kan det bli aktuellt att aktivera paragraf 58 d i smittskyddslagen som gör det möjligt att kräva coronaintyg vid offentliga sammankomster.

Frågan hur det blir med utlysningen av julfreden i år är omöjlig att besvara i det här skedet. En möjlighet är att folk med coronapass kan komma till platsen. Ifall det skulle gå så illa att situationen förvärras drastiskt, kan myndigheterna också i ett senare skede i enlighet med paragraf 58 g helt och hållet förbjuda

da sammankomster, även för personer med coronaintyg.

– Men vi är inte där ännu, säger Rintala.

Flest coronafall påträffas för stunden bland barn. 40 procent av de nya konstaterade fallen i Egentliga Finland är bland barn i åldern 0–14 år och det är inte ovanligt att de här barnen för smittan vidare till sina föräldrar, också om föräldrarna är dubbelvaccinerade.

Från Sydafrika kommer rapporter om att en större andel barn behöver sjukhusvård i och med den nya virusvarianten.

Rintala vill inte i det här skedet spekulera om de här rapporterna betyder att också fler finländska barn kan komma att behöva sjukhusvård då omikron får fotfäste.

Många mor- och farföräldrar hinner inte få tredje sprutan i god tid innan jul. Vågar de här personerna fira jul med sina barnbarn?

– Julen är en särskild högtid. Än så länge är min bedömning att man nog kan fira jul över generationsgränserna förutsatt att barnen är symptomfria och inte exponerade. Men vi måste följa hur situationen utvecklar sig, säger Rintala.

MARIA GESTRIN-HAGNER
maria.gestrin-hagner@hbl.fi

KÖP EN NY HUSQVARNA MOTOR- ELLER RÖJSÅG

INHEMSK JULSKINKA

PÅ KÖPET!
(ca 8 kg)

ERBJUDANDET I KRAFT TILL 19.12.

FRÅN OLENIUS DE BÄSTA JULPAKETEN!

NÄSTA SOMMAR MERA FRITID!

HUSQVARNA AUTOMOWER 305 -ROBOTKLIPPARE

999 € Kom ihåg installationen. Be om offert!

JULENS BÄSTA PAKET!

TILLBEHÖR OCH UTRUSTNING UTNYTJ VÅRA GÄVOKORT!

Lahjakortti OLENIUS

Många fina andra erbjudande på nätet.

Erbudanden i kraft till 31.12.2021 eller så länge lagret räcker till.

Helsingfors

Bibban lämnar spår

Upptäck nya historier:
helmet.fi

LUCIAMORGON I DIREKTSÄNDNING

*Finlands Lucia 2021 Tilde Polviander och Luciakören
uppträder i Nationalmuseet i Helsingfors på morgonen
den 13 december 2021.*

Koka en kopp kaffe, ta fram en lussebulle och fira en stämningfull luciamorgon med oss 13.12! Följ med sändningen från Nationalmuseet på Yle Fem och Yle Arenan kl. 8.30–9.30 eller på Yle Vega kl. 9.10. Finlands Lucia 2021 Tilde Polviander och Luciakören uppträder kl. 9.10.

Foto: Tiina Tahvanainen

folkhälsan www.lucia.fi | #finlandslucia

Stöd insamlingen med Mobile Pay 61638
Insamlingstillståndet RA/2021/98 har beviljats av Polisstyrelsen.

I samarbete med **yle** | **HBL**

FINLANDS LUCIA 2021

LUCIADAGENS PROGRAM ANPASSAS ENLIGT CORONASITUATIONEN – KORTEGEN INHIBERAS

*Det är viktigare än på länge att Finlands Lucia
sprider värme, ljus och hopp till alla som behöver
det. I år, liksom i fjol, är vi dock tvungna att anpassa
firandet till den rådande pandemisituationen.
Kröningen i Helsingfors domkyrka genomförs med
direktsändning i tv, men kortegen genom Helsingfors
inhiberas.*

TV-SÄNDNINGAR SOM NORMALT

Luciamorgonens program och kröningen sänds direkt i tv den 13 december. Morgonsändningen från Nationalmuseet visas på Yle Fem och Yle Arenan kl. 8.30–9.30 och kan höras på Yle Vega kl. 9.10. Finlands Lucia 2021 Tilde Polviander och Luciakören uppträder kl. 9.10. Kröningen sänds på Yle Fem och Yle Arenan kl. 17.

KRÖNING MED PUBLIKBEGRÄNSNING

Vi hoppas kunna hålla Helsingfors domkyrka öppen för publik under kröningen. Antalet åhörare kommer att begränsas och alla deltagare bör förmodligen visa covidintyg (coronapass) vid dörren. Vi följer myndigheternas restriktioner och rekommendationer, och det är alltså fullt möjligt att detta ännu kommer att ändra före luciadagen. Följ med nyheterna på www.folkhalsan.fi eller www.lucia.fi för att få aktuell information.

LUCIAKORTEGEN INSTÄLLD

Ingen luciakortege ordnas i år. Lucia kommer ut på trappan utanför Domkyrkan, intervjuas där för tv och går tillbaka in igen. Kröningen visas inte på storskärm på torget.

Njut av varm stämning och
vacker musik på luciadagen!

Coronapandemin gör vintern extra tung för många. Medlen från luciainsamlingen används för att stöda familjer som kämpar med en jobbig vardag, vilket i år är speciellt angeläget. Folkhälsan vill med lucia bidra med hopp, värme och ljus.

folkhälsan www.lucia.fi | #finlandslucia

Stöd insamlingen med Mobile Pay 61638
Insamlingstillståndet RA/2021/98 har beviljats av Polisstyrelsen.

I samarbete med **yle** | **HBL**

HAM / Katharina Grosse: Chill Seeping from the Walls Gets between Us

Helsingfors

Helsingfors lämnar spår

Hitta nya upplevelser:
tapahtumat.hel.fi

FRANKRIKE

Republikaner väljer Pécresse

Republikanerna i Frankrike väljer Valérie Pécresse till kandidat i det kommande presidentvalet. Den mittenlutande kandidaten bedöms snarare kunna utmana president Macron om mittenröster än locka väljare längre högerut.

Republikanernas medlemmar gav ett tydligt utslag i den avgörande primärvalsduellen: Valérie Pécresse besegrade den mer högerlutande Éric Ciotti med drygt 60 procent av rösterna.

– Kära vänner, ert förtroende går rakt in i hjärtat på mig och det förpliktigar. Jag noterar också den djärvhet ni står för i dag, säger Pécresse efter segern enligt bland andra tidningen Le Monde.

– För första gången i dess historia har general de Gaulles, George Pompidous, Jacques Chiracs och Nicolas Sarkozys parti valt en (kvinnlig) kandidat till presidentvalet.

54-åriga Pécresse är regional ledare i huvudstadsregionen Île-de-France sedan 2015, med erfarenhet som utbildnings- och budgetminister under Nicolas Sarkozys tid som president 2007–12. Hon lovar ett brett reformprogram och beskriver sig själv som en ”kvinna som vinner och agerar”.

Även om Frankrikes stora konservativa parti Republikanerna (LR) så här långt ligger en bra bit efter i alla opinionsmätningar kan valet av kandidat få stor betydelse för hur nästa års presidentval slutar.

Partiet har sökt efter någon som i första hand ska kunna utmana nationalistledaren Marine Le Pen om möjligheten att i nästa led utmana den sittande presidenten Emmanuel Macron.

Av det mesta att döma i nuläget kommer Macron i den avgörande valduellen att ställas mot någon kandidat som står till höger om honom. Frågan är hur långt ut till höger denne kommer att stå.

Varken Valérie Pécresse eller Éric Ciotti har haft tillnärmelsevis tillräckligt med stöd i mätningar för att utmana om en plats i presidentvalets andra omgång.

Republikanernas medlemmar sållade tidigare i veckan bland en rad kandidater, där bland annat

■ Valérie Pécresse kommer att representera Republikanerna i det franska presidentvalet nästa år. FOTO: RAFAEL YAGHOZADEH/TT-AP

EU:s brexitförhandlare Michel Barnier sågs som en trolig favorit.

I slutänden ställdes Pécresse och Ciotti mot varandra i den avgörande duellen. En mer traditionell kandidat, med starkt stöd från näringslivet och de flesta av sina tidigare konkurrenter – och en mer hårdför parlamentsledamot med utmanande förslag som tycks ha landat väl i den allmänna väljaropinionen.

Redan innan lördagens val stod det klart att Pécresse väckte viss oro på andra sidan, hos president Macrons folk.

– Hon förkroppsligar en lugn liberal höger. Hon skapar inte splittning. Om man är macronist, men inte gillar (presidentpartiet) LREM så kan man enkelt tänka sig att rösta på Valérie Pécresse, sade en av presidentens ministrar anonymt till tidskriften Le Point.

WIKTOR NUMMELIN/TT

AFGHANISTAN

Europeiska sändebud söker sätt att återvända

Flera europeiska länder arbetar för att öppna en gemensam diplomatisk beskickning i Afghanistan som skulle möjliggöra en återkomst för ländernas ambassadörer i landet, enligt Frankrikes president Emmanuel Macron.

– Vi överväger en organisation med flera europeiska länder, en gemensam plats för flera européer, som skulle göra att våra ambassadörer kan vara närvarande, sade Macron till journalister i Doha på lördagen.

Västländerna stängde sina ambassader och tog hem sina diplomater vid talibanernas maktövertagande i augusti. Enligt Macron skulle det tänkta samarbetet inte innebära ett erkännande av regimen.

– Det här är en annan linje än ett politiskt erkännande eller en politisk dialog med talibanerna.

Vilka länder som deltar i diskussionerna om en gemensam beskickning framgår inte.

EU uppgav nyligen i ett uttalande efter samtal med talibanerna att en minimal närvaro i Kabul kan bli verklighet, men att inte heller det skulle innebära ett erkännande av det nya styret. TT-REUTERS

Föräldrar till skolskytt i Michigan gripna

Föräldrarna till den 15-årige pojke som sköt ihjäl flera skolkamrater i Michigan i USA i tisdags har gripits. Det är mycket ovanligt att den misstänktes föräldrar anklagas för brott.

Paret har eftersökts sedan fredag eftermiddag och greps tidigt på lördagen i en byggnad i Detroit. Gripandet kunde göras efter att polis fått tips om att paret fordon stod parkerat i närheten.

Pojkens mamma och pappa anklagas formellt för ungefär dråp genom oaktsamhet (involuntary manslaughter). Några timmar efter att anklagelserna tillkännagavs på fredagen konstaterade myndigheterna att paret inte gick att hitta. Föräldrarna efterlystes och söktes av både lokal och federal polis.

Under kvällen utlyste myndigheterna en belöning på motsvarande 9000 euro vardera för uppgifter som ledde till föräldrarnas gripande.

Enligt föräldrarnas advokat hade paret inte flytt och hade ingen avsikt att hålla sig undan polisen, utan gav sig i väg för ”sin egen säkerhet”.

Detroits polischef James White uppger dock på en presskonferens att föräldrarna försökte fly när de greps av polis. Vidare säger han att paret fick hjälp av en person att ta sig in i byggnaden där de senare greps, och att även den personen kan komma att misstänkas för brott.

Ovanliga anklagelser

Skolskjutningar sker med jämna mellanrum i USA, men det är väldigt sällsynt att den misstänktes föräldrar anklagas för brott.

Det var i tisdags som 15-åringen sköt mot elever i skolan Oxford High i orten Oxford, i den sydöstra delen av Michigan. Två flickor, 14 och 16 år gamla, samt två pojkar, 16 och 17 år gamla dödades. Ytterligare sju personer skotts-skadades.

15-åringen är bland annat miss-

tänkt för mord och terrorism.

Det blev tidigt känt att pappan köpte pistolen som användes vid massmordet bara några dagar innan skoldådet. Enligt mamma var det en julklapp till 15-åringen, och sonen hade av allt att döma fri tillgång till den.

En tid innan dådet hade en lärare på skolan slagit larm och försökt kontakta föräldrarna, sedan han sett pojken söka information om vapenammunition under lektionstid. Åklagaren Karen McDonald har berättat att mamman i samband med det skickade ett sms till sonen där hon i lättsamma ordalag skrev att hon inte var arg på honom:

”Du får lära dig att inte åka fast.”

Föräldrarna kallades sedan till skolan samma morgon som dådet, då lärare upptäckte att pojken suttit och ritat en teckning med en pistol, en blödande person och ord som ”blod överallt” och ”mitt liv är värdelöst”.

Reagerade inte

Föräldraparet sade dock nej till att ta hem sonen från skolan och ställde inga frågor om vapnet, enligt åklagaren.

– Dessa anklagelser syftar till att ställa personer som bidrog till denna tragedi till svars och också föra fram budskapet att vapenägare har ett ansvar, säger Karen McDonald.

– Tanken att en förälder läser de orden, och också känner till att deras son har tillgång till ett dödligt vapen som de gett honom, är helt orimligt. Jag skulle kalla det kriminellt.

TT-AFP-AP

INDONESIEN

Människor flyr vulkanutbrott

Ett vulkanutbrott på den indonesiska ön Java fick tusentals människor att fly i panik på lördagen. En person har omkommit, många har skadats och fler därtill sitter inspärrade i byggnader.

Utbrottet i vulkanen Semeru skedde under eftermiddagen lokal tid och ett massivt grått moln spred sig över himlen. Lavan har nått närliggande byar och förstört en bro. Enligt den indonesiska krismyndigheten har åtminstone ett 30-tal personer skadats.

Filmer från katastrofmyndigheten BNPD visar hur människor, däribland mängder av barn, flyr undan röken och askan. Flera byar i området har mörklagts av askan som skymmer solen. Enligt brittiska BBC har en varning till flygtrafiken utfärdats om askmolnet TT

■ En kvinna, som evakuerats i mars 2019 från staden Baghuz, bär på en säck förnödenheter. Striderna om den syriska staden som intagits av IS pågick då som värst. FOTO: GABRIEL CHAIM/TT-AP

USA mörkade massaker – Pentagons trovärdighet i botten

– Vem gjorde det där? Frågan ställdes av en amerikansk militär i Qatar när han ser överlevande vacklande försöka fly. Och så kommer två nya bomber. De senaste avslöjandena om amerikanska bombningar som massakrerade tiotals kvinnor och barn i Syrien 2019 upprör en hel värld.

Året är 2019 och Islamiska statens (IS) hårt pressade trupper i Syrien och Irak står inför det slutgiltiga militära nederlaget mot USA och dess allierade. En av de sista striderna utkämpas i mars i den syriska staden Baghuz, nära den irakiska gränsen, ungefär mitt emellan Bagdad och Damaskus.

Amerikanska stridsflyg och drönare håller ett öga på området och videoupptagningen analyseras i realtid på en amerikansk bas i Qatar. Men det enda man ser på skärmen är en ansenlig mängd kvinnor och barn som samlats på en lerig slätt intill en flod.

Plötsligt dyker ett amerikanskt jaktplan upp i drönarens kamera och släpper en bomb på över 200 kilo rakt in i folkhopen. När röken skingrats och dammet lagt sig kan man på skärmen i Qatar se desorienterade överlevande fly på vacklande ben. Men snabbt kommer en ny räd med två nya bomber av ännu större storlek som tar livet av de flesta människor på slätten.

– Vem gjorde det där? frågar en av de amerikanska militärerna vid

skärmarna i Qatar förvånat.

– Vi har just bombat 50 kvinnor och barn, säger en annan.

Den här beskrivningen av händelseförloppet publicerades i New York Times för ett par veckor sedan. Den bygger på information som väskats fram under flera månader av reporterjobb med intervjuer och dokumentinsamling. Det är första gången allmänheten får vetskap om massakern.

Enligt New York Times utfördes bombningen av en insatsstyrka bestående av amerikanska specialstyrkor som gick under benämningen Task Force 9 och som enligt rapporteringen fick agera hemligt och befriad från strikt övervakning i kriget mot IS.

Genast efter räden ska en amerikansk officer som iakttagit bombningen på skärmarna i Qatar ha slagit larm om en eventuell krigsförbrytelse. En intern utredning startades, men den genomfördes av samma enhet som utförde räden. Enligt New York Times fann rapporten inget klandervärt och utredningen begravdes innanför militärens murar.

Ingen oberoende utredning ansågs behövlig.

Men tack vare en visselblåsare är informationen nu ute både i medierna och i kongressen som har startat sin egen utredning. I måndags meddelade också Pentagon att man inleder en ny utredning ”på hög nivå” för att granska själva räden, antalet dödsoffer, eventuella krigsförbrytelser och hanteringen av den ursprungliga interna utredningen.

Avslöjandena om massakern i Syrien för nästan tre år sedan kommer bara några månader efter att USA bombade sönder och samman en oskyldig familj, sammanlagt tio människor, i Afghanistan i samband med evakueringen av Kabul.

Även då krävdes mediernas insats för att få fram sanningen. Den av USA felaktigt misstänkta terroristen var ingen självmordsbombare utan en biståndsarbetare. Då erkände USA sitt misstag, men inte förrän man självsäkert hunnit förkunna attacken som ”rättfärdig”.

Senare under hösten slog man fast sin ståndpunkt att räden föregicks av misstag men att ingen gjort

KOMMENTAR

JURI VON BONSDORFF

HBL:s medarbetare i Washington D.C.

”Krig är inte vackert eller kliniskt och kan aldrig föras utan blodiga misstag, men de senaste avslöjandena om det amerikanska luftkriget runtom i världen sätter de amerikanska föresatserna i ett ofördelaktigt ljus.

sig skyldig till krigsförbrytelser och att inga åtal skulle väckas. Ingen bar med andra ord ansvaret för de förlorade livet.

Hittills har ingen heller burit ansvar för de dussintals civila som enligt New York Times miste livet i

bombningen i Baghuz 2018. Pentagon har 90 dagar på sig att genomföra den nya utredningen och bestämma om någon bär skulden för den här massakern. Efter avslöjandena har det amerikanska försvarsministeriet bekräftat endast fyra civila dödsoffer och sagt att man inte slutgiltigt kunnat slå fast om de övriga över sextio dödsoffren var civila eller soldater eftersom kvinnor och barn också ibland bär vapen.

Hela USA:s väsen handlar om en strävan efter att vara ett föredöme för resten av världen. Även den mest okritiska beundraren av landet vet dock att USA ofta kommer till korta i den strävan.

I sin krigsföring har landet i samma anda intygat att man i motsats till många andra länder alltid strävar efter att undvika civila dödsoffer och att militären agerar med största möjliga transparens. Krig är inte vackert eller kliniskt och kan aldrig föras utan blodiga misstag, men de senaste avslöjandena om det amerikanska luftkriget runtom i världen sätter de amerikanska föresatserna i ett ofördelaktigt ljus.

I Pentagons officiella och offentliga dokument sägs det att USA genomförde nästan 1000 lufräder i Syrien och Irak 2019. De civila offren uppges vara 22 för hela året. Kvinnorna och barnen från Baghuz finns inte inräknade i den siffran, vilket är någonting som förr eller senare kräver en förklaring.

LEDARE

LEDARAVDELNINGEN
Susanna Ginman
susanna.ginman@hbl.fi

Alla män gör inte värnplikten allmän

Finland hör till de mest jämställda länderna i världen. Rättigheter och skyldigheter är inte beroende av kön. Men på en väsentlig punkt råder inte jämställdhet - värnplikten är obligatorisk endast för män.

På försvarsmaktens webbsidor sägs det att "Finlands militära säkerhet garanteras genom allmän värnplikt". Men det stämmer inte och det allmänna kullkastas de facto redan i följande mening: "Värnplikten gäller 18-60-åriga män."

Och så förefaller det bli i många år framåt. Åtminstone kom en parlamentarisk kommitté som nyligen blev färdig med sitt arbete inte fram med några modiga förslag som skulle leda till en större förändring. Trots att orden jämställdhet och jämlikhet förekommer ett hundratal gånger i rapporten.

Uppdraget för kommittén, som leddes av riksdagsledamoten Ilkka Kanerva (Saml), var att utreda utvecklandet av den allmänna värnplikten. En central uppgift för kommitténs arbete var att se till behoven att utveckla försvaret ur jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv.

Då nyheten kablades ut om att den parlamentariska värnpliktskommittén var klar med sitt arbete konstaterades att uppåden i framtiden ska gälla hela årskullen, det vill säga såväl män som kvinnor. Men det är en sanning med modifikation. Modellen som föreslås är trefasig.

Det är alltså inte det som vi i dag förstår med uppåden som skulle bli obligatorisk även för kvinnor utan två förberedande samlingar - en som utgör hälsokontroll och en där bred information ges om skyldigheten att försvara landet och möjligheten till frivillig militärtjänst för kvinnor. I det slutliga uppådet skulle bara män och de kvinnor som frivilligt vill utföra beväringstjänst delta.

Det finns oerhört många uppgifter i ett modernt försvar där det inte spelar någon roll vilket kön de som utför arbetet har. Det är inte i huvudsak män som behövs, utan de mest lämpade och motiverade för olika uppgifter - oberoende av kön.

TOMMY WESTERLUND
tommy.westerlund@hbl.fi

På samma sätt finns det också många uppgifter som inte kräver omfattande och komplett fysisk förmåga att utföra och därför är det alltså skäl att ge också personer (män och kvinnor) med olika former av nedsett fysisk förmåga en möjlighet att utföra sin värnplikt.

Kommittén föreslår nu ändringar i klassificeringen av tjänstgörighetsnivå som skulle öppna möjligheter för de män som har hälsomässiga begränsningar att ändå utföra sin värnplikt. Långt ifrån alla behövs för fysiskt krävande regelrätta stridsuppdrag. Det här är ett bra steg mot ökad jämlikhet. Klivet mot full jämställdhet verkar dock ännu för långt.

Årskullarna krymper och andelen män som gör sin värnplikt sjunker hela tiden och ligger nu på 65 procent. Vi behöver fler som utför beväring- och civiltjänst och då är det naturligt att jämställa kvinnor och män även på den här punkten.

Det är viktigt att det sker förändringar med tanke på krympande ål-

dersklasser, men det är minsann också en fråga om jämställdhet och jämlikhet då värnplikten står inför en reform - som borde bli omfattande.

Försvarsmaktens målsättning just nu är att få minst 2000 frivilliga kvinnor till beväringstjänst varje år för att täcka det tapp som en minskande manlig årskull skapar. Det är fler än vad som årligen har sökt tjänstgöring. Kanske kommittén med det nya uppådsförslaget hoppas väcka intresse hos fler frivilliga kvinnor.

Kontingenterna i våra förband kan av praktiska och ekonomiska skäl inte bli hur stora som helst men de måste fylla det behov som finns och det fylls inte med endast tvingade män och frivilliga kvinnor.

Med tanke på att den föregående parlamentariska utredningen kring värnplikten i vårt land presenterades 2010 är risken stor för att vi får vänta också på nästa i drygt tio år. Därtill behövs säkert ett par år tid för att politiskt kunna genomföra förslag som nästa kommitté kan tänkas föra fram. Då närmar vi oss redan mitten av 2030-talet. Det hade varit skäl att redan Kanervas kommitté hade kommit med ett modigare förslag om verklig jämställdhet även inom värnplikten.

Finland är redan nu på efterkälken i jämförelse med de nordiska grannländerna. Om Finland ska påstå sig vara ett föregångsland i fråga om jämställdhet kan inte värnplikten fortsättningsvis i många år framåt vara något som berör endast män.

Det är en förelagd syn att armén och vår reserv i huvudsak måste bestå av män. Politikerna måste visa en modernare och rättvisare syn på det här området än vad den parlamentariska kommittén nu gjorde, sannolikt starkt påverkad av försvaret och Försvarsministeriet.

"Textilindustrin står för en stor del av de globala växthusgasutsläppen."

NINA NYMAN
är doktorand i genusvetenskap vid Åbo Akademi.

I DAG

Avlagda textilier skall återvinnas

"Enbart i Finland uppkommer årligen över 100 miljoner kilo textilavfall" läser jag i ett infopaket om avfallshantering. Meningar som den gör mig ofta ganska trött, det är en så enorm siffra att det blir helt abstrakt och svårt att relatera till. De senaste åren har problemen med textilavfallet ändå blivit mera konkreta för mig då jag fungerat som ordförande för Emmaus Westervik som bland annat upprätthåller en loppmarknad där vi tar emot kläd-donationer.

För det mesta får vi in hela och fina kläder som kan säljas vidare, men en del av donationerna är olika textilprodukter vars livscykel nått sitt slut och därför ökar loppmarknadens avfallsutgifter i stället för försäljningsintäkter. Att donera utslitna kläder till loppmarknader är naturligtvis inte rätt, men jag känner verkligen igen känslan då man hoppas att ett plagg ska kunna ha en funktion en liten tid till, att det inte ska förvandlas till blandavfall riktigt ännu.

Textilavfall är alltså blandavfall trots att det är frågan om en så enorm avfallsgrupp, men det håller det på att bli en ändring på nu. EU har fattat beslut om att textilavfall i medlemsländerna senast 2025 måste börja insamlas separat med målet att avfallet ska bli en produkt som återanvänds i högre grad. I fjol somras godkände Finlands riksdag en ny avfallslag som är mera ambitiös än den som gäller hela EU, hos oss är målet att insamling av avlagda textilier ska starta i hela landet före slutet av 2023. På vissa orter börjar insamlingen ändå ännu tidigare än det och nu i november har Emmaus Westervik fått bli del av ett av de pilotprojekt Rosk'n Roll kört i gång för att börja samla in och sortera textilavfallet. Sorteringen görs i flera etapper så att man först kan skilja ut om det finns plagg som ännu går att använda eller plagg som är så smutsiga, våta eller möjligen att de inte kan återvinnas över huvud taget. Efter det görs ännu noggrannare sortering av de avlagda textilierna innan de skickas till Pemar.

I Pemar finns nämligen Nordens första anläggning som i stor skala arbetar med materialåtervinning av avlagda textilier till industrin. Anläggningen kan årligen hantera 12 000 ton avlagda textilier, med andra ord cirka 10 procent av Finlands årliga textilavfall. Via anläggningen i Pemar riktas sådant material som är användbart som det är tillbaka till textilindustrin eller till nyproduktion hos småföretagare. Andra delar av de avlagda textilierna bearbetas till returråvara som kan bli till exempel olika fibertygsmaterial, isolering, filterdukar, akustikskivor eller garn.

Det här är en del i processen av att förändra textilindustrin från en linjär ekonomi till en cirkulär ekonomi, en viktig process eftersom textilindustrin står för en stor del av de globala växthusgasutsläppen. Att ge textilerna och textilfibrerna ett så långt levnadslopp som möjligt är ett bra steg framåt. Samtidigt skulle det också vara viktigt att tillverka färre klädesplagg, se till att de klädesplagg som tillverkas görs så hållbara som möjligt och att materialen kläderna tillverkas i är sådana som går att återvinna.

INSÄNDARE

Churchill förklarade Finland krig den 6 december 1941

KRIG När vi i år firar vår självständighetsdag har exakt 80 år förflutit sedan England förklarade Finland krig. Detta ger anledning till att analysera orsaken till och följderna av denna åtgärd.

Efter vinterkriget ändrade Hitler sin inställning till Finland. Han insåg sitt fel i att låta Sovjet få Finland i sin intressezon i Ribbentrop-Molotov-avtalet. Finska folkets heroiska kamp gjorde ett starkt intryck på Führern, som insåg att Sovjets nordvästra granne kunde bli en partner i det på längre sikt planerade angreppet på Sovjet. Därför försågs nu Finland med vapen från Tyskland, som dessutom hjälpte oss i vår fatala livsmedelsituation.

Båda ländernas militärer hade under 1940–1941 hållit ingående möten för att informera varandra. Tyskland dominerade i dessa medan Finland snarast hade åhörarens roll. Fast Tyskland inte direkt informerade om sitt planerade Barbarossa-anfall förstod man på finskt håll vad som komma skulle.

När Tyskland anföll Sovjet i juni 1941 blev Finland dess vapenbroder mot den gemensamma fienden, detta utan att något avtal länderna emellan existerade.

Finland hade vid krigsutbrottet diplomatiska förbindelser med såväl England som USA. Detta innebar att engelsmän spionerade på den tyska krigsmakten i Lappland och vidarebefordrade sina iakttagelser till partnern Sovjet. Detta kunde ju inte fortsätta varför Finland bröt de diplomatiska förbindelserna med England i juli 1941.

Mannerheim hade efter kriget 1918 i ett offentligt tal deklarerat att "Han ej sticker sabeln i sidan innan Östkarelen förenats med Finland". I juli 1941 upprepade han detta påstående offentligt. Detta tolkades på många håll som om Finland förde ett anfallskrig, vilket bland många stater försämrade vår image.

Stalin hade redan en tid velat se Englands krigsförklaring mot Finland och pressade Churchill att vidta nödiga åtgärder. Denne skrev i ett brev till Mannerheim att de finska trupperna nu var tillräckligt långt österut, varför han uppmanade denna att inte fortsätta längre. I sitt svarsbrev förklarade den finska överbefälhavaren att han vill komma i linje med de karelska sjöarna och på detta sätt få en kortare frontlinje, Churchill godkände inte detta argument, och förklarade nu till Stalins glädje Finland krig den 6 december 1941.

Paradoxalt är att England inte ville att Finland går över gränsen från 1939, fast just britterna gått mest av alla stater över sina egna gränser.

Några större krigsoperationer följde inte efter krigsförklaringen. Engelska flyget utförde en bombning av tyskarnas anläggningar i Lappland, men resultatet var mer förluster än vinster. USA förhöll sig hela tiden neutralt. Där förstod man vår svåra situation, som dessvärre inte klarnat för britterna.

Efter kriget sände England sin representant som tillsammans med den ryska kontrollkommissionen övervakade att vapenstillståndsvillkoren uppfylldes. Inget positivt erfors.

STEN VON TROIL

diplomingenjör, Grankulla

Paradoxalt är att England inte ville att Finland går över gränsen från 1939, fast just britterna gått mest av alla stater över sina egna gränser.

Inför kännbara sanktioner för de ovaccinerade

VACCIN Alla har väl hört om Kalles katt, som alltid stannade halvvägs genom dörren med svansen i dörrspringan så att Kalle inte kunde stänga dörren. Kalle fann ingen annan utväg än att kapa kattens svans litet kortare. För att göra så lite skada som möjligt kapade Kalle kattens svans bara ett par centimeter. Det visade sig vara för litet så Kalle tog en bit till – så fortsatte det tills hela svansen var borta.

Vår regerings coronapolitik påminner mig om Kalle och hans katt. Restriktioner införs, till synes mera med tanke på minsta skada än på verklig effekt. Restriktioner upphävs, men fort kommer nya.

När folket hotas av en så här allvarlig pandemi räcker ingenting mindre är obligatorisk vaccinering för alla som vistas i vårt land. Det betyder inte fysiskt våld utan en kännbar sanktion; viten, bötesstraff eller fängelse är ju vanliga i vårt land. Alternativ finns; välj det mest effektiva.

BROR HAGSTRÖM

Jakobstad

KRÖNIKAN MÅNS NYBERG

”Ett intressant faktum är att vaccinnmotstånd är mycket vanligare i den tyska kulturkretsen än i andra delar av Europa. Bakgrunden till det är den så kallade Lebensreform-rörelsen som uppstod i mitten på 1800-talet som en reaktion mot industrialisering och urbanisering.

Utbrett vaccinnmotstånd polariserar Österrike

Det starka vaccinnmotståndet i Österrike saboterar pandemi-bekämpningen. Nu tar regeringen till kraftåtgärder och inför vaccinationsplikt. Vaccinvägrare hotas av höga böter eller fängelse.

Sådärja. Här sitter vi nu igen, inspärade i en fjärde lockdown som regeringen ännu för en månad sedan försäkrade aldrig skulle komma. Bara livsmedelsaffärer, apotek och banker håller öppet. Lockdownen ska ta slut den 12 december – men bara för de vaccinerade eller dem som tillfrisknat från en coronainfektion. De ovaccinerade måste fortfarande hålla sig till lockdownreglerna och får böter om de ertappas med att köpa julklappar i en butik.

Coronaläget i Österrike är katastrofalt och folk är utleda på situationen. Man söker efter syndabockar och de är inte svåra att hitta. Regeringens pandemibekämpning har varit planlös och ineffektiv. Redan i juni varnade experterna för att en fjärde smittvåg oundvikligen skulle komma på hösten om inte vaccinationsgraden bland befolkningen höjdes ordentligt. Men i stället för att vidta åtgärder somnade regeringen in och vaknade upp först i oktober när den fjärde vågen redan var här. I dag anser 69 procent av österrikarna att regeringens coronapolitik har misslyckats totalt.

Till regeringens försvar kan sägas att det i Österrike är svårare än i många andra länder att övertala folk att gå och vaccinera sig. En tredjedel av befolkningen är fortfarande ovaccinerad. Och det är här man hittar den andra uppenbara gruppen syndabockar. De ovaccinerade anklagas

för ansvarslöshet och brist på solidaritet. Man frågar sig varför alla de som duktigt följt alla reglerna nu ska tvingas in i en ny lockdown bara för att en envis minoritet saboterar smittbekämpningen.

För två veckor sedan hölls den största demonstrationen på över 20 år i Wien, då mer än 40 000 människor tågade runt centrum och ropade slagord mot "vaccinationsdiktaturen". De kom från alla politiska läger. Mest framträdande var anhängarna till det högerpopulistiska FPÖ, men också folk med sympatier för vänstern och de gröna var med. Där fanns också många människor utan uttalad politisk anknytning som känner ett vagt obehag för vaccinering och inte tror på regeringens coronastrategi. De får stöd av flera kända kulturpersonligheter som kritiserar regeringens sätt att hantera pandemin.

Även om man inte kan placera in alla vaccinnmotståndare i ett visst politiskt läger har de alla något gemensamt: esoteriskt tänkande och vetenskapskepsis. En studie från Wiens universitet visar att en majoritet av dem vill ha mera "andligt och holistiskt tänkande" i samhället, 70 procent kräver att "alternativmedicin" ska likställas med "skolmedicin", och 68 procent tror inte att coronavaccinet över huvud taget har någon effekt.

Ett intressant faktum är att vaccin-

motstånd är mycket vanligare i den tyska kulturkretsen än i andra delar av Europa. Bakgrunden till det är den så kallade Lebensreform-rörelsen som uppstod i mitten på 1800-talet som en reaktion mot industrialisering och urbanisering. Den gav upphov till flera alternativa närings-, uppfostrings- och medicinska riktningar som bland annat såg vaccin som ett främmande element som förhindrar kroppens naturliga läkningsprocess. En av dessa esoteriska livsfilosofier är österrikaren Rudolf Steiners antroposofi. Den är mycket utbredd i Österrike och det är knappast någon tillfällighet att Baden-Württemberg som är den tyska delstat som har det största antalet vaccinnmotståndare också är den som har det största antalet Waldorfskolor (Steinerskolor).

Den österrikiska regeringen har beslutat att införa vaccinationsplikt från 1 februari. Det är kanske det enda sättet att få de tveksamma att ge med sig – om det är plikt att göra det kan de vaccinera sig utan att tappa ansiktet. De mest ideologiska motståndarna kan man säkert inte övertyga ens med vaccinationsplikt, men de motsträviga hotas av böter på upp till 7 200 euro eller sex veckors fängelse. En desperat åtgärd i brist på annat, kan man tycka.

MÅNS NYBERG

är frilansjournalist, bosatt i Wien.

ANALYS

“Det är bara den officiella inflationsstatistiken som antyder att livet fortsätter som förut. Just denna höst upplever många säkert att gapet mellan den egna verkligheten och den officiella är ovanligt stort.”

Björn Sundell

är fri publicist, ekonom och tidigare ledarskribent vid HBL.
bjorn.m.sundell@gmail.com

Inflationen kommer smygande

Hemma hos oss har beskedet om prishöjningar dugat tätt på sistone.

Först stod det klart att gårdsbolagets fjärrvärmeräkning stiger med nästan 30 procent. Sen kom beskedet från vårt elbolag: Avtalet går ut inom kort, men ett nytt, förmånligt elkontrakt kan tecknas omedelbart. En snabb kalkyl visade att det ”förmånliga” elpriset var en fjärdedel högre än det gamla.

Ett par veckor senare var det telefonoperatörens tur att avisera slutet på det gamla kontraktet, och också här utlovades ”goda nyheter” i form av ett ”fördelaktigt förmånspris”. När jag jämförde avtalet med gamla räkningar visade det sig vara 13 procent dyrare.

Det är naturligtvis inte bara vi som råkar ut för stigande priser. Sedan våren har kostnaderna för bland annat byggmaterial gått upp i rekordfart i Finland, med 10–20 procent på årsbasis. Prisrekordet står trävirket för. Där är ökningen 60 procent på ett år.

Det är bara den officiella inflationsstatistiken som antyder att livet fortsätter som förut, ja, att avvikelserna från det normala är nästan obetydliga. Enligt Statistikcentralens och Eurostats preliminära uppgifter för november steg de finländska konsumentpriserna på årsbasis med 3,4 procent.

Det hör till saken att den enskilda medborgarens uppfattning om prisutvecklingen avviker en aning från den officiella statistiken som ju avspeglar ett medelvärde. Alla har vi våra egna konsumtionsmönster. Men just denna höst upplever många säkert att gapet mellan den egna verkligheten och den officiella är ovanligt stort här i Finland.

I USA registrerades en inflation på 6,2 procent i oktober, den högsta siffran på 30 år. I Europa pekar preliminära siffror för november på en oroväckande uppgång sedan ett år tillbaka. Euroområdet inflation steg till 4,9 procent och i Tyskland gick priserna upp med hela 6 procent. För tyskarna, som alljämt bär på nedärvda minnen av 1920-talets hyperinflation, är utvecklingen smått traumatisk, för inflationen är där liksom i USA den högsta på tre decennier.

Finland framstår som det stabila penningvärdets trygga hamn. Tro det den som vill.

Trots stigande inflationssiffror anser många centralbankschefer att den kraftiga prisuppgången är tillfällig. Allra ivrigast håller Europeiska Centralbankens chef **Christine Lagarde** fast vid uppfattningen att fenomenet är övergående. I oktober menade hon att inflationen avtar redan efter årsskiftet.

Vid ett besök i Europaparlamen-

tet i mitten av november var hon försiktigare. Då sade hon att när den ekonomiska ”uppgången fortsätter och flaskhalsarna på utbudssidan försvinner, så kan vi räkna med att pristrycket på varor och tjänster normaliseras”. På medellång sikt är inflationshotet minimalt.

Liksom de flesta andra centralbanker vill ECB inte strama åt penningpolitiken och höja räntorna i första hand, trots att en stigande inflation traditionellt har åtgärdats med höjda räntor. Försiktigheten beror på oron för att räntorna ska knäcka den ekonomiska uppgången. En annan orsak är att världen är mer skuldsatt i dag än före finanskrisen. Ingen kan förutse konsekvenserna av räntehöjningar i en överskuldsatt värld där pengar – skulder – i många års tid inte har kostat någonting.

Men risken för bubbler är uppenbar. Om inflationstrenden fortsätter utan att räntorna stiger blir lånen alltmer lockande.

Är Christine Lagardes och andra centralbankschefer tvärsäkra optimister motiverad? Eller bygger den på ett kollektivt önsketänkande i stil med att problemet med inflationen går över ifall man blundar?

Svaret är höljt i dunkel. Höstens höga inflation världen över har många orsaker. I ett år gick ekono-

mierna på sparlåga på grund av coronapandemin. Därefter tog uppgången fart, pådriven av centralbankernas stödköp och regeringarnas stimulanspolitik. En växande konsumentefterfrågan har lett till överhettning när produktionen av varor inte hängit med. Det har uppstått flaskhalsar och en komponentbrist som försvårats av upprepade nedstängningar i pandemidrabbade länder.

Energipriserna har stigit kraftigt till följd av den snabba ekonomiska återhämtningen i kombination med politisk taktikering från några energiproducerande länders sida, exempelvis Rysslands. För att inte tala om klimatbeslut som skapar oro för framtida energibrist.

På vissa områden har den ekonomiska uppgången dessutom lett till arbetskraftsbrist, löneglidning och krav på löneförhöjningar i kommande uppgörelser.

Ingen – inte ens de tvärsäkra centralbankscheferna – kan veta när komponentbristen lättar, flaskhalsarna försvinner, energisituationen stabiliseras och arbetsmarknadsläget normaliseras. Ingen kan heller ha en aning om hur hårt coronapandemin drabbar våra samhällen till följd av nya virusvarianter.

Vi lever alltså i högst osäkra tider.

Men kanske gör Christine Lagar-

de och hennes kolleger ändå klokt i att upprepa sitt måttfulla budskap, för här finns ett psykologiskt dilemma. Om företagare och löntagare tror att inflationen accelererar, så handlar de därefter. Förväntningar är viktiga.

Det finns talrika argument som kan ursäkta prishöjningar, såsom framtida flaskhalsar och tänkbara katastrofer som lurar bak hörnet. Hotbilderna gör det lätt för exempelvis elbolaget eller telefonoperatören att erbjuda förmånliga avtal som egentligen är dyra, för om vi inte accepterar dem blir alternativen kanske ännu dyrare.

Osäkerheten banar väg för prishöjningar för säkerhets skull – eller för att det i osäkra tider är så lätt att slå på extra tillägg. Och löntagarna kan i sin tur kräva löneflytt när inflationen urholkar köpkraften.

Det betyder att myndigheterna måste hålla koll på bolag som har en naturlig monopolställning på sin marknad. Och att konkurrensmyndigheterna måste hålla noga uppsikt över kartellbildningen. Och att vi konsumenter bör be om flera offerter när det är möjligt och konkurrensutsätta varu- och tjänsteleverantörer för att få det bästa erbjudandet.

Utän denna vaksamhet är centralbankernas optimism bara en from förhoppning.

Unika skatter i Esbotrakter

Aktia Fastighetsförmedling

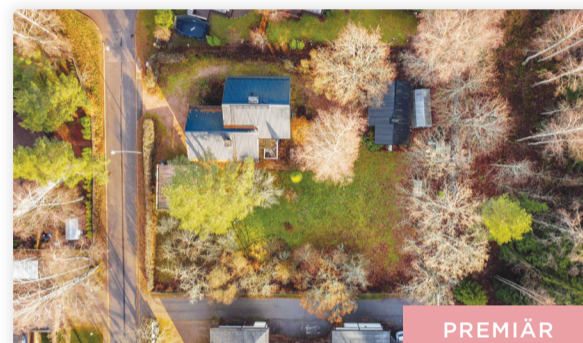

PÅKOMMANDE

Esbo, Westend 84,5 m² Fp. 548 105 €
HH 3r, kv, bdr, wc, takterrass. Sp. 550 000 €. Ekl:F₂₀₁₃. Hirbölebågen 25 C.
Noora Ainesjärvi 044 546 6571

Grankulla 156 m² Fp. 575 000 €
PH 5r, k, klädrum, bastu, brasrum, 2wc. Ej lagenl. e-cert. Ögla 9.
Fredrik Hellman 040 098 0341 21289147

PREMIÄR

Esbo, Frisans, 150 m² / 1953 m² Fp. 780 000 €
EHH / 2-3 byggplatser. Ej lagenl. e-cert. Holmbäcksvägen 5.
Berit Segercrantz 050 341 0063 9404054

Esbo centrum Fp. 187 000 €
HH 2r, k, bastu, ing.balkong. Ekl:E₂₀₁₃. Kannbrogatan 10 A.
Mika Vanari 040 486 1980 20934749

Esbo, Bastvik 43 m² Fp. 211 510 €
HH 2r, kv, bdr, ingl. balkong. Ekl:C₂₀₁₃. Kummelbergsvägen 15 A.
Kim Lindström 050 410 5163 21348176

Esbo, Westend tomt, 493,5 m² Fp. 900 000 €
Byggrätt 159 v-m2, utsikt mot havet. Hirbölebågen 34.
Taina Friman 050 544 7445 21286807

KÖPUPPDRAG

KÖPUPPDRAG Fp. 450-700 000 €
Drumsö, Hagalund, Westend, Gäddvik, Notudden.
HH, 3-4 r. Ej kostnader för säljaren. Taina Friman 050 544 7445

SENIORBOSTAD

Esbo, Hagalund 50,5 m² Fp. 342 000 €
HH 2r, öppet kök, inglasad balk. Ekl:D₂₀₁₀
Berit Segercrantz 050 341 0063 21040523

Esbo, Mattby 49 m² Fp. 316 385 €
HH 2r, öppet kök, inglasad balk. Ekl:D₂₀₁₈ Sp. 325 000 €. Mattängsgränden 6 A.
Taina Friman 050 544 7445 21175537

Mika Vanari
AFM
040 486 1980

Kim Lindström
AFM
050 410 5163

Berit Segercrantz
AFM
050 341 0063

Taina Friman
AFM
050 544 7445

Reima Alander
AFM
040 505 3736

Noora Ainesjärvi
AFM
044 546 6571

Fredrik Hellman
AFM
040 098 0341

■ Helsingforslagen Dicken och HIFK har dominerat damhandbollen de senaste åren. FOTO: VESA MOILANEN / LEHTIKUVA

FAKTA

Ordförande

- Handbollförbundets ordförande sedan 1978:
- 1978-1990 Henrik Vaenerberg.
- 1990-1993 Matti Vartia.
- 1993-1998 Åke Nyberg.
- 1998-1999 Thorbjörn Sirén.
- 1999-2009 Tapio Arponen.
- 2010-2021 Jari Henttonen.
- 2022-2024 Jari Laine.

■ Jari Laine tillträder som handbollförbundets ordförande 1.1.2022. FOTO: HANDBOLLFÖRBUNDET

Handbollen ska växa – men inte nödvändigtvis geografiskt

Färska förbundsordföranden Jari Laine vill att handbollen ska växa i Finland.

– Området handbollen just nu spelas på täcker över halva den finländska befolkningen så nog ser jag att vi som gren kan växa utan att försöka hitta nya orter, säger han.

Handboll

Då Handbollförbundet valde ny ordförande i helgen var det något av en outsider som gick segrande ur kampen. Jari Laine har visserligen en gedigen bakgrund som spelare men han har inte haft någon kontinuerlig kontakt med grenen under de senaste åren.

Handbollen är en rätt liten gren i Finland och kretsarna är små och just med tanke på det kan det vara mycket välkommet att få in nya tankar, krafter och resurser i sporten.

– Det kan säkert vara bra med ett par nya ögon som ser på handbollen. Jag tar mig an uppdraget med öppet sinne, säger Laine.

I omröstningen besegrade han Riihimäkis starka man Jari Viita med klara siffror. Laine fick 72 röster mot Viitas 23.

Då det stod klart att Jari Henttonen lämnar posten som förbunds-

ordförande efter 12 år blev Laine ombedd att kandidera för posten. Tidpunkten var bra och uppgiften intresserad och efter en kort betänketid ställde Laine upp i valet.

Handbollen på en ny nivå

Laine avslutade sin spelarkarriär på 90-talet och ser att både grenen och förbundet gjort enorma framsteg sedan dess.

– Det är betydligt mera fart och underhållning i spelet i dag och handbollen är väldigt mycket bättre.

– Också förbundet är på en helt annan nivå nu. Det finns klara utvecklingsstigar för spelare som gör att de kan satsa på internationella karriärer. Också föreningsverksamheten är aktiv även om den inte haft en betydande tillväxt.

Han säger att en av förbundets viktigaste uppgifter är att se till att föreningarna mår bra i framtiden och att de kan erbjuda meningsfull och kvalitativ verksamhet för si-

na medlemmar. Och det är just på gräsrotsnivån som fokus ska ligga då förbundet under Laines ledning ska växa.

För det är ett av 55-åringens uttalade mål.

– Det handlar om långsiktiga målsättningar då jag säger att handbollen ska få flera utövare och växa. Handbollen är en fantastisk sport som kan vara en viktig del av barns och ungas motion. Handbollen kan erbjuda möjligheter till en ny form av rörelse, säger han.

Växa på redan existerande orter

Under de senaste årtiondena har det med jämna mellanrum blossat upp diskussioner i Handbollsfinland att grenen borde försöka få fotfäste på nya orter. I dagens läge är handbollen en liten gren som främst utövas längs kusten på de svenskspråkiga områdena. Riihimäki är undantaget som bekräftar regeln men norr om Cocks hemstad är handbollskartan tom.

Försök att etablera handbollen i Tammerfors och Österbotten har inte lyckats. Laine ställer sig aningen tveksam till att försöka få grenen att växa genom att försöka erövra nya geografiska områden.

– Området handbollen just nu finns på täcker över halva den finländska befolkningen så nog ser jag att vi som gren kan växa utan att försöka hitta nya orter, säger Laine.

– För att grenen ska få fotfäste på nya orter krävs väldigt mycket. Det behövs grenkunskap och brinnande intresse av de personer som ska starta upp verksamheten.

Laine ser en större tillväxtpotential på de redan existerande handbollsområdena.

– Vi måste få fler unga i verksamheten och kunna erbjuda dem kvalitativ träning och verksamhet. Det i sin tur kräver att vi har kunniga och motiverade tränare och ledare som tar hand om de unga som kommer till handbollen, säger han.

Han lyfter fram handbollsakademien och högstadielägren som viktiga delar av förbundets verksamhet som gör att spelarna får bättre förutsättningar att nå framgång

Starkt ledarskap

I Jari Laine får Handbollförbundet och finländsk handboll en stark ledare med starka värderingar. Laine är van vid styrelsejobb och han har sedan 2018 fungerat som styrelseordförande för Nuorisosäätiö.

– Jag står för och tar med mig bra förvaltning, samarbetsförmåga och öppenhet till handbollen, slår han fast.

Dessutom har Laine, också om han själv inte vill lyfta fram det, bra kontakter inom näringslivet vilket givetvis är välkommet i en värld där idrotten kämpar med begränsade resurser.

– Ett mål är att utöka våra resurser. Då vi får in mera pengar ska också förbundets tjänster till föreningarna bli kvalitativt bättre. Vi måste använda våra resurser på ett klokt sätt och ha en fungerande organisation.

Tvåspråkigheten en rikedom

Handbollen har ett starkt fotfäste i Svenskfinland och har ofta kallats för "den finlandssvenska sporten". I många klubbar sker verksamheten på svenska och en stor del av utövarna har svenska som modersmål.

Ändå har det under åren funnits en del krafter inom handbollen som försökt förfinska grenen och ofta har förbundets kommunikation utåt skett enbart på finska. Det verkar ha funnits en viss förhoppning om att kunna växa som sport genom att göra sig av med den svenskspråkiga stämpeln.

Laine ser på handbollens starka tvåspråkighet som något positivt.

– Finland är ett litet land i Norden och allt språkkunnande är en rikedom. Jag ser tvåspråkigheten i handbollen som en möjlighet och som något enbart positivt, säger han.

– Vi ska uppmuntra jämställdhet, mångkulturalitet och mångfald och det ska ses som en styrka och en rikedom.

FILIP SAXÉN

flip.saxen@hbl.fi

Bättre sent än aldrig – men det behövs fler starka röster

De ofantliga pengaströmmarna som rinner igenom den internationella fotbollen är roten till alla problem. Människolynnets girighet är väldokumenterat och har man en gång fått smaken på la dolce vita vill man ha mera, snabbare och oftare.

Undertecknad var på plats på Captain's Ball, galamiddagen som avslutar den finska fotbollssäsongen. En trevlig tillställning som alltid.

Mångåriga landslagskaptenen Tim Sparv, som avslutar sin aktiva karriär, fick det mest prestigefyllda priset som heter just Captain's Ball.

Priset delas ut till någon som gör ett positivt och särskilt arbete för finländsk fotboll. I år var det legendaren Jari Litmanen som utsåg vinnaren.

Litmanen har efter den aktiva karriären valt att hålla låg profil i den samhällsdebatten. Det gjorde han redan under den aktiva karriären.

För ett par år sedan drog han visserligen på sig något negativa rubriker då han prisade arrangemangen i Qatar och konstaterade att alla förutsättningarna för ett fantastiskt VM finns.

– Vi har väl fortfarande yttrandefrihet i Finland, kommenterade Litmanen då.

Litmanen precisade sig lite senare och sa att han enbart avsåg de sportsliga aspekterna och att han inte tar ställning till något annat gällande landet och de problem och missförhållanden som är vardag i det stenrika oljeemiratet.

Då hade HJK-spelaren Riku Riski

KOMMENTAR

JONAS VON WENDT
Reporter
jonas.wendt@hbl.fi

tidigare samma år avböjt en landslagsresa ner till Qatar just med hänvisning till människorättsläget i landet.

Vissa tar ställning, eller rättare sagt vågar ta ställning, vissa är tysta.

Sparv, känd som en rätt smart, välpråkig och läsnad fotbollsspelare, har inte heller han tidigare hört till de fränaste kritikerna gällande VM i Qatar. Det var egentligen så sent som i år landslagskaptenen på allvar började ifrågasätta VM 2022 där tusentals gästarbetare från främst fattiga asiatiska län-

■ Tim Sparv har under året som gått sällat sig till de kritiska rösterna mot VM i Qatar. FOTO: JUSSI NUKARI / LEHTIKUVA

der tvingats sätta livet till på byggställningarna och i de usla härbärgen arrangörerna bemödat sig att belöna arbetarna med.

Sparv har sannolikt gjort sitt som aktiv spelare. Skadorna har hunnit i kapp honom och nu ligger fokus på studier och tränaryrket.

Varför han först nu börjat kritisera Qatar och andra oegentligheter kan en del undra. Enligt sig själv har Sparv levt i en fotbollsbubbla i alltför många år.

Nu har den bubblan spruckit för Oravais stora son och gott så. Alla kritiska röster mot Qatar och ett rent ut sagt idiotiskt val av Fifa till VM-värd är välkomna. Ju tyngre röster, desto bättre.

Nu tror jag inte VM-arrangörerna ligger sömnlösa – den biten är vigd åt byggarbetarna – och gruvar sig över Sparvs kritik. Qatar har med hjälp av sina omätliga oljeresurser tagit sportwashingfenomenet till en ny nivå.

På lönelistorna som någon sorts PR-konsult finns bland andra forna toppspelaren David Beckham som för sitt jobb som ambassadör för Qatar kvitterar ut 200 miljoner euro under de kommande tio åren.

Mycket pengar även för Beckham

som visserligen anses vara god för en halv miljard euro. Men lite extra slantar i pensionskassan sitter naturligtvis fint.

Den svenska fotbollsjournalisten Olof Lundh är känd som en rätt orädd typ som många gånger retat upp etablissemangen i Sverige. Inte minst Zlatan Ibrahimovic som inte heller han undgått Lundhs skarpa, tunga eller vassa penna.

Lundh var nyligen nere i Qatar och ställde en del höjdare mot väggen. Forna danska stormålvakten Peter Schmeichel blev förbannad på Lundh och undrade varför fotbollsspelare ska agera något sorts världssamvete.

Schmeichel hör till det som så vackert kallas VM-ambassadörer. I klartext får de väldigt väl betalt för att ytterligare putsa upp emiratets solkiga sköld.

Bland andra ambassadörer märks Xavi, som bodde, spelade och tränade i landet i flera år, och Samuel Eto'o, en av Afrikas bästa spelare genom tiderna. Eto'o förstår sig inte alls på kritiken mot Qatar och säger att man måste bo i landet några år innan man över huvudet kan uttala sig. Det gör Eto'o, så han lever i varje fall som han predikar.

Att Qatar står värd för VM är det inget, förutom en pandemi, som stoppar. Om nu inte de verkligt stora nationernas, England, Tyskland, Frankrike, Brasilien och så vidare, förbund skulle meddela att man bojkottar VM.

Alla ställningstaganden mot Qatar och det orimliga i att många blundar helt för problemen är välkomna men problematiken ligger mycket djupare än så.

Arabiska, ryska och kinesiska pengar rinner igenom hela toppfotbollen och har, tillsammans med på sina håll osannolika tv-avtal, bidragit till att lönerna och allt annat kring toppfotbollen skenat i väg för länge sedan.

Att så många väljer att tuga och blunda handlar naturligtvis främst om pengar. Bit inte handen som föder dig liksom. Tragiskt men sant.

Globaliseringens omutliga krafter har för länge sedan kopplat ett järngrepp om fotbollen. Då det mesta är till salu är det väldigt långt de rikas lag som gäller. Qatar är ett ypperligt exempel på det.

Tim Sparv är den senaste att ställa sig på barrikaderna och det är värt en eloge även om det hade varit ännu bättre om han gjort det några år tidigare.

Från och med nu har han sannolikt lite mera tid på sig för samhällsdebatten. Kanske att Sparv kan samla ihop en stark grupp spelare och ledare och göra den kritiska rösten högre.

Att Qatar står värd för VM är det inget, förutom en pandemi, som stoppar. Om nu inte de verkligt stora nationernas, England, Tyskland, Frankrike, Brasilien och så vidare, förbund skulle meddela att man bojkottar VM.

Men också där vet man att man är helt beroende av oljemiljonerna som rasslar in från den arabiska halvön.

West Ham skrällvann – Liverpool avgjorde sent

West Ham fortsätter att störa topplagen i Premier League-fotbollen. Londonlaget vann derbyt hemma mot serieledaren Chelsea med 3-2 – efter ett sensationellt mål i slutskedet.

Fotboll

Arthur Masuaku tog emot bollen på vänsterkanten, såg ut att satsa på ett inlägg – men bollen seglade i stället mot mål och förbi Chelseas målvakt Édouard Mendy.

En snedträff eller ett genidrag? Det förtäljer inte historien. Målet i den 87:e minuten avgjorde hur som helst matchen till West Hams fördel.

Värre såg det ut för hemmalaget efter första halvlek. Den rutinerade mittbacken Thiago Silva nickade in 1-0 till Chelsea på en hörna efter knappt en halvtimme.

Argentinarern Manuel Lanzini lyckades visserligen kvittera på straff. Men i slutet av första halvlek gav Mason Mount gästerna ledningen på nytt med ett läckert volley-avslut.

West Ham deppade inte ihop för det. Jarrod Bowen placerade in 2-1 i den 56:e minuten. Och när bara minuter återstod satte Masuaku dit segermålet.

Det är inte första gången som överraskningslaget West Ham visat att de kan störa topplagen. Nu har de besegrat Tottenham, Liverpool och Chelsea i ligan den här säsongen och ligger på fjärde plats i tabellen.

Liverpool såg länge ut att tappa poäng borta mot Wolves. Diogo Jota brände ett jätteläge innan in-

■ David Moyes och West Ham tog en tung seger. FOTO: GLYN KIRK/LEHTIKUVA

hopparen Divick Origi från närhåll kunde sätta 0-4, fyra minuter in på stopptid.

Liverpool passerade Chelsea i tabelltoppen. Manchester City hade

möjligheten att passera båda två via en seger mot Watford senare på lördagskvällen.

OLA PALMSTRÖM/TT

Svenska mästararen avslutade starkt

■ Niklas Moisander är en av många som bidragit till att Malmö FF på nytt vinner allsvenskan. FOTO: ANDERS BJURO

Malmö FF har tagit sitt andra raka SM-guld och det 22:a i herrallsvenskans historia. Titeln säkrades i den sista omgången hemma mot Halmstad och här är fem faktorer som lett fram till SM-guldet:

Fotboll

1. Bredden

Jämfört med exempelvis AIK och Djurgården har Malmö spelat 13 fler tävlingsmatcher sedan början av juli på grund av kvalspel och gruppspel i Champions League. Lägg även till långtidsskador på spelare som Ola Toivonen och Jonas Knudsen mitt under säsongen och att målvakten Johan Dahlin gjorde comeback efter axelskada först i juni.

Då är det naturligtvis viktigt att ha en stor bredd i truppen – en bredd som samtidigt är av hög spets. Detta är något som har möjliggjorts av alla Europamiljoner som MFF har spelat in under de senaste åren.

Lägg även till att det har varit en hel del skador även under den andra

halvan av säsongen. Oscar Lewicki var borta i två månader och lagkaptenen Anders Christiansen har missat flera matcher på slutet.

2. Stark avslutning

När allsvenskan tog uppehåll för landslagssamling i slutet av augusti var 17 omgångar spelade och AIK toppade tabellen på 36 poäng – två före Djurgården och tre poäng före Malmö och Elfsborg. När serien rullade i gång igen visade MFF upp en form som satte skåningarna i guldläget.

På tolv höstmatcher – omgång 18–29 – tog MFF 25 av 36 möjliga poäng, vilket ger ett snitt på 2,08 poäng per match. Den enda förlusten kom mot Mjällby – därefter blev det fem segrar och två oavgjorda.

AIK och Djurgården har förlorat fyra matcher vardera under sam-

ma period och fått nöja sig med 20 poäng på de tolv matcherna (1,67 i snitt). Elfsborg skrapade ihop 19 poäng (1,58 poäng i snitt). Hammarby tog 23 av 36 poäng under perioden, men hade lämnat ett alldeles för stort försprång inför hösten. Bajen stod på 27 poäng efter 17 spelade omgångar.

3. Förmågan att kombinera allsvenskan och Europa – till slut

Säsongen 2014 lyckades MFF kombinera Champions League-gruppspel med att vinna SM-guld samma år. Övriga år – antingen i Champions League (2015) eller Europa League (2011, 2018, 2019) – har klubben inte klarat av tvåfrontskriget. Nu återupprepar Malmö bedriften igen.

– Det tog kanske lite lång tid för oss att kombinera båda delarna, men sista tiden har vi gjort det bra i båda. Vi har hittat en balans, säger målvakten Johan Dahlin.

4. Starkt bortafacit

Malmö slutar inte ens topp tre i allsvenskan sett till hemmatabellen, men skåningarna har varit starka på bortaplan. Utanför Malmö har laget spelat in 30 poäng på 15 matcher,

vilket ger 2 poäng i snitt per match. Guldutmanaren AIK är bäst i serien på hemmaplan, men har endast spelat in 18 poäng (1,2 i snitt) utanför Friends arena.

5. Jon Dahl Tomasson

MFF har tagit sju SM-guld de tolv senaste säsongerna och även om detta är tredje gången under den perioden som klubben försvarar ett guld, har det inte skett med samma tränare.

Rikard Norling var guldtränare 2013, men lämnade samma år och när det blev SM-guld även 2014 var Åge Hareide tränare. Dansken Allan Kuhn fick lämna posten efter ett år – trots att det blev serieseger 2016. Året efter var det Magnus Pehrsson som lotsade MFF till SM-guldet.

Nu kan den tidigare danske storspelaren Jon Dahl Tomasson stoltsera med två raka SM-guld – på två försök. Senaste tränare att lyckas med den bedriften i MFF är engelsmannen Bob Houghton, som förde klubben till två raka guld säsongerna 1974 och 1975.

JONAS VON WENDT
jonas.wendt@hbl.fi

DANIEL KIHLLSTRÖM/TT

FAKTA

Finländarna i Allsvenskan

● **Carljohan Eriksson, Mjällby**
En av Allsvenskans bästa målvakter 2021. Spelade 20 matcher i Allsvenskan och höll nollan i tretton matcher.

● **Joona Toivio, Häcken**
Medverkade i 25 matcher i ett Häcken som aldrig riktigt lyfte. Flyttar hem till Finland och HJK i vinter.

● **Niklas Moisander, Malmö FF**
Den mångåriga landslagskaptenen led länge av en vadskada men tränade sig i skick till slutspurten. Spelade de åtta avslutande matcherna och var utmärkt.

● **Leo Väisänen, Elfsborg**
23 matcher. Väisänen var bra och kan byta omgivning i vinter. Under en höst då alla topplag tappat poäng till höger och vänster kunde Elfsborg mycket väl ha vunnit guld.

● **Saku Ylätupa, AIK**
Spelade en hel del under våren men tappade formen och sin plats. Satt på läktaren under hösten och lär inte fortsätta i Gnaget. Elva matcher blev det i silverlaget.

● **Rasmus Schüller, Djurgården**
26 matcher för Djurgården som länge var med i guldracet. Den finska landslagsmittfältaren hörde till de bästa centrala mittfältarna i Allsvenskan.

● **Jasse Tuominen, Häcken**
En svår knäskada spolierade vårsäsongen. Spelade rätt mycket under hösten och medverkade i 14 matcher. Måste hållas frisk i vinter.

Malmö FF	30	17	8	5	58	30	59
AIK	30	18	5	7	45	25	59
Djurgår.	30	17	6	7	46	30	57
Elfsborg	30	17	4	9	51	35	55
Hammar.	30	15	8	7	54	41	53
Kalmar FF	30	13	8	9	41	39	47
IFKN	30	13	5	12	45	41	44
IFKG	30	11	8	11	42	39	41
Mjällby	30	9	11	10	34	27	38
Varberg	30	9	10	11	35	38	37
Sirius	30	10	7	13	39	53	37
Häcken	30	9	9	12	46	46	36
Degerfors	30	10	4	16	34	51	34
Halmstad	30	6	14	10	21	26	32
Örebro	30	4	6	20	23	58	18
Östers.	30	3	5	22	24	59	14

■ Inte vid en enda mellantid skiljde det mer än två sekunder mellan Frida Karlsson (på bilden) och Therese Johaug. FOTO: VESA MOILANEN / LEHTIKUVA

Karlsson knäckte Johaug i jätterysare – Niskanen bröt

Svenskan Frida Karlsson knäckte Therese Johaug igen. För andra helgen i rad slog 22-åringen den norska giganten i ett 10-kilometerslopp i världscupen. Segermarginalen: tre tiondelar.

– Det är ändå något extra att känna att jag inte längre bara slåss om pallplatser, jag slåss om segern, säger Karlsson till Viaplay.

Längdåkning

Inför förra helgens premiär hade Frida Karlsson en individuell världscupseger i karriären. Nu har hon tre.

Och lördagens 10-kilometerslopp i fristil blev en riktig rackarrysare. Inte vid en enda mellantid skiljde det mer än två sekunder mellan Sveriges Frida Karlsson och Norges Therese Johaug.

Efter 6,1 kilometer ledde Karlsson med en tiondel, drygt en kilometer

senare ledde Johaug med sex tiondelar och med 1,7 kilometer kvar var det åter svensk ledning, med 1,1 sekunder.

Minimal segermarginal

Men vid den sista mellantiden, med 200 meter kvar, var norskan fyra tiondelar före och såg ut att ha ett litet grepp om segern.

Det hade hon inte.

Trots att Johaug hade Karlssons tid att gå på hann hon inte fram. Hon

var för sent ute med tre tiondelar av en sekunds marginal.

– Jag är superglad och supernöjd med dagens lopp, säger Karlsson till Viaplay.

– Jag tänkte att jag skulle öppna ganska lugnt, men det blev ganska hårt ändå. Det var tre tuffa varv där man fick ligga på hela tiden. Jag fick höra att det var jämnt, så jag fick bara plocka ut allt jag hade i kroppen i dag.

De finska damerna var i Krista Pärämäkoskis frånvaro långt från tä-

ten. Kerttu Niskanen var tolv och bästa finländska, 44 sekunder bakom Karlsson.

På herrarnas femton kilometer i fristil vann norrmannen Simen Hegstad Krüger före sina två landsmän Hans Christer Holund och Martin Løwstrøm Nyenget.

Norge hade hela sju åkare bland de nio främsta.

Iivo Niskanen hade problem med skidorna och bröt rätt tidigt.

– Jag vet inte riktigt vad som hände med tanke på att alla andra hade bra skidor. Ibland händer något oförutsägbart, säger vallningschefen Mika Venäläinen, till Yle.

Då Niskanen inte kunde göra sig själv rättvisa var det tunt i de finska leden. Perttu Hyvärinen var bästa finländare på en blygsam 25:e plats.

LASSE MANNHEIMER/TT-HBL

MOTORSPORT

Hamilton knep pole position

Max Verstappen leder VM-serien med åtta poäng före Lewis Hamilton med två deltävlingar kvar att köra. På söndag är det Hamilton som startar från pole position i Saudiarabien med stallkamraten Valtteri Bottas bredvid sig.

Verstappen startar från tredje rutan.

– Vi var på väg mot en bra insats i kvalet och så går det så här. Tredje rutan är en enorm besvikelse, säger Verstappen.

– Det var inte lätt men vi fixade det. Nu ska vi fokusera på att fixa VM-titeln till Lewis och stallet, säger Bottas.

– Samarbetet med Valtteri är episkt. Han är min bästa stallkamrat genom tiderna, säger Hamilton.

Årets näst sista deltävling körs med start klockan 15 på söndag. HBL

ISHOCKEY

HIFK lade mästarna på ryggen

Tappara tog en gruvlig revansch på Ilves i den skinande nya arenan i Tammerfors. På fredagen vann Ilves med 5–1, på lördagen vann Tappara med hela 7–0.

HIFK låg under med 2–3 borta mot Lukko i början av tredje perioden men Otto Paaajanen kvitterade och samma Paaajanen satte 3–4 i förlängningen då HIFK vann över de regerande mästarna. HBL-TT

HANDBOLL

Mecklin ny assisterande i landslaget

Nuvarande assisterande tränaren Ken Sirenus stiger åt sidan då han lägger fokus på studier. Tomas Mecklin tar hans plats och bildar parhäst med chefs tränaren Tomas Westerlund.

– Arbetsuppgifterna delar vi upp på ungefär samma sätt som med Ken. Den enda skillnaden är att Mecklin inte också tränar ett ligalag som Ken gjort och gör. Det gör att Mecklin har mer tid att följa med spelare i olika lag, säger Westerlund.

Mecklin tillträder på posten efter årsskiftet.

– Vi kommer att ha en öppen och ärlig dialog som grund för vårt samarbete, säger Mecklin.

Mecklin har årtionden av tränarerfarenhet bakom sig. Senast jobbade han med F02-landslaget.

– Han har gjort ett väldigt bra jobb där och är en väldigt lugn och omtyckt person, säger Westerlund. HBL

Dicken vann med uddamålet i Grankulla

GrIFK hade en tung skalp på gång men Dicken visade tyngd och kyla i slutminuterna. Drumsölagets urstarka form håller i sig, 27–26 till Dicken.

– Tredje matchen på en vecka men killarna orkade ändå otroligt bra. Vi krigar tillsammans och ställer upp för varandra, helt ofattbart bra. Vi

hade förtjänat någonting mer från den här matchen, säger tränaren Mikael Källman i GrIFK.

Bästa målskytt var Robin Granolund i GrIFK med åtta mål. Skytteledaren, brorsan Max i Dicken, gjorde sju precis som Armi Pärt som valdes till matchens bästa spelare.

– Det såg ut som att vi var ganska nervösa i första halvlek. Vi hitta-

de inte rätt rytm och började spela mot varandra. I andra halvlek hjälpte målvaktsbytet oss mycket och vi kom tillbaka, säger Pärt.

Cocks vann klart borta mot Sjundeå med hela 40–26 medan HIFK vann kamratmötet mot ÅIFK med 31–26.

I FM-serien tog Dicken en övertygande seger mot HIFK. 31–20 skrevs slutsiffrorna. Dicken hade 15–9 i

paus och hade inga problem att hålla undan i andra halvlek.

Anna Lindholm var bäst med sex mål.

– Vi var samlade, vi var fokuserade, vi var lugna och hade bra kontroll på matchen från början till slut. Jag är stolt och jättenöjd med hela laget, säger Dickentränaren Ken Sirenus. HBL

■ Boris Johnson har lanserat "världens mest ambitiösa klimatmål". Det kan finnas fog för bedömningen, men det är inte förrän under de allra senaste åren som återstoden av den brittiska stenkolsproduktionen har bromsats av klimatskäl. FOTO: LEON NEAL/LEHTIKUVA-AFP

Johnson spelar falskt på kolet i klimatstrategi

Stenkolet närde den industriella revolutionen, utgjorde ett fundament i det brittiska välfärdsbygget och blev en identitetsmarkör i gruvområdena. När Boris Johnson lanserar "världens mest ambitiösa klimatmål" blåser han bort det sista koldammet, men när han hyllar Margaret Thatcher för "en tidig start på klimatpolitiken" förvanskar han historien.

TEXT: PETER BUCHERT

I oktober gick Storbritanniens premiärminister **Boris Johnson** ut med att hela den brittiska elproduktionen ska vara "ren" till 2035. Löftet – *a green grid* – ett grönt elnät, innebär att alla fossila bränslen i elproduktionen ska ha fasats ut till förmån för förnybara energiformer och kärnkraft.

Johnson tajmade sin utfästelse så att omvärlden skulle uppfatta Storbritannien som en föregångare inom klimatpolitik inför klimatmötet i Glasgow. Den bilden behövdes för att briterna trovärdigt skulle kunna pressa resten av världen mot tuffare klimatmål. Då skulle Glasgowmötet kunna betecknas som ett framsteg och det skulle ge Johnson en välbehövlig fjäder i hatten.

Det brittiska klimatloftet är onekligen tufft: Koldioxidutsläppen ska minska med 78 procent till 2035 och försäljning av nya bilar med bensin- eller dieselmotor ska förbjudas 2030.

För jämförelse siktar EU på 55 procents utsläppsminskning medan ett slutdatum för att sälja bensin- och dieslbilar saknas.

Om inte briterernas klimatmål rentav är "världens mest ambitiösa", som Johnson hävdar, ligger Storbritannien onekligen i framkant i klimatomställningen.

Det är anmärkningsvärt om vi ser till historien. Britererna har sedan 1850 släppt ut 75 gigaton koldioxidkvalenter enbart genom förbränning av fossila bränslen, främst stenkol. Bara USA, Kina, Ryssland och Tyskland har belastat atmosfären ännu mer.

Stenkolsutvinning på de brittiska

öarna har en lång historia. Arkeologiska fynd antyder att kolet upptäcktes redan under bronsåldern. Man vet att kol utvanns då Romarriket erövrade de brittiska öarna för tvåtusen år sedan, och att en del kolbrytning pågick under medeltiden. Omkring år 1700 hade Storbritannien etablerat en mer omfattande gruvdrift, låt vara att man då mest bröt kol nära markytan.

Den industriella revolutionen tog ny fart när britererna började bryta oerhörda mängder kol för att driva ångmaskiner på 1800-talet.

Järnvägarna och ångloken, tillväxten och exporten gjorde det brittiska imperiet mäktigare. När flottan kunde utnyttja stenkolet stärkte britererna sin maktposition till havs.

Samtidigt började kolet alltmer nyttjas för att värma bostäder.

Kolet blev välfärdsbyggets fundament.

Hundra år av nedgång

Den brittiska kolproduktionen växte snabbt och överskred 100 miljoner ton om året redan tidigt på 1860-talet för att kulminera vid 287 miljoner ton år 1913. Sedan gick det sakta utför, men produktionen överskred fortsatt 100 miljoner så sent som på 1980-talet.

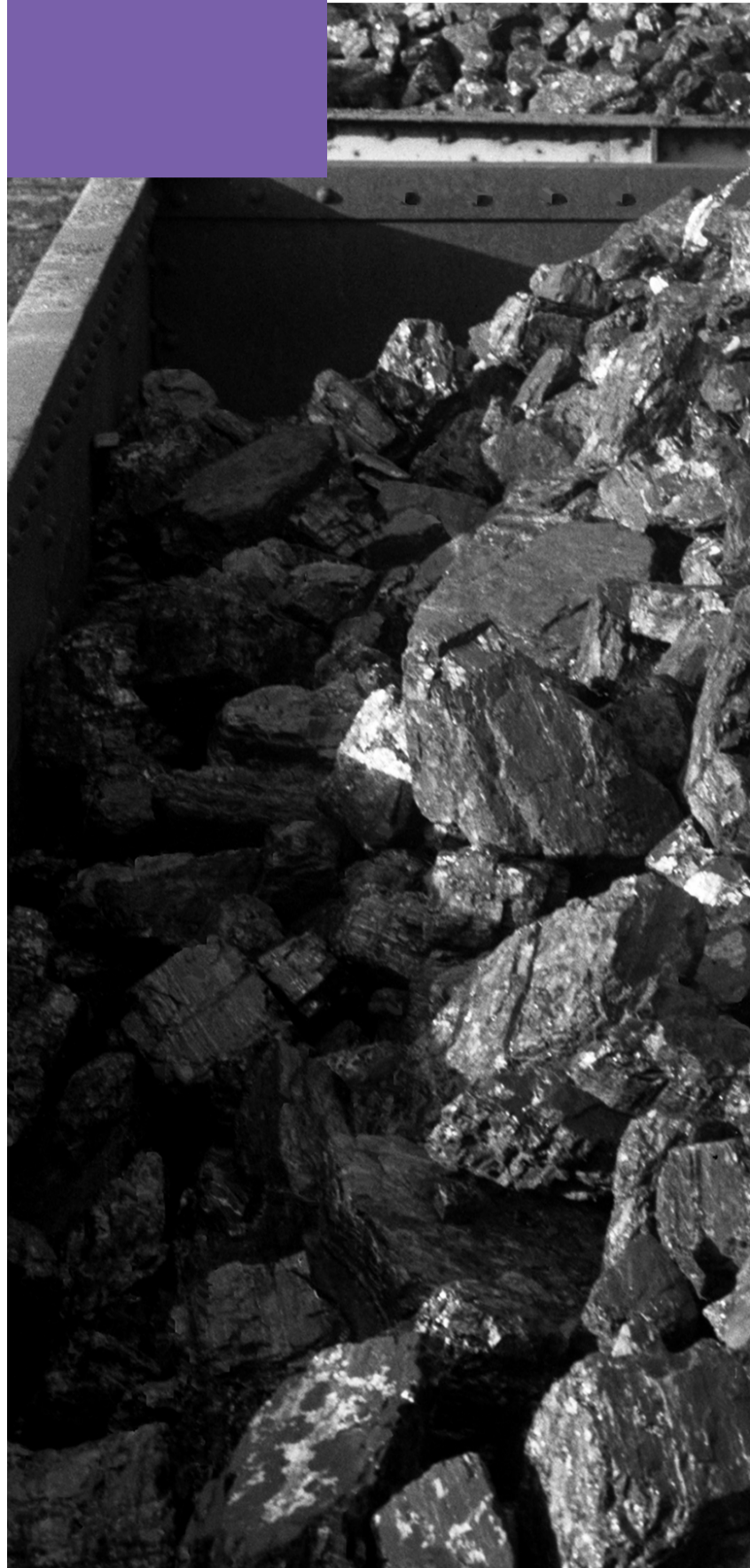
Sedan var nedgången extremt brant. Från 1986 till 1995 halverades produktionen. Storbritanniens sista djupa kolgruva stängdes 2015, för övrigt samma år som FN:s klimatkonvention enades om Parisavtalet. I dag återstår bara ett fåtal dagbrott, och snart ska de sista smulorna av kolutvinningen vara borta.

Hur är det möjligt att kolet – som spelat en central roll för den brittiska ekonomin och välfärden, och som måste ha satt sina spår i identiteten och kulturen – sopas bort så snabbt, utan att någon protesterar?

Och finns det en klimatkoppling till avvecklingen av kolet, som Boris Johnson hävdar?

Frågorna går till doktor **Ben Curtis**, docent vid University of Wolverhampton, historielärare vid Cardiff University och expert på den brittiska kolindustrins historia. Han påpekar att britererna började fasa ut kolet långt innan klimatmedvetenheten slog igenom på den politiska agendan, och av helt andra skäl. Och visst har det protesterats, men ingalunda mot någon tidig klimatpolitik.

Curtis säger att det nog fanns en identitetsmarkör i stenkolsutvinningen, men han aktar sig för att generalisera. Om skogen och skogsbruket har satt sin prägel på såväl ekonomin som den nationella identiteten i Finland har stenkolet och gruvdriften inte genomsyrat det brittiska samhället på samma sätt. Stenkolet formade inte hela natio-

FAKTA

Europa fasar ut kolet

● Belgien, Österrike, Sverige och nu senast Portugal är de fyra europeiska länder som helt har upphört att förbränna stenkol. Portugals mål var tidigare att fasa ut kolet till 2030, men det sista kolkraftverket kördes ned för ett par veckor sedan.

● Ytterligare 17 EU-länder, inklusive Storbritannien och Finland, har en färdplan för att fasa ut kolet, enligt organisationen Europe Beyond Coal. Finland har lagstiftat om att fasa ut kolet till 2029.

● Kina är fortsatt världens främsta stenkolsproducent med en årsproduktion på 3,7 miljarder ton – nästan hälften av den globala produktionsvolymen 2019. Indien, USA, Indonesien och Australien är de fyra följande största producentländerna, enligt NS Energy Business.

■ Premiärminister Margaret Thatcher följde en uppgjord plan 1984–85 för att slå tillbaka mot de strejkande gruvarbetarna, minska det inhemska kolets betydelse i den brittiska energimixen och försvaga fackrörelsens inflytande. Några egentliga miljöargument förekom inte i hennes politik.

■ Det brittiska stenkolet transporterades med tåg från gruvområdena, som här i Northumberland 1963, till övriga orter i landet. FOTO: PAUL WALTERS WORLDWIDE PHOTOGRAPHY.LTD / TT

” Storbritanniens sista djupa kolgruva stängdes 2015, samma år som FN:s klimatkonvention enades om Parisavtalet. I dag återstår bara ett fåtal dagbrott, och snart ska de sista smulorna av kolutvinningen vara borta.

nen, utan bara gruvsamhällena, och även de i varierande grad.

Även om det inte var klimatpolitik som sköljde bort en tidigare sam-

hållsbärande näringsgren och identitetsmarkör var avvecklingen av den brittiska kolproduktionen politiskt driven. Omställningen orsakade protester, strejker och arbetslöshet, precis som en utfasning av torven kan orsaka i Finland i dag, om än i mindre skala.

Förändrade bilden av Wales

I de starkaste gruvregionerna i södra Wales, förklarar Ben Curtis, hade kolproduktionen riktigt stor betydelse. I början av 1900-talet jobbade över 200 000 gruvarbetare på kolfälten i södra Wales.

– I de områdena formade kolet och gruvsamhällena de lokala samhällena i högsta grad långt in på 1900-talet. I andra gruvregioner hade kolet mindre betydelse för identiteten, säger han.

Stenkol brändes i hela Storbritannien, men:

– Kolet formade inte nödvändigt identiteten utanför gruvområdena, och knappast alls på den engelska landsbygden där det inte fanns någon gruvsamhälle, säger Curtis.

Till exempel i Lancashire i nordvästra England fanns en tradition av produktionsindustri redan innan kolindustrin expanderade. Där kom kolet aldrig att dominera som det gjorde i södra Wales.

Men bara i södra Wales var tillväxten så massiv under 1800-talets senare hälft och en bit in på 1900-talet att stenkolet kom att omforma bilden av hela Wales.

– Det flyttade in så mycket arbetskraft att det påverkade demografin. Omkring två tredjedelar av den walesiska befolkningen bebodde sydöstra Wales där de flesta kolgruvorna fanns, säger Curtis.

Kolsamhällena skiljde sig kulturellt från det övriga Storbritannien.

Rugby var en populär sport i hela kungadömet, men i de walesiska gruvområdena var det uttryckligen arbetarklassens idrottsgren. I andra delar av Storbritannien förknippades rugby med medelklassen, inte minst den övre medelklassen.

John Evans, lokalhistoriker och tidigare gruvarbetare, anser att kulturen i många walesiska samhällen byggde på kolproduktionen.

– Det var en livsstil. Det bodde en gruvarbetare i nästan varje hus på min gata. Samtalen handlade om kol, kolproduktion och lönen man fick för jobbet, sade han till BBC i oktober.

Politiskt fick arbetarpartiet Labour starka fästen och har dominerat i Wales i hundra år.

– Allt det här kom att i viss mån omdefiniera identiteten, uppfattningen av vad det innebär att vara walesare. Det som var typiskt för

kolfälten kom på ett stereotypiskt sätt att bli representativt för hela Wales, säger Ben Curtis.

– Fram till det tidiga 1800-talet var språket, stråvan efter politisk liberalism och stödet för religiös mångfald typiska drag för Wales. Men frågar man folk i dag associerar de Wales med kolfält, gruvarbetare och rugby. Det var så dominant så länge. Stereotypierna lever kvar fastän kolindustrin är borta.

Konservativ förödmjukelse ...

Trots nedgången sysselsatte kolgruvorna i södra Wales drygt 20 000 arbetare fram till den nationella gruvstrejken 1984–85, men redan i bör-

jan av 1990-talet var industrin så gott som nedlagd. I dag jobbar bara några hundra personer på de sista dagbrotten. Protesterna var hårda under strejkerna, men i dag är omställningen fullbordad. Dammet har lagt sig.

– Kolet har inte haft någon sysselsättande effekt att tala om på en eller två generationer, säger Ben Curtis.

Protesterna har tystnat för länge sedan, men nedkörningens snabbaste fas var en omskakande episod i modern brittisk historia.

Produktionsvolymerna hade i och för sig minskat redan en längre tid och gruvor hade stängts för ut, men på 1960-talet gick det brant ut. Antalet gruvarbetare minskade från 700 000 till 300 000 på bara drygt tio år. Gruvarbetarnas missnöje ökade och många bytte till bättre avlönade eller mindre påfrestande industrijobb.

Gruvarbetarfacket NUM var trots det stort och starkt. Missnöjet eskalade till nationella strejker 1972 och 1974 med energibrist som avsiktlig följd. Det blev för mycket för den konservativa regeringen. I samband med strejken 1974 utlyste premiärminister Edward Heath nyval under sloganen *Who governs?* ("Vem regerar?") för att sätta fackrörelsen

på plats. Tories förlorade och Heath avgick.

– En populär tolkning är att gruvarbetarfacket gick i strejk och fällde den konservativa regeringen. Det var inte fullt så enkelt, men man kan hävda att den organiserade arbetarrörelsen spelade en viktig roll i politiken, säger Curtis.

För att förhindra att ett liknande fiasko skulle upprepas gjorde parlamentsledamoten Nicholas Ridley från Tories högerfalang upp en detaljerad plan för hur en konservativ regering nästa gång skulle bemöta en gruvstrejk.

Planen läckte ut i offentligheten, men gruvfacket brydde sig inte om att vidta några motåtgärder för att organisera sig bättre.

– Ridleyplanen gick ut på att framtida konservativa regeringar måste säkerställa att Storbritannien inte är lika beroende av inhemskt kol. Rapporten redogör i detalj för hur regeringen skulle besegra fackrörelsen, säger Curtis.

... och Thatchers revansch

När premiärminister Margaret Thatcher beslutade att stänga 20 kolfält 1984 svarade NUM med en riksomfattande strejk. Fackets plan var, precis som på 1970-talet, att or-

saka energibrist och tvinga regeringen och den statsägda kolunionen att vika sig för arbetarnas krav.

Men historien upprepade sig inte. Facket var inte längre lika unisont, allra minst sedan en domstol hade avgjort att strejken var olaglig. En falang bröt sig ur NUM.

Thatcher följde Ridleyplanen punkt för punkt. Regeringen lyckades avstyra energibristen med importenergi och med hjälp av arbetare som inte hörde till NUM. Strejkvakterna försökte stoppa koltransporterna, men Thatcher busade massiva polisstyrkor på dem.

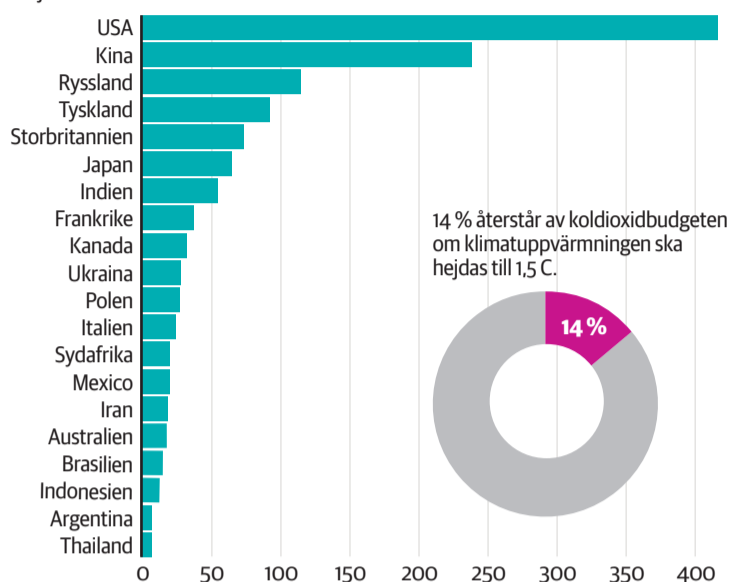
– Regeringens mål var att kva facket, minska betydelsen av inhemskt kol, privatisera kolindustrin och justera den brittiska energimixen så att olja, gas och kärnkraft skulle spela en större roll, säger Ben Curtis.

Det var precis vad som skedde. Det för snabbade avvecklingen av den brittiska kolindustrin, och det försvagade också hela den brittiska fackrörelsen. Man har beräknat att över 26 miljoner dagsverken gick förlorade under den årslånga strejken 1984–85.

Efteråt stängdes kolgruvorna i rask takt medan arbetslösheten och fattigdomen ökade i gruvdistrik-

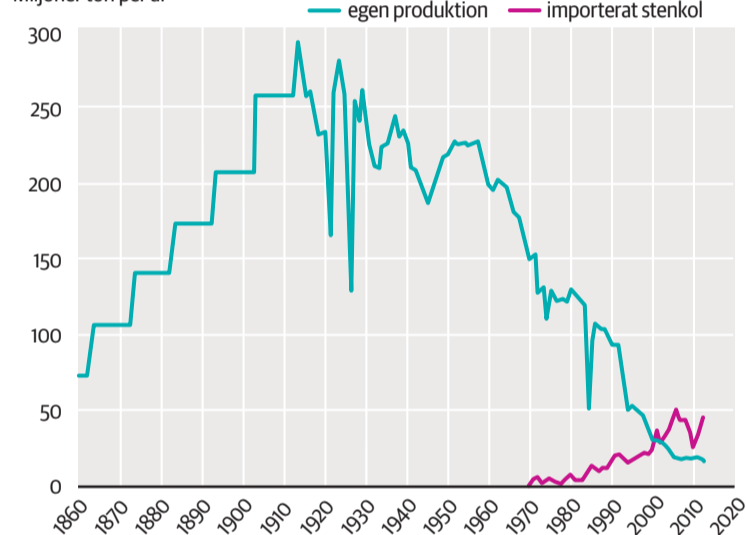
Britterna har femte största kumulativa utsläppen

Miljarder ton CO₂

Den brittiska stenkolsproduktionens uppgång och fall

Miljoner ton per år

Källa Carbon Action och brittiska regeringens energidatabas DECC

HBL

■ Gruvarbetare i Yorkshire år 1966, då stenkolsproduktionen var på nedgång men det brittiska gruvfacket fortfarande var starkt. FOTO: TOPHAM/LEHTIKUVA

ten. Av drygt 20 kolfält i södra Wales 1985 återstod ett enda 1994.

I mellersta England opererade ett antal gruvor ett tag framöver, men det brittiska stenkolet var inte konkurrenskraftigt. Storbritannien kunde importera kol billigare. Branschen klarade sig inte på marknadsvillkor.

Den snabba avvecklingen passar som hand i handske med dagens klimatmedvetenhet, men Ben Curtis påpekar att det inte finns något samband mellan Margaret Thatchers nedkörning av kolindustrin och dagens klimatpolitik.

– Det är snarare en slump att nedkörningen fullbordas i en tid av ökande klimatambitioner. En del miljöargument började förekomma tidigare i den politiska debatten, men klimatfrågan var absolut inte orsaken till att kolindustrin kördes ned. Nedkörningen var långt hunnen innan klimatfrågan fick genomslag, säger han.

Johnson motbevisad

Mot den bakgrunden är det kontroversiellt att Boris Johnson i augusti sade att Margaret Thatcher gav Storbritannien "en tidig start" på klimatpolitiken då hon körde kolindustrin i sank. Dagen efter Johnsons utspel

sade Ben Curtis i en intervju för den walesiska tidningen *The National* att uttalandet inte var trovärdigt med beaktande av historiska fakta.

Curtis framhöll att Thatcherregimens uppfattning var att Storbritannien var alltför beroende av inhemskt kol, att de statsägda gruvorna var ineffektiva och att gruvfacket var alldeles för inflytelserikt. Thatcher krävde att den inhemska kolindustrin skulle anpassa sig till marknadens villkor om den ville överleva.

– Thatchers regering förlitade sig hellre på olja, gas och kärnkraft bland annat för att fackrörelserna i de här branscherna inte var lika starka som inom kolproduktionen.

I regeringens retorik fanns inga klimatargument. Tvärtom sade Thatcher 1984 att regeringen ville se en blomstrande industri med en konkurrenskraftig kolproduktion, men på marknadsvillkor.

Men tiderna förändras. Förra året och i år har walesiska myndigheter gett avslag på gruvbolagens ansökningar om nya eller förlängda tillstånd för stenkolsutvinning.

– Det har skett uttryckligen med klimatpolitiska argument, säger Curtis.

peter.buchert@hbl.fi

10 MINUTER | LIVESÄNDNING | TÄVLING MELLAN GYMNASIER

Det vinnande laget
får en föreställning
av Unga Teaterns pjäs
Fem mål mat.

HBL ger en 6 månaders
prenumeration på
HBL365.

Svenska litteratursällskapet
ger boken **Dikter** av Henry
Parland. Den unga poeten
skrev om det moderna livet,
bland annat reklam, bilar,
mode och fester.

10 min live

Tio minuter - live. Tre gymnasier tävlar om flest tittare, gillamarkeringar, juryröster och annonsvisningar. Alla sändningar finns tillgängliga på hbl.fi. Titta och gilla fram till måndagen **den 6.12 kl.12!** Din röst kan avgöra vem som vinner.

hbl.fi/10minlive

Välkomin till KBG!
KARIS-BILLNÄS
GYMNASIUM

Helsing - det svenska Vanda
HELSINGE GYMNASIUM

**GILLA DIN
FAVORIT**
senast
6.12 kl. 12

Österbottnisk talkshow med VG
VASA GYMNASIUM

I samarbete med **Pop Up Studio**, **HBL**, **Svenska litteratursällskapet**, **Unga Teatern**, **Arcada** och **Hotel Astor**. Med stöd av **Svenska kulturfonden**.

Distansboomen blev ny

För Job van der Voort är distansarbete inte något man blir tvingad till på grund av en virus-epidemi. Det är grunden till hans växande imperium.

Job van der Voort har just träffat Karen Falenius för första gången. Han är vd för det snabbt växande personalföretaget Remote. Hon är bolagets tillväxtchef i Europa, Mellanöstern och Afrika och stationerad i Helsingfors.

– Det är helt trevligt att ses. Men det är inte alls nödvändigt, säger van der Voort.

Uppstartsfestivalen Slush kvalificerar som tillräckligt intressant för livets första Finlandsbesök för mannen som sedan i april i år är vd för ett finskt bolag. Vid årsskiftet räknar van der Voort med att det finns bolag som Remote Finland i 80 länder. Under 2022 vill han ha registrerat bolag i så gott som alla världens länder.

Han har lärt sig att alla länder har sina utmaningar. Ibland kan det vara smidigt att starta ett företag men svårt att öppna ett bankkonto som behövs för lönebetalning. I Turkiet tog det flera månader att få ett konto.

När det lokala företaget existerar och fungerar kan Remote bjuda ut sina tjänster. Remote är inte ensam inom sin bransch, men vill sälja de smidigaste lösningarna.

– Vi vill att det ska vara lätt, också för arbetstagaren.

Global arbetsmarknad

För Finlands del ser Karen Falenius att det finns ett klart intresse att hjälpa finska företag anställa utländska experter. Men också ett indiskt företag kan vilja anställa en finsk kodare som bor och betalar skatt i Esbo. Då gäller det att ha koll på Finlands särdrag, till exempel föräldraledigheter.

En egen kategori är arbetstagare som hittills jobbat i Finland men som lika bra kan jobba på distans. Om den personen vill flytta till Indien kan Remote se till att lönerna betalas i rupier och att företagshälsovården ordnas.

Om arbetstagaren på eget bevåg vill flytta utomlands, vem brukar då betala för era tjänster, Job van der Voort?

– Arbetsgivaren. De som har bra arbetstagare brukar komma emot personalens önskemål för att hålla dem kvar.

Job van der Voort, 34, har ett förflutet på Gitlab som kan beskrivas som en plattform för mjukvaruutvecklare. Det var där han fick upp ögonen för den globala arbetsmarknadens baksida.

De som vill anställa de bästa för-

” Vi har ett stort ansvar. Om något går fel är det inte jag som drabbas, utan någon som inte får sin lön i Bolivia och därmed inte kan betala sin hyra.

mågorna bryr sig inte om var i världen arbetstagarna sitter. Men att grunda dotterbolag i länder bara för att lagligt kunna anställa enstaka arbetstagare är mödosamt, speciellt för små uppstarts företag.

För tre år sedan började van der Voort därför bygga upp Remote tillsammans med Marcelo Lebre. Remote vill vara en förebild för sina kunder och visa hur man jobbar digitalt fullt ut.

Onödiga möten

Om Job van der Voort och Karen Falenius inte skulle ha träffats på grund av Slush, kanske de aldrig skulle ha stöttit i samma rum. Men det betyder inte att de inte lärt känna varandra.

van der Voort har en klar bild av hur människor behöver kommunicera och informeras, och att det är skilda saker. Att sammankalla till ett möte för att informera är bara slöseri med allas tid, anser han. Om de

anställda jobbar i olika tidszoner är det dessutom svårt att få till stånd.

– Om vi ordnar ett möte är det uttryckligen för att bygga gemenskap.

Hans egen lösning är att spela in videor som alla kan titta på när de hinner. En diskussion behöver inte heller föras i realtid, tycker han. Man kan gott föra den digitalt, så att alla bidrar när de har en möjlighet.

Det här innebär ändå inte att gemenskapen lider, anser han. Alla kan dela med sig av sina personligheter och intressen.

Karin Falenius tycker att van der Voort är ett bra exempel. Remotes anställda kan inte missa att han lämnar och hämtar barnen på dagis, lagar mat åt dem och nattar dem. Att han kan handla mat mitt på dagen eller vara ute och cykla.

Den här friheten och flexibiliteten tror van der Voorts mycket på. Han vill bara att de anställda gör sitt jobb, för honom spelar det inte någon roll hur många timmar de jobbar.

– Om Karen får sitt jobb gjort på två timmar behöver hon inte jobba mer. Jag väntar mig inte heller att alla ska jobba på Remote för alltid. Det här är bara ett jobb för dem.

25 000 ansökningar

Helst skulle Job van der Voort helt låta bli att dokumentera arbetstiden. Men lagstiftarna kräver det, och det har visat sig vara nyttig information för att se till att de anställda inte jobbar för mycket. De anställda loggar enkelt sina jobbtimmar genom appen Slack.

– Det är utmaningen med distansjobb, jobbet är alltid närvarande i vardagen.

Remote har också obegränsad betald semester. Det är en förmån som inte verkar missbrukas.

– Vi har fått införa en semester på minst 25 dagar per år för att folk ska vara lediga.

Med den här bakgrunden kanske det inte är så konstigt att många är

nisch

FAKTA

Så här fungerar Remote

● Remotes affärsidé går ut på att sälja personaltjänster till ett fast pris per arbetstagar per månad. Ett företag som vill anställa någon i ett land där organisationen saknar närvaro kan köpa rubbet: hanteringen av löner, skatter och förmåner.

● För att kunna göra det behövs en lokal enhet i alla länder. Tillvägagångssättet för att ta sig in på en ny marknad varierar från land till land, Job van der Voort räknar med att det kan ta mellan 3 och 18 månader.

● Kostnaderna varierar från land till land och huruvida kunden faktureras en gång per månad eller en gång om året. Som billigast är det 250 euro per person per månad i Kanada, Storbritannien och Irland. I övriga länder kostar det från 530 euro per månad.

● Remote hyr inte ut arbetskraft och sköter inte andras rekryteringar.

■ Job van der Voort har aldrig varit i Helsingfors förut. Karen Falenius är stationerad här men sköter hela Europa, Mellanöstern och Afrika.

FOTO: NIKLAS TALLQVIST

intresserade av lediga tjänster på Remote.

– Vi kan få 25 000 ansökningar. Men vi har en bra process för att hantera dem. Först tittar vi på vem som uppfyller våra kriterier, sen intervjuar vi folk för att kolla deras värderingar. Vi försöker göra processerna snabba för att folk inte ska vänta i onödan.

Tydliga strukturer

Job van der Voorts bästa tips till andra arbetsgivare är alltså att skippa arbetstiden och att se fler möjligheter än 9–17 på kontoret.

Men han delar också gärna med sig av sina insikter om digitalt ledarskap. Remotes verksamhet kretsar kring en digital handbok som innehåller allt de anställda behöver veta. Till exempel hur man ger över ordet till någon annan i en digital diskussion. Som digital ledare gäller det att bygga tydliga strukturer och veta vad man vill, enligt honom.

Själv säger han att han inte oroar sig för Remotes framtid.

– Det går bra för organisationen, vi har fått 200 miljoner dollar i finansiering. Den här typen av verksamhet kan man inte bygga upp kortsiktigt. Vi har ett stort ansvar. Om något går fel är det inte jag som drabbas, utan någon som inte får sin lön i Bolivia och därmed inte kan betala sin hyra.

Vad har du själv för ambitioner?

– Jag tänker inte på det sättet. Det här är vad jag gör nu och vill bygga så det blir stort. Personligen är jag inte intresserad av stora pengar, eller vad ska man säga då man har ett bolag som värderas till en miljard. Jag har det jag behöver med två barn, ett hus i Nederländerna och min cykel.

ANNA BACK
anna.back@hbl.fi

Är du rädd för att använda laxeringsmedel?

Ta Fructolax, som är säkert och effektivt – du blir garanterat inte besviken

Tuggtärningar

Tabletter som sväljs

En dos på kvällen och din mage fungerar behagligt nästa morgon. Effektiva men skonsamma Fructolax orsakar inga biverkningar och inget beroende, så som många laxeringsmedel gör.

FINNS I MATBUTIKERNAS OCH MARKETARNAS HÄLSOKOSTHYLLOR OCH PÅ APOTEKET

Marknadsförare: Harmonia Life Oy

JULKONSERT JOULUKONSERTTI

DIRIGENTER
JUTTA SEPPINEN
ELISA HUOVINEN

KLARINETT
LUCY ABRAMS-HUSSO

BILJETTER
15/25 € AV KORISTER
20/30 € VIA LIPPU.FI/
VID DÖRREN

SIBBO KYRKA 8.12 KL.20
KUNGSVÄGEN 19
10/20 € AV KORISTER
15/25 € VIA LIPPU.FI/VID DÖRREN

PAULUSKYRKAN 14.12 KL.19
SAMMATTIVÄGEN 5

JOHANNESKYRKAN 17.12
KL.18 & KL.20.30
HÖBERGSGATAN 12

LYRAN &
AKADEMEN

Giget

”Förvirrad stod jag i dörröppningen och tänkte vad i helvete är detta? Jag försökte snabbräkna gästerna och kom fram till att det fanns närmare hundra människor i salen, fast påbudet löd att man inte fick samlas inomhus i större sällskap än tio.”

HBL har i dag glädjen att publicera en nyskriven novell av Kjell Westö.

Impressarion hade varnat mig för vad som skulle ske, det stod till och med i kontraktet. Men jag blev ändå illa berörd när han tog fram ögonbindeln strax efter att vi passerat avtaget mot Finno och Ladusved. Tydligt hade jag innerst inne trott att hans konspiratoriska sätt att presentera uppdraget bara varit ett illa valt skämt. Men nu visade det sig att allt var på allvar. Munskydden gör det svårt att avläsa andras känslolägen, men det gick inte att missta sig på blicken som mötte min; där fanns inte minsta glimt av värme eller humor.

Vi satt i den svarta Mercedesens baksäte, Impressarion och jag. Marskvällen var glämgig och motorledens dikesrenar kantades av val-lar av grådaskig snö med inslag av svart. Framme till höger satt Impressarions assistent, en gänglig och tystlåten man som kallades Murt-si. Bilen kördes av en kraftigt byggd person i mörk kostym som inte sagt ett ord under färden: Impressarion hade nyss viskat i mitt öra att chauffören var arrangörernas förtrogne man och hade rykte om sig att kräva respekt.

Ögonbindeln var svart och av ett mjukt material, den var skön att bära men släppte inte igenom en gnutta ljus.

Jag trodde inte att du menade allvar, sa jag inifrån mörkret medan vi fortsatte längs Västerleden och hastigheten ökade markant.

Då Impressarion inte svarade fortsatte jag: Med hemlighetsmakeriet alltså. Jag trodde det var dina sedvanligt stora åtbörder.

Då trodde du fel, kom det från min vänstra sida med en röst som var lättsam och hård på samma gång. Det är viktigt att du inte vet var du är.

Viktigt för vem då?

För våra värdar, svarade Impressarion med samma låtsat välvilliga röst.

Börjar det inte bli dags att du säger vilka dom är? försökte jag.

Nej, klippte Impressarion av. Det är lika viktigt att du inte känner till deras identitet.

Han petade mig hårt i axeln när han sa det och upplevelsen var obehaglig, hans finger trycktes in i mitt kött på det ömmande ställe där jag blivit vaccinerad dagen innan.

Och vad är det för ett tjafs om stora åtbörder, sa han sekunden efteråt. Inte är du väl sur för det där gamla fortfarande? Eller ... du är väl inte rädd bara?

Jag är varken sur eller rädd, sa jag. Det

Så snart mina ögon vant sig vid dunklet fästes min uppmärksamhet vid gästerna. Men inte vid deras aftonklänningar och snitsigt skurna kostymer, och inte heller vid elegansen i deras hållning och poser.

Utan vid deras masker.

här är bara så löjligt. Jag kan Västerleden och Femtiattan som mina egna fickor. Den här charaden är onödig, hur ni än gör så kommer jag att veta vart vi kör.

Det tror jag inte alls, sa Impressarion och nu var tonen lättsam på riktigt.

Allt hade börjat med att Impressarion – som förstås har ett förnamn och ett efternamn, men jag föredrar att inte använda dem – skickat mig ett mejl.

Impressarion hör till den sortens fixare som hinner ha tio yrken under en normallång livstid. Vid tiden för giget var han fyrtiofem, alltså femton år yngre än jag, och hade hunnit vara

konsertarrangör, teaterchef, skivbolagsdirektör och filmproducent.

En gång för många år sedan hade Impressarion och jag ett gemensamt projekt. Han beställde sångtexter av mig, han skulle skriva musik till dem och ge låtarna till en av sina unga artister, det var medan han drev Hilltown Records. När han fick texterna var han entusiastisk, *fina pipor! det här gör vi! redan i år!* Men så gick månaderna och åren och jag hörde inte av honom mer, han fimpade hela grejen. Impressarion är den sortens man som gillar att klä sig präligt långt upp i åren, och ibland tänkte jag på det tragikomiska i att jag aldrig lärt mig att inte lita på fixare med stora löften, dyra uppknappta skjortor och en tjock guldkedja kring halsen.

Varför satt jag där i baksätet med förbundna ögon, tillsammans med en person som jag inte litade på? Var det inte en grov förödmjukelse jag utsatte mig för? Och på ett så fogligt sätt att jag framstod som ett lamm på väg till ... ja, vart?

Svaret är lika givet som frågorna nyss: det här var i slutet av de stängda åren. Ni vet vad jag talar om – den långa period då allt stängdes ner av folkhälsoskäl, inte bara konsertsalarna och musikbarerna utan också biblioteken och kulturhusen, helt enkelt alla de platser en sådan som jag behöver för att tjäna sitt uppehälle. Jag är både författare och musiker, så jag hade inte mist alla inkomstkällor; det gick fortfarande att skriva och ge ut böcker. Men min senaste bok var tre år gammal, jag

hade inte haft ett läsarmöte eller en spelning på tjugo månader och min förläggare sa att publiken börjat glömma mig. Jag behövde pengar och hade nappat på Impressariions förslag trots att upplägget väckte min motvilja redan när jag läste hans mejl. För själva arbetsuppgiften verkade så löjligt enkel, jag skulle bara läsa några valfria stycken ur någon eller några av mina romaner. Så stod det i kontraktet, och jag hade godkänt hundratals liknande kontrakt under årtiondenas lopp. Men här stipulerades också att jag gick med på att förses med bindel under de sista milen av ditresan, och att jag skulle ledas in i huset – i kontraktet kallat Lokalen – med bindeln på, och samma procedur skulle sedan upprepas när jag skjutsades tillbaka till Helsingfors.

Impressarion fick rätt. Jag vet visserligen i vilken korsning Mercedesen tog av till vänster. Det är en väg som leder ner till havet och till ett spa, där mitt förlag en vinter gav mig en lyxig weekend för att min senaste bok sålt bra. Men mycket snabbt vek bilen av från den bekanta vägen, nu till höger, och några kilometer senare var det dags igen, och snart ytterligare en gång, och ännu en. Småningom blev jag tvungen att erkänna för mig själv att jag inte hade en aning om var vi var.

Och så var vi framme.

Motorn slocknade, dörrar öppnades och någon, antingen Murtsi eller chauffören, tog

ett tag om min arm och hjälpte mig ut ur bilen. Jag stod där på osäkra ben och försökte vänja mig vid att vara i friska luften utan att se, men efter bara några sekunder var Impressarion där igen. Kom nu! sa han och började leda i väg mig från bilen, men jag slet mig ur hans grepp och sa:

Jag tycker inte om det här. Vart i helvete är vi på väg?

Det är en bit kvar till lokalen, sa Impressarion med röstens hos en förälder som talar till ett truligt barn. Enligt överenskommelsen får du ta av dig bindeln först när vi kommit inomhus.

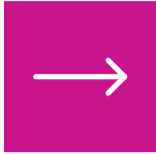
Han ryckte otåligt i min rockärm och jag började motvilligt gå dit han drog mig. Efter ett par minuter eller så började det krasa under våra fötter, vi gick nu på grus. Vi traska-

de kanske en halv minut över gruset, sedan tvingade Impressarion mig att stanna och sa:

Du har en trappa framför dig, det är sju trappsteg. Sen är vi vid dörren och ringer på och blir insläppta.

När vi tagit oss uppför trapporna måste han ha tryckt på en ringklocka, för snart hörde jag steg som närmade sig, och i följande moment öppnades en dörr i min omedelbar-

ra närhet. Några sekunder gick utan att någon yttrade något, sedan sa Impressarion med underdånig röst:

Ja, vi är här nu. Lite försenade, men på plats.

Så det här är han? undrade en djup mansröst.

Javisst, sa Impressarion. Jag lovade hämta honom och här är han.

Nu börjar det räcka, sa jag. Får jag sluta med det här ovärdiga skådespelet och ta av mig bindeln nu?

Kliv in genom dörren först, sa Impressarion och gav mig en knuff framåt, knuffen kändes omild.

Jag hörde dörren gå i lås bakom mig och i samma ögonblick måste jag ha passerat mannen som öppnat för oss, för en mix av rakvatten, energidryck och vitlök nådde mina näsborrar. Plötsligt förstod jag hur ömklig jag måste ha tätt mig, som en som gör vad som helst för pengar, och otåligt slet jag av mig bindeln.

Jag befann mig i en stor entréhall, minst tjuugo meter lång och med en takhöjd på sex eller sju meter. De vita väggarna pryddes av enstaka stora och nonfigurativa dukar i starka och mörka färger. Längst bort i det ekande utrymmet fanns en stor öppen garderob med flera helfigursspeglar, och i garderoben hängde tiotals och åter tiotals paletåer, ulstrar och pälsar. Bredvid garderoben fanns en bred marmortrappa som via en avsats krökte sig upp till följande våning.

Vad fan är det här? frågade jag Impressarion. Alla dom här ytterrockarna? Det är väl fortfarande förbud mot att samlas fler än tio? Eller har dom höjt det till tjuugo? I varje fall så är det jävligt många fler rockar än så.

Bråka inte, för du är Alice nu och det här är Underlandet, sa Impressarion torrt och tillade snabbt:

Och kom ihåg att du har förbundit dig till obetingad diskretion. Det står i kontraktet det också. Plus att du förbinder dig att uppträda för en begränsad men ospecificerad publik.

Jag övervägde min situation några sekunder. Ju fler av de märkliga formuleringarna i kontraktet som konkretiserades, desto mer växte mitt obehag. Men jag var i sällskap med Impressarion, och jag visste att trots alla hans risktagningar så höll han sig inom lagens ramar och smutsade aldrig ner sina händer. Och uppdraget var välbetalt för att vara ett författargig, nästan en högernolla mer än det vanliga gaget.

Deras kontrakt är fullt av skitformuleringar, sa jag sedan. Men *fine*, jag gör det. Fast jag vill inte vara med om några olagligheter. Eller brott mot restriktionerna heller, för den delen. Du följer väl med upp?

Tyvärr, sa Impressarion men lät inte alls beklagande. Murtsi och jag är inte bjudna. Jag är bara förmedlaren, så våra vägar skiljs här. Du följer med honom upp. Lycka till!

Han nickade åt dörrvaktens håll när han sa det där sista. Vaktens ögon ovanför munskyddet var blå och forskande, men hans apparition överraskade mig: trots den mullrande basrösten var han liten och spenslig. Han gjorde en gest som visade att jag skulle följa honom till garderoben, och jag hade inget annat val än att lyda.

Ni hänger av er här borta, brummade den spenslige när vi skyndade mot garderoben. Sen går vi upp, man väntar på er.

Jag är van vid att komma till främmande ort, van vid att anpassa mig till nya situationer. Men det jag såg där uppe fick mig först att tappa fattningen.

Festsalen var större än jag väntat mig – att vi kommit till ett representationsutrymme och inte till ett privathem hade jag gissat redan i entrén, och nu verifierades gissningen, det var som att stiga in i en konferensmiddag eller en branschgala.

Det var högt i tak här uppe också, och väggarna bestod mestadels av fönster, salen liknade ett jättelikt akvarium. Kvällsmörkret var redan kompakt, det gick inte att ana sig till landskapet där utanför, men jag gissade att vi befann oss på en klippa eller kulle. Längst bak i salen stod några långbord, man hade ätit en festmåltid och munskyddsfordrarna stod i små grupper och konverserade. Loungemusik spelade på låg volym, men jag kunde inte avgöra om den kom från en ljudanläggning eller spelades av en levande orkester.

Så snart mina ögon vant sig vid dunklet fästes min uppmärksamhet vid gästerna. Men inte vid deras aftonklänningar och snitsigt skurna kostymer, och inte heller vid elegansen i deras hållning och poser.

Utan vid deras masker.

Som inte var munskydd i stil med dem som jag och dörrvakten hade. I stället bar gästerna maskeradmasker av varje upptänkligt slag. Där fanns åtskilliga Guy Fawkes, och där fanns Harlekiner och Colombinor och andra figurer ur commedia dell'arte. Där fanns flinande clownmasker och där fanns sorgsna Pierrots både med halskrås och utan. Jag såg två storväxta Frankenstein, medan en kvinna med snäv kjol och nätstrumpor valt Marilyn Monroes ansikte. Jag såg minst tre gasmasker av den otypliga sort som användes under världskrigen, och jag såg givetvis masker vars ursprung jag inte kunde härleda alls. Och så fanns där de spetsiga, fågelnäbbliknande doktorsmaskerna från den europeiska pestens tid, och de var många, jag räknade till ett halvt dussin av dem.

Förvirrad stod jag i dörröppningen och tänkte *vad i helvete är detta?* Jag försökte snabbträka gästerna och kom fram till att det fanns närmare hundra människor i salen, fast påbudet löd att man inte fick samlas inomhus i större sällskap än tio. Vad höll dessa människor på med, och varför? Och jag själv? Hur hade jag kunnat vara så naiv, eller så fjättrad i förnekelse, att jag inte förstätt att kontraktet Impressarion lade fram skulle försätta mig i en position där jag skulle riskera både min egen och andras hälsa? Och som om inte detta var nog så väckte allting där inne – de välklädda människorna, det diskreta sorlet, lounge-musiken – min gamla skräck både för att uppträda och för att frotera mig med eliten, vilken elit det än vara må.

Medan jag stod där gick den spensliga dörrvakten fram till en av gästerna med fågelmask och sa något i dennes öra. Sekunden efteråt kom pestdoktorn gående mot mig med den långsträckt näbbmasken vippande framför ansiktet. Sedan sträckte han fram handen till hälsning. Jag tittade på handen och mindes att jag inte skakat hand med eller över huvudet taget vidrört någon människa på halvtannat år, inte ens mina vuxna barn eller min far hade jag nuddat vid.

Mannen i fågelmasken lät sig inte störas av min tvekan, han drog bara undan handen och sa:

Välkommen! Och jag hoppas du inte tagit ila vid dig av de lite udda arrangemangen. Det är märkliga tider, och var och en garderar sig på sitt sätt. Vi har samlats för att ha lite trevligt, men under rådande omständigheter kan vi tyvärr inte hoppas på förstäelse för vårt gemt. Men vi är glada att du är här!

Låt oss vänta en kvart, sa Fågelmannen och i hans röst fanns den självklara auktoriteten som bara återfinns hos riktigt rika människor och hos sådana som innehåft höga poster, ett slags trygg förvisning om att allting som av en naturlag ska falla sig såsom de vill.

Visst, sa jag lamt. Vill ni att jag ska börja genast?

Låt oss vänta en kvart, sa Fågelmannen och i hans röst fanns den självklara auktoriteten som bara återfinns hos riktigt rika människor och hos sådana som innehåft höga poster, ett slags trygg förvisning om att allting som av en naturlag ska falla sig såsom de vill.

Är du hungrig, förresten? fortsatte han. Gå ut i köket och ta dig en matbit innan du börjar!

Jag mötte hans blick och gjorde reflexionen att han tog sin doktorsroll på allvar, för det stod en doft av lavendel och pepparmynta kring honom; båda hörde till de örter som de forna pestdoktorerna fyllde näbbmasken med när de besökte patienter, det antogs att örterna hindrade läkaren från att bli smittad. Jag undrade om han också visste att pestdoktorerna i regel var kvacksalvare och charlataner. Men det visste han säkert, han verkade vara en man som höll reda på saker och ting.

Nej tack, jag klarar mig, avböjde jag.

Bra, sa mannen. Då gör du dig hemmastadd och så börjar vi om en liten stund. Ta dig ett glas och mingla lite, du kommer att märka hur efterlängtat du är!

Jag hällde upp ett glas vatten och ställde mig längst in i salen, försökte göra mig så osynlig jag kunde. Jag hade fått syn på orkestern nu, de stod i ett mörkt hörn en bit ifrån mig. De bar munskydd, alla utom gitarristen som stod framme vid mikrofonen och fungerade som vokalist när så krävdes. Jag kände honom, han hette Jarkko och vi hade gjort flera spelningar tillsammans. Våra blickar möttes och efter att vi nickat åt varandra tyckte jag att Jarkko skakade försiktigt på huvudet, som om han velat säga att han ångrade att han hamnat här han också.

Jag vill helst vara i fred minuterna innan jag ska upp på scen, men den här gången gick det inte. Först en Guy Fawkes, sedan en gasmask och till sist en Colombina kom fram till mig för att säga att de läst mina böcker. Vi tycker det är så fantastiskt att du ville komma, sa Guy Fawkes. Ska du läsa ur nån av dina roligare böcker? undrade Colombinan. Jag plå-

gades inombords, jag ville skrika *jag vill inte vara här, jag ville inte alls komma, ni förnekar ju lidandet för fan!* Men jag nickade bara, och till Colombinan sa jag att jag inte skrivit några roligare böcker.

Det började också gå upp för mig att jag antagligen visste vilka flera av gästerna var. Att bära mask är en sak, men är du tillräckligt känd kan också rösten och sättet att röra sig avslöja dig. Colombinan som kom fram till mig hade rösten hos en tevestjärna som nyligen fått be om ursäkt för diverse utfall på Twitter. En Frankenstein som höjde sitt glas och skålade med mig på håll hade habitusen hos en känd debattör som studerat vid samma fakultet som jag på 1980-talet. Och så vidare. Mer kan jag tyvärr inte säga, för om jag börjar slänga omkring mig namn utan bevis så löper jag risk att ställas inför rätta.

För att inte känna igen fler människor ställde jag mig vid fönstret och tittade ner. Det var inte så kolmörkt som jag trott, och jag hade haft rätt i min förmodan att vi befann oss uppe på en klippa. En brant och upplyst trappa slingrade sig ner till stranden, bryggorna och det gigantiska båthuset var upplysta också de, och i det kalla skenet från strandlyktorerna såg havsisen gulaktig ut, som om den redan börjat ruttna.

Jag kände en knackning på min axel. När jag vände mig om såg Fågelmannen lugnt på mig och sa:

Dags att sätta i gång nu.

Jag följde honom till ett podium som iordningstälts mitt i salen, en spotlight lyste upp platsen. Jag tog fram en bok ur ränslan, tog av mig munskyddet och stack det i bakfickan, steg upp på podiet och gick fram till mikrofonen. Strålkastarljuset var vasst och hett och jag kände mig omringad av de skugglika gestalterna som fyllde salen, men jag harklade mig och presenterade mig med osäker röst, och började sedan läsa:

När jag var barn visste jag att framtiden skulle bli fredlig och ljus ...

KJELL WESTÖ

■ Kjell Westö. FOTO: NIKLAS SANDSTRÖM

Kjell Westös novell *Giget* kan också höras i författarens egen inläsning på Sveriges Radio. För att ta del av audioversionen besök sverigesradio.se eller lyssna via den inbäddade länken i denna artikel på HBL.fi

Lyran framför 4 julkonserter i Helsingfors tillsammans med Akademiska sångföreningen. FOTO: ROBERT SJÖHOLM

Äntligen får körerna sjunga in julen

I fjol uteblev de flesta körers julkonserter på grund av coronapandemin. I år är utbudet digert i huvudstadsregionen för alla vänner av körmusik.

Trots att förutsättningarna att besöka julkonserter verkar betydligt bättre 2021 än 2020 lönar det sig ändå att följa med körernas webbsajter och sociala medier om vilka eventuella restriktioner och direktiv för publiken som gäller vid konserterna.

- **Akademiska Damkören Lyran** och **Akademiska sångföreningen** framför fyra konserter under ledning av **Jutta Seppinen** och **Elisa Huovinen**. Som gäst på klarnett medverkar också **Lucy Abrams-Husso**. Konserterna äger rum 8.12 i Sibbo kyrka klockan 20, 14.12 i Pauluskyrkan klockan 19 samt 17.12 i Johanneskyrkan klockan 18 och 20.
- **Sällskapet Muntra Musikanter** under ledning av den pinfärska dirigenten **Riku Laurikka** framför två konserter inför jul. Den första är 20.12 i Tempelplatsens kyrka klockan 18 och den andra 21.12 i Munkshöjdens kyrka klockan 18.30.

- **Jubileatekören** framför julmusik i Olaus Petri kyrka under ledning av **Esko Kallio** 14.12 klockan 19.

- **Esbo sångkör** ger 15.12 klockan 19 en julkonsert i Alberg kyrka tillsammans med gästande Esbo Spelmanslag. Kören leds av **Karin Peder-**

sen och spelmännen av **Pekka Pentikäinen**.

- **Grankulla kammarkörs** julkonsert äger rum 18.12 klockan 18 i Grankulla kyrka.

- **Helsingebygdens körs** traditionella julkonserter med **Sandra Långbacka** äger rum 16.12 i Sibbo kyrka klockan 19 och 18.12 klockan 17 i St. Lars kyrka.

- **Gamelikören** ger julkörallsång 19.12 klockan 16 i Berghyddan.

- **Ecoro** framför de vackraste julsångerna i Sökö kapell den 14.12 klockan 19.

- **Dominantekören** framför julkonserter 9.12 i Esbo domkyrka klockan 19, 16.12 klockan 19 i Helsingfors domkyrka och den 22.12 i Hagalunds kyrka klockan 19.

- **Candomino** under ledning av **Esko Kallio** ger två konserter – 13.12 klockan 19 i Berghälls kyrka och 17.12 i Esbo domkyrka klockan 19.

- **Greg Musicus**, som i år fyller 30 år, bjuder på två konserter 18.12 i Mikael Agricola kyrkan. Konserterna börjar klockan 15 och 18.

- **Helsingin Filharmoninen Kuoro** och **Manifestum** uppträder i Riddarhuset 19.12 klockan 17 med

Ylioppilaskunnan Laulajat ger 12 konserter i Helsingfors inför jul. FOTO: PRESSBILD

sopranen **Hedvig Paulig** och dirigenten **Jonas Rannila**. På repertoaren **Camille Saint-Saëns Julorium** samt julsånger.

- Kammarkören **Ahjo Ensembles** Hehku-konserter äger rum 11.12 klockan 19 i Tempelplatsens kyrka och 14.12 klockan 19 i Mejlans kyrka.

- Kammarkören **Kaamos** uppträder med julmusik i Gamla kyrkan 17.12 klockan 19.

- Kammarkören **Värinä** under ledning av **Noora Hirn** framför meditativ julmusik i en mörk kyrka. Konserterna **Rauhaa** framförs 13.12 i Pauluskyrkan klockan 19 och 16.12 i Berghälls kyrka klockan 20.

- **Sonor Ensembles** julkonsert **Seimellä** framförs 15.12 klockan 19 i Pauluskyrkan.
- **Saara Aittakumpu** leder Kam-

pin Lauulu som uppträder 21.12 klockan 19 i Tempelplatsens kyrka. På repertoaren musik av **Felix Mendelssohn**, **Albert Becker** och **Olivier Bardot**.

- **Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat - KYL** ger en julkonsert 16.12 klockan 19.30 i Tempelplatsens kyrka.

- Damkören **KYN** ger tre konserter i år. Den första är 15.12 i Heliga hjärtats kapell i Berghäll klockan 19. Kören ger två konserter i Berghälls kyrka 19.12 klockan 16 och klockan 19.

- **Philomelakören** ger två konserter 14.12, klockan 17 och 19 i Gamla kyrkan. 17.12 uppträder kören klockan 19 i Tempelplatsens kyrka.

- **Polyteknikkojen kuoro** under ledning av **Saara Aittakumpu** upp-

Sällskapet Muntra Musikanter nya dirigent Riku Laurikka kan blicka tillbaka på en lyckad start som kulminerar i två julkonserter. FOTO: TIMO KARI/HBL-ARKIV

träder med julmusik 11.12 klockan 18 och 20 i Berghälls kyrka.

- **EMO Ensemble** framför 15.12 klockan 18 i Olaus Petri kyrka bland annat **Francis Poulenc Quatre motets pour le temps de Noël**.

- **Ylioppilaskunnan laulajat** uppträder 7.12 klockan 18 och 20.30 i Gamla kyrkan. 10.12 uppträder kören klockan 18.30 och 21 i Agricola kyrkan. 12.12 framför kören tre konserter i Tempelplatsens kyrka, klockan 15, 18 och 21.30. YL in-tar Berghälls kyrka 14.12 klockan 18 och 20.30. De tre sista julkonserterna är 18.12 i Johanneskyrkan klockan 15, 18.30 och 21.

NICLAS LÖNNQVIST
niclas.lonnqvist@hbl.fi

Svenska samlingsvolymerna omfattar nu Don Rosas halva produktion

Serietecknaren Don Rosas Kalle Anka-serier har älskats av fansen sedan start. I Don Rosa-biblioteket del 2-5 ingår både skämtserier och längre äventyr som den imponerande sviten "Farbror Joakims liv". Men hur fungerar egentligen multimiljardären Joakim von Anka som hjälte i dag?

SERIER

Don Rosa-biblioteket, del 2-5:

Åter till Avskryvård, Under glaskupan, Den siste av klanen von Anka, Världens rikaste anka, Egmont Publishing/Story House Egmont 2020-2021, Claes Reimerthi (red.) (Amerikansk originalutgåva: The Don Rosa Library, Volume 2-5: Return to Plain Awful, Treasure Under Glass, The Last of the Clan McDuck, The Richest Duck in the World. Fantagraphics Books 2014-2016, David Gerstein (red.)

Don Rosa-biblioteket är den amerikanska anktecknaren Don Rosas kompletta utgivning än en gång samlad i bokform. Serien består av 10 volymer med kronologiskt ordnat material och böckerna utkommer med några månaders mellanrum. Utgivningen inleddes 2020 (den första delen recenserades 15.11.2020).

Här finns både kortare skämthistorier och längre äventyrsserier, och varje serie åtföljs av utförliga kommentarer som till stora delar tycks vara nyöversättningar av de texter som ingick i bokserien *Hall of Fame: De stora serieskaparna*. Här finns också manusutdrag med skrotade idéer och borttagna scener. En självbiografisk följetong som inleddes i del 1 utgör ett fint inslag i slutet på volymerna, och där skriver Rosa till exempel om Disneybranschens mörker, och om hur han började jobba för Danmarksbaserade Egmont och insåg att Europa var fullt med ivriga Kalle Anka-läsare. En stor del av materialet har publicerats förut, men en del information har tillkommit.

Gripande magnum opus

Band 2 och 3 innehåller övervägande skämthistorier, men äventyrsberättelser som blivit klassiker strömlas in i mixen. Band 2 innehåller också en av de historier som jag som barn tyckte var allra roligast, 10-sidningen *På ett silverfat*. Den är framför allt underhållande, men skildrar också dynamiken mellan Kalle Anka och farbror Joakim på ett trevligt sätt. Där humorn i Rosas serier annars ofta bygger på att Kalle är en oduglig slarver som blir utskäld, tillrättvisad eller tillslagen av sin farbror, slåss de här mot *Magica de Hex* som jämlikar.

I del 4 har man hunnit fram till sviten *Farbror Joakims liv*, Rosas magnum opus i 12 kapitel (och senare några tilläggskapitel) som beskriver farbror Joakims uppväxt och

snåriga väg till rikedom. Del 5 fortsätter och avslutar den ibland förvånansvärt gripande Joakimsviten, men eftersom serierna är ordnade enligt när de kom till finns också till exempel klassikern *Bibliotekets beskyddare* insprängd här.

I del 5 ingår också Rosas berömda släkträd över ankorna. Här har dock några beklagliga missar smugit sig in. Knattarnas namn är i ordning, och farbror Joakims farmor har fått ett nytt namn. Det som torde vara det riktiga namnet används i den tillhörande kommentaren i slutet av boken, men här passar man i stället på att blanda ihop en av farbror Joakims farbröders svenska och engelska namn. Vilket kanske inte är så konstigt, för här är det plötsligt de engelska namnen på figurerna som används. Språkbytet motiveras eventuellt av att Rosa ju har jobbat med originalnamnen, men kräver att läsaren har koll på vem som är vem också på engelska.

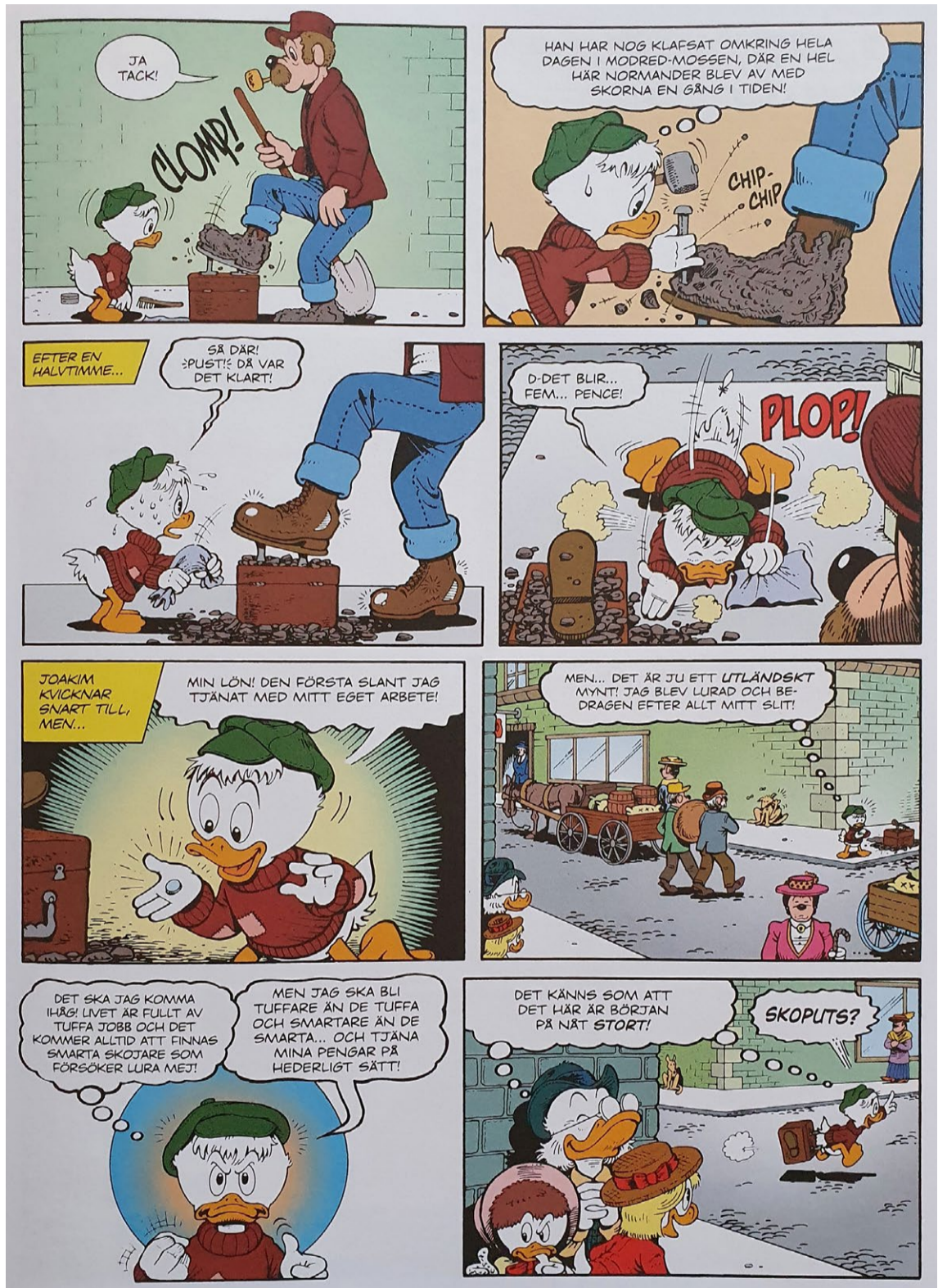
Restaurerad dialog

Stefan Diös fantastiska och lekfulla översättning av serierna är bevarad om än (ibland kraftigt) reviderad av redaktören för Don Rosa-bibliotekets svenska översättning, Claes Reimerthi. Tanken har varit att återställa texten till exempel där någon alltför ivrig redaktör ingripit eller där översättningen tidigare anpassats till svenska förhållanden. Don Rosa-biblioteket har vinnlagt sig om att vara så troget Rosas original som möjligt, och det är givande att få ta del av serierna så som Rosa tänkte sig dem. Ett av de tydligaste exemplen är serien *Åter till Avskryvård*, där ankorna inte längre är svenskar utan amerikaner.

Traditionen att anpassa Kalle Anka-seriernas texter lär bland annat ha sin grund i att svenska barn inte var så bekanta med amerikanska seder när Kalle Anka & Co lanserades i Sverige i slutet av 1940-talet. Fans till Don Rosa och kollegan Carl Barks är dock i dag helt på det klara med att Ankeborg inte är en stad i Sverige, utan i (den fiktiva) delstaten Calisota i USA.

The american dream personifierad

Rosa har också gjort flera uppföljare till Carl Barks gamla serier – även om han själv är den första att framhäva att Barksserierna står sig bra utan uppföljare – och i de här banden ingår flera. Rosa för ett belysande resonemang i band 3 om hur det ändå inte är en genväg att skriva en uppföljare (vissa sura läsare har kallat honom för lat). Man kan ju tycka

att om någon ska förvalta arvet efter Barks är det väl Rosa, men man kan också tycka att det hade funnits mindre problematiska eller exotifierande Barks-serier att basera uppföljare på.

Dessutom gillar vi ju inte multimiljardärer nuförtiden? Världens rikaste anka är inget undantag – eller är han?

Att farbror Joakim är Rosas favoritkaraktär är ingen hemlighet, och han gör sitt bästa för att framställa farbror Joakim som en så sympatisk huvudperson som möjligt. Rosas farbror Joakim är mångbottnad, komplex och mänsklig, men Rosa är också en av de skickligaste på att visa hur okänsligt det kapitalistiska systemet är, och vilken brutal framfart som möjliggjort farbror Joakims förmögenhet även om den har förtjänats "hederligt".

Det pris världens rikaste an-

ka fått betala är högt och skildras hjärtskärande i Joakimsvitens näst sista kapitel. Men narrativet med multimiljardären som hjälte framstår oundvikligen som lite olustigt för en generation som är hypermedveten om kapitalismens baksida. Det går inte att komma ifrån att Joakim von Anka äger två fantasiljoner massviljardar oktaviljoner kvadribiljardar kvantiljoner kronor och 23 öre och att det stående skämtet är att han betalar sina arbetare löjligt låg lön.

Det här resonemanget är långt ifrån färdigt, men nostalgikänslorna kopplade till hela Rosas produktion är så starka att man läser med stor behållning även om en del saker börjat skava.

Till för att läsas

Rosa är själv en serietidningsfantast och samlare, och tydligt med vad han

tycker om serietidningar och leksaker som förlorar sitt "samlarvärde" om man bryter förpackningen och nedlåter sig till att faktiskt läsa eller leka med dem. "Pengagruvan" i band 2 är en hyllning till samlare där samlaren drivs av personligt intresse och inte av samlarens ekonomiska värde.

Don Rosa-biblioteket är också helt klart till för att läsas och njutas av. Formatet är stort och lyxigt, och Bakom kulisserna-segmentet med extramaterial och seriespecifika kommentarer ges tillfredsställande stort utrymme. Precis som jag skrev i recensionen av del 1, så är bokserien välkommen eftersom det inte är alldeles lätt att få tag på Rosas kompletta serier på svenska, och det finns mycket att se fram emot i de kommande delarna.

CHRISTA LUNDSTRÖM

Asylboende, glömdag och otäck bladvändare

HBL:s barnboks-
experter ger tips
om julklappsböcker
för små, större och
unga läsare.

UNGDOMSBÖCKER

Sofia Nordin: *Syster*.
Rabén & Sjögren 2021

■ Nordin flyttar gränser i allt hon skriver. Magda och hennes gravida mamma flyr äntligen grov misshandel. Asyl finner de hos karismatiska Syster på en avlägsen gård. Magda slukas av förälskelsen i överjordiskt läckra Attila och sektens intimitet. Bubblan spricker och frågan är hur Magda ska leva sitt liv nu.

Katarina Kieri: *Ensamvargar*.

Gilla Böcker 2021

■ Martin är medberoende i pappans eskalerande alkoholism. Sascha bor i stödfamilj. Finstämt berättas om lott hur de båda har det. De tussas påpassligt ihop av Martins farmor som ser vad som behövs. Romanen bromsar exakt då de träffas. Berörande, äkta och med en realism som svider.

Oscar Kroon: *Kärleken är att jag vill att du finns*. Brombergs 2021

■ Werner är fullmatad med de Aspenström-dikter hans mamma tolkar tillvaron genom. När hans pappa kolliderar med en flock vildsvin och hamnar i koma försvinner också familjens hund Boye. Med en Aspenströmdiktsamling som enda vägledning flänger Werner runt i jakt på hunden. Under den skruvade färden hittar han både kärleken och sig själv.

MELLANÅLDERSBÖCKER

Katarina von Bredow: *Allt som inte syns*. Natur & Kultur 2021

■ En mer drabbande inifrånskildring av hur systematisk mobbning får den utsatta att ständigt huka och parera går knappt att föreställa sig. Då Joel börjar sexan är Ester värsta mobbaren. Men allt vänds på ända då han hittar henne sönderslagen. En studie i slentrianmässigt våld som känns i maggropen. Som då Joel tvingas swischa pengar till den plastfolie han lindas in i och lämnas att kvävas i.

Kristina Sigunsdotter & Ester

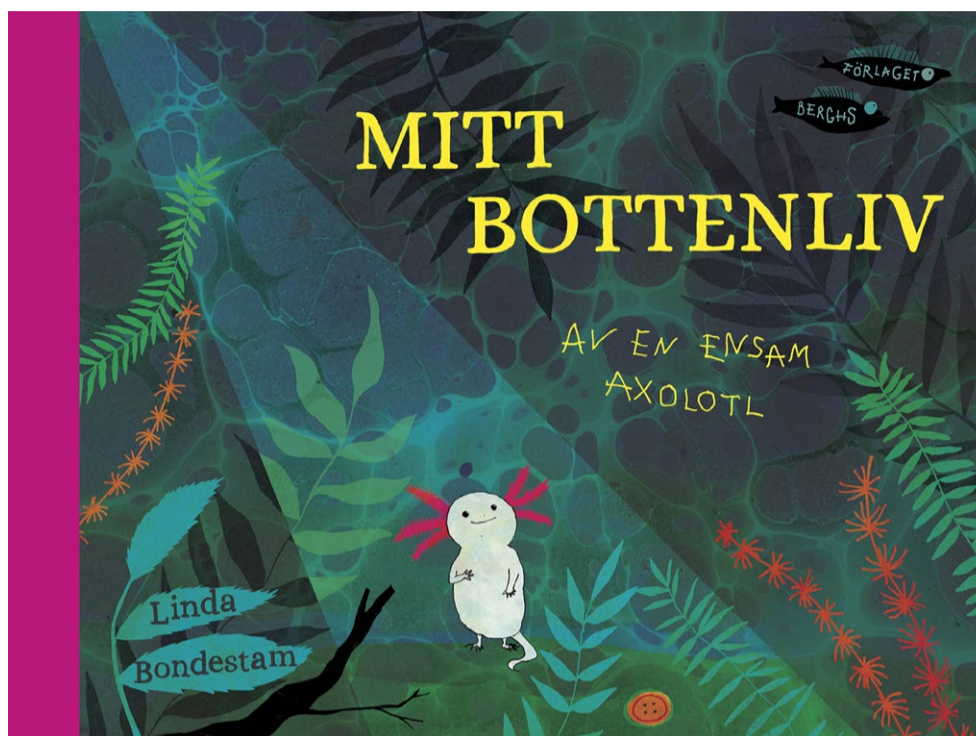
Eriksson: *Hola Humlan Hansson*.
Natur & Kultur 2021

■ Rätta julstämningen infinner sig med Augustprisvinnande Humlan Hansson, denna gång på resa i Spanien. Ett sorgkamt vardagsliv vecklas ut över dagbokssidorna i kort-huggna inslag och listor. Humlan håller ställningarna när det gäller svärta, som konstnärsfrö briljerar hon med en oförglömlig julkrubba av tamponger.

Malin Eriksson Sjögård:

Fat Dance. Opal 2021

■ Maddi älskar att dansa men tampas med kroppsskam. Kusinen Emy har kroppspositivistiska dansgruppen Fat dance, där tjocka dansar sig fria från kroppshets. Feta barn skild-

ras sällan, än mer sällan i mellan-
åldersboken. Inkännande bryts ny
mark.

BILDERBÖCKER

Sara Lundberg: *Glömdagen*.
Mirando 2021

■ I brådskan tas fel på kalasdag. I jakten på present tappas och glöms saker. Den flödande kolorismen bär samtidsskildringen och då orden stannar berättar bilden vidare och planar ut i serieformat. Läckert och lyhört med allåldersappell.

Pija Lindenbaum: *Vitvivan och Gullsippan*. Lilla Pirat 2021

■ Kan en bilderbok gestalta en sekt och ett totalitärt samhälle? Så klart den kan. Lindenbaum excellerar som bara hon kan. Boken är en energisk syntes av författarskapet, med lätt hand och räckvidd. Bilderboks-konsten vet inga gränser.

MIA ÖSTERLUND

UNGDOMSBÖCKER

Sebastian Nyberg: *Rigelstenen*.
Schildts & Söderströms 2021

■ Tre tonåringar dras in i en kamp mot ondskan. Gåttfulla hållristningar leder dem till ett hemligt brödraskap som gör vad som helst för att väcka sin mäktiga gud till liv igen. Åbo-miljön i nu- och dåtid ger extra krydda. Ett måste för den som vill ligga vaken med en riktigt otäck bladvändare.

Elin Persson: *De afghanska sönerna*.
BonnierCarlsen 2020

■ På ett svenskt asylboende lever tre flyktingpojkar i utdragen ovisshet. Vem får de vara i ett system som avhumaniserar dem? Persson låter ett myller av känslor sippra in och avslöja flyktinghanterings automatiserade brutalitet. Hjärtskärnande och djupt drabbande.

Philip Pullman: *Det hemliga riket*.
Natur & Kultur 2020

■ Ännu är inte Lyras äventyr över. *Den mörka materian*-trilogin följs upp med tegelsten nummer två i tri-

login *Boken om stoft*. Lyra är nu ung student som tagit intryck av samtidens rationella tankestoff. Nu riskerar hon förlora sin fristad på Jordan College samtidigt som hennes älskade daemon Pantalaimon lämnar henne.

Jacqueline Woodson: *Närmar du dig mjukt*. Natur & Kultur 2020

■ Ellies och Jeremiahs förälskelse är omtumlande innerlig och skör. Men finns en framtid för kärlek mellan en vit flicka och en svart pojke i en vardag kringskuren av fördomar och rasism? Boken utkom redan 1998 men är tyvärr fortfarande lika aktuell i sin första svenska utgåva.

MELLANÅLDERSBÖCKER

Jean-Claude Mourlevat: *Jefferson*.
Lilla Pirat 2021

■ Igelkotten Jefferson hamnar i klistret när han oskyldigt anklagas för mord på sin frisör. För att rentvå sig följer han spåren till människornas land. En dråplig thrillerkomedi som ställer laddade frågor kring djurs rättigheter.

BILDERBÖCKER

Linda Bondestam: *Mitt bottenliv*.
Förlaget M 2020.

■ Feelgood och feelbad i ett när en klimatkatastrof förvandlar en ensam axolotls bottenliv till ett toppenliv. Kan vi tänka oss en framtid där människan inte kommer först? Bon-

destam kan, med humor och värme.

Malin Kivelä, Martin Glaz Serup & Linda Bondestam: *Om du möter en björn*. Förlaget 2021.

■ Allt eller inget du behöver veta om du skulle råka möta en björn. Uppsluppet skojfriskt om den farliga, vilda naturen och våra föreställningar om den. Kul för alla åldrar.

Baek Heena: *Jag är en hund*.
Trasten 2021.

■ Hur det är att vara hund fångar koreanska Baek Heena med hjälp av sina oemotståndliga miniatyrfigurer. Hund + barn = sant.

MARIA LASSÉN-SEGER

Beställ
INGE LÖÖKS
Årskalender
2022
via nätet
senast 10.12
utan postavgift
inom Finland
med koden
IL2022
18,95€

www.ingelook.com

5.12.2021

● **Vecka:** 48
● **Namnsdag i dag:** SSvenska: Selma, Thelma. Finska: Selma. Ortodoxa: Savva. **Namnsdag i morgon:** Svenska: Nico, Nicolas, Nicole, Nicolina, Niklas, Nils. Finska: Niila, Niilo, Niki, Niklas, Niko, Nikolai, Nikolas. Ortodoxa: Niilo, Niko, Nikolai.

Solen	upp	ner
Borgå	9.04	15.12
Hangö	9.10	15.28
Helsingfors	9.04	15.17
Lovisa	9.02	15.09
Uleåborg	10.00	14.16
Utsjoki	-	-
Vasa	9.49	15.00

KÅSERIET

Salt till kaffet?

Gillar du practical jokes, eller pranks som de också kallas? Jag gillar dem. Speciellt de som jag själv står för.

Det började med att jag i dåvarande Bildjournalen läste att trummisen i Shanes, Torra Rautio, satte salt i kaffet. Det lär ha varit vanligt bland norrlänningar, och Torra kom från Norrland.

Det där ville jag pröva då jag hade nått yrkeslivet. Min kollega Hasse vid Yle trodde att jag ville visa hjälpsamhet då jag erbjöd mig att hämta kaffe åt oss båda efter lunchen. Men jag höll salt i hans kaffe och satte mig sedan lugnt ner för att vänta på reaktionen. Hasse drack länge och väl tills han till slut undrade vad det var med kaffet ... Då kunde jag inte hålla mig längre utan erkände. Hasse blev inte arg, men däremot en kvinnlig kollega som hörde om att jag förstört hans kaffe. Då hjälpte det inte att berätta att jag hämtat en ny kopp kaffe med socker i. Då insåg jag att damer knappast uppskattar practical jokes. De hör liksom mer den grabbiga omklädesrumskulturen till.

Ett annat bravurnummer är att förställa rösten till en grötmyndig konstapel Asplund och ringa upp folk, bland annat min kompis Lasse Sund, författaren. Jag meddelade honom att han följande dag måste infinna sig i rätten för avgörandet i faderskapsmålet som han var instämd till. Han blev till sig, förnekade allt bestämt och började nervöst rabbla upp personnummer och annat matnyttigt tills jag inte längre kunde hålla mig för skratt. "F-n, jag gick på det!" var hans reaktion, men arg blev han inte. Man skall inte testa practical jokes på folk som kanske inte står pall för dem.

Min förra granne Teppo har flitigt varit i skottlinjen. En midsommardag då han och sambon var borta och jag och de andra grannarna samlades på gården, började jag kapa några grenar av en lönn eftersom de hängde lågt nere. Då insåg jag att grenarna kunde vara "dekorativa" på Teppos gårdsstaket, de hade ju inga midsommarbjörkar! Grannarna hjälpte till, och i dyliga sammanhang skys ingen möda. Sedan satt vi snällt och väntade tills Teppo med dam kom hem. Det tog en halv sekund att fatta vem som hade varit framme, sade Teppo, och började riva vår skapelse ... Men arg blev han inte.

En jul hade en annan granne, Pekko, tillfälligt satt ut julgranen på trappan mot gatan, för granen hade börjat barra. I ett oöversiktligt ögonblick satte jag upp en skylt med upplysningen att granen var till salu för endast 10 euro, och att pengarna skulle föras till D-trappan. Gissa vem som bor där ... Det tog inte länge förrän granen avlägsnade sin julgran. Nu har också han flyttat, men visst är vi fortfarande goda vänner.

BERRA LINDELL

DET HÄNDE DÅ

För 25 år sedan, 1996, utsågs Madeleine Albright till USA:s första kvinnliga utrikesminister någonsin. Hon hade flytt från Tjeckoslovakien när Nazityskland ockuperade landet i samband med andra världskriget. År 1993 utsågs hon till USA:s FN-ambassadör och tog alltså tre år senare plats i den amerikanska regeringen.

För 75 år sedan, 1946, beslutade Förenta nationerna, FN, att dess permanenta säte skulle vara i New York. Tre år senare började högkvarteret byggas på en tomt vid East River på Manhattan, och 1952 sammanträdde generalförsamlingen för första gången i FN:s egen byggnad. **TT**

PS. Man kan med fördel söka upp och bli medlem i Facebook-gruppen Duell i HBL som i skrivande stund har 586 medlemmar.

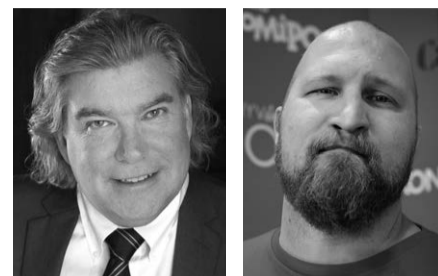
Duellen

Paleface hänger kvar!

Karri Miettinen, a.k.a Paleface, kammade hem snygga 17 poäng i veckans duell, och i samma veva segern över t.f. rektorn vid Åbo Akademi, professor **Mikael Lindfelt**, som fick 13 poäng.

– Den där dragkampen avslöjade saken, cool! jublade Paleface när han fick fullpott i underhållningsfrågan.

– Vad skulle den nu heta, har tänkt titta på den, suckade Lindfelt vid frågan om serien.

■ Mikael Lindfelt

■ Karri "Paleface" Miettinen

Glad självständighetsdag till alla vänner av duellen!

JESPER VON HERTZEN

Politik: En politiker

5 Föddes den 23 januari 1967 i Vaksala församling.

4 Har varit finansminister i sitt land sedan 2014.

3 Initialer: E. M. A.

2 Är partiledare för Socialdemokraterna.

1 Valdes i förra veckan till Sveriges första kvinnliga statsminister men entledigades innan hon hann tillträda posten.

ML

5

KM

2

Zoolog: En fågelfamilj

5 Denna fågelfamilj bär det vetenskapliga namnet Trochilidae.

4 Representanter för dessa fåglar finns på Trinidad och Tobagos riksvapen.

3 Är närmast besläktade med seglare och finns främst i Syd- och Centralamerika, samt delvis också i Nordamerika.

2 Är ytterst skickliga flygare och kan bland annat "stå" stilla i luften en tid.

1 Världens minsta fågel är en sådan här.

1

2

Underhållning: En TV-serie

5 I TV-serien spelar ett antal kända barnlekar, så som röda lyktan stopp, dragkamp och marmorkulor, en mycket central roll.

4 Bland huvudrollsinnehavarna finns skådisar som Lee Jung-jae, Park Hae-soo och Jung Ho-yeon.

3 Är enligt uppgift den hittills mest populära TV-serien någonsin på Netflix.

2 Våldsamt sydkoreansk thriller serie som lanserades i september.

1 Namnet kan få en att tänka på bläckfiskar ...

5

3

Världen: En person

5 Föddes 1937 och dog i oktober 2021 – han torde vara en av coronapandemins mest berömda offer.

4 Han var en fyrstjärnig general.

3 Var USA:s nationella säkerhetsrådgivare i slutet av 1980-talet.

2 Företrädde på sin främsta post av Madeleine Albright, efterträddes av Condoleezza Rice.

1 Mannen, som hette Luther i andra namn, var USA:s första afroamerikanska utrikesminister.

5

3

Litteratur: En roman

5 Gick ursprungligen som följetång i The Strand Magazine åren 1901 och 1902.

4 Denna världsberömda deckare utkom 1902 i Storbritannien.

3 Utspelar sig i området Dartmoor i England.

2 Sherlock Holmes innehar huvudrollen i boken som skrevs av Sir Arthur Conan Doyle.

1 Boken handlar om en viss släkt som förföljs av en djävulsk hund.

1

14

17

Svaren: (Eva) Magdalena Andersson, kolibri, Squid Game, Colin Powell, Baskerville's Hund

UTNÄMNING

Finland har fått sin första äldreombudsman

Statsrådet har utnämnt politices doktor **Päivi Topo** till landets äldreombudsman.

Det innebär att hon blir Finlands

första äldreombudsman. Inrättandet av en tjänst som äldreombudsman är en del av regeringen Marins regeringsprogram.

Topo tillträder den 15 januari 2022. Hon kommer att arbeta som äldreombudsman fram till mitten av januari 2027. För närvarande är hon direktör för Äldreinstitutets stiftelse.

Äldreombudsmannen är en självständig och oberoende myndighet,

som finns i anslutning till diskrimineringsombudsmannens byrå.

Till äldreombudsmannens uppgifter hör att främja tillgodoseendet av de äldres rättigheter. Topo har inte behörighet att avgöra klagomålsärenden i enskilda fall, utan hon ska bevaka och bedöma hur väl de äldres ställning och rättigheter allmänt tillgodoses.

Totalt söktes tjänsten av 17 personer. **SPT**

KONTAKT
dagbok@ksfmedia.fi

FÖDELSEDAGSANNONSER
Bokning via
annons@ksfmedia.fi

Finländarna vill bevara julkorten – fler försvarar korten än i fjol

Julkortstraditionen är fortfarande stark i Finland, det visar en enkät som Posten gjort.

I år ämnar ungefär 80 procent av alla finländare skicka julhälsningar i form av julkort.

Därtill anser hela 90 procent av de som skickar julhälsningar med posten att det är en tradition värd att bevara. I fjol var motsvarande siffra 81 procent.

Enligt en enkätundersökning, som gjorts av Posten, är kort och brev som skickas på posten det populäraste sättet att skicka julhälsningar även i år.

Korten är antingen köpta eller så har avsändaren tillverkat dem själv. Många postar även kort som de gjort av egna fotografier.

”Det är fint att traditionen fortsätter från ett decennium till ett annat och att vi på så vis kan överföra traditionen till nya generationer. Enligt undersökningen förmedlar pappersjulkortet personliga och varma tankar från avsändaren till mottagaren”, säger **Tuija Åkerman** som ansvarar för konsumentbrevtjänster på Posten.

Glädja nära och kära

Enligt undersökningen är syftet med julhälsningar oftast att förmedla glädje till familj, släkt och personer i den närmaste kretsen.

Vanligast är att skicka julhäls-

■ Enligt undersökningen är kort och brev som skickas på posten det populäraste sättet att skicka julhälsningar även i år. FOTO: ERIK SANDSTRÖM/SPT

ningar till syskon, kusiner, mostrar, fastrar, morbröder och farbröder. Många vill också komma ihåg sina grannar, både nuvarande och gamla, med julkort.

Hela 95 procent av dem som skickar julhälsningar meddelade i enkäten att deras motiv är att glädja mottagaren.

Enligt undersökningen är ömsesidighet en viktig faktor när man skickar julkort. Många vill nämligen främst skicka julhälsningar till personer som skickat julhälsningar till dem själva.

Julhandla på nätet

När det gäller julklappar visar enkäten att pandemin fört med sig en ökning i näthandeln. Fler än hälften, 53 procent, av respondenterna uppgav

att de redan köpt eller tänker köpa julklappar på webben.

De viktigaste orsakerna att handla på webben är möjligheten att handla när man vill, nätbutikernas breda utbud, enkla köpprocesser, att spara tid samt stressfrihet. Även konkurrenskraftiga priser, specialerbjudanden och trygga transaktioner nämndes bland de skäl som får finländarna att julhandla på internet.

Enkäten besvarades av totalt 1000 personer runtom i landet. Undersökningens felmarginal är högst 3,2 procentenheter enligt Posten. Enkäten gjordes under den senare halvan av november.

RICO LILJEDAHL/SPT

Esbo höjer priset på simhallsbiljetten

Det blir lite dyrare att simma i Esbo nästa år. Staden har investerat mycket pengar i sina simhallar och det syns i biljettpriset, som stiger med 50 cent den 1 mars.

■ Det blir 50 cent dyrare att besöka simhallar i Esbo. Priserna höjs den 1 mars. FOTO: HBL-ARKIV

Inträdesbiljetten till simhallar och gym i Esbo blir dyrare i vinter. Esbo stad har beslutat att höja biljettpriserna med 10 procent från den 1 mars 2022. Höjningen gäller förutom simhallar även stadens gym. Också priserna för specialgrupper justeras uppåt, det anser staden är viktigt med tanke på jämlikheten, att alla invånargrupper berörs i samma utsträckning.

Simhallsbiljetten för vuxna stiger från nuvarande 5,50 euro till 6 euro och gymliljetten till 7 euro.

– Staden har investerat mycket pengar i sina simhallar och servicenivån kommer att förbättras då nya Mattby simhall öppnas våren

VÄDRET

Möjligt med 40 minusgrader i Lappland

Meteorologiska institutet har utfärdat köldvarningar i hela landet för flera dagar framåt.

Iiris Viljamaa, jourhavande meteorolog vid institutet, säger att kölden beror på ett högtryck som har dragit in över landet med arktisk luftmassa.

– Speciellt i de södra delarna av landet bidrar tidvis hård vind till att kölden biter ännu hårdare.

2022. Priserna har legat på samma nivå länge, så nu är det dags att justera dem. Det är fortfarande förmånligt att simma i Esbo om man jämför med flera andra städer, säger **Leo Heiskanen**, ordförande för idrottsnämnden i Esbo.

Den verkliga kostnaden för ett simhallbesök är dubbelt så stor jämfört med biljettpriset, så staden subventionerar fortfarande varje simhallbesök med 6 euro. **HBL**

Enligt institutet kan temperaturen sjunka till hela minus 40 grader i Lappland. I de övriga delarna av landet ligger temperaturen kring minus 15 till minus 20 grader.

Viljamaa säger att köldvarningarna är i kraft fram till måndag. Vintervädret väntas hålla i sig åtminstone till torsdag. Vinden avtar däremot.

I slutet av nästa vecka ser det ut som att varmare vindar rör sig över Finland. Enligt Viljamaa kan det betyda att temperaturen stiger till omkring nollstrecket vid väst- och sydkusten. **SPT**

Köp nu!
hbl.fi/shop

JORDENS FLUFFIGASTE TÄCKE FINNS NU I Shopen!

Drömmen om ett riktigt fluffigt duntäcke – ett Happy Fluffy Cloud! **Fluff-täcket** är ett drömmigt sovmoln som kombinerar dunbolstrets naturligt värmande egenskaper och luftighet med tyngdtäckets rogvivande vikt.

Köp två
täcken och få
149 €
rabatt
på ditt köp

Rabatten uträknas
automatiskt i varukorgen.

Shop **HBL**

NEKROLOG

- Boris Borotinskij
- Född 16.2.1942 i Vasa
- Död 10.11.2021 i Vasa

Boris Borotinskij hade ett rikt och mångskiftande liv. Han gjorde sin första utlandsresa till Härnösand i Sverige 1944. Familjen, far Simo, mor Elsie och tvillingarna Boris och Helena, flydde undan hotet om represalier efter kriget med den hemligstämplade operationen Stella Polaris. Boris kom att besöka Sverige och Härnösand i andra ärenden senare i livet.

Boris avlade studentexamen i Vasa svenska lyceum 1963. Han var mångsidigt konstnärligt begåvad och studerade både vid Ateneum och vid Sibelius-Akademien, innan han i hård konkurrens antogs till operaskolan i Stockholm 1969. Efter avslutade treåriga studier där anställdes den nyblivne musikdramatiska artisten av

Malmö stadsteater, där han medverkade som sångsolist i ett flertal produktioner. Under denna period gästspelade han också på Nationaloperan i Helsingfors, som kung Marke i Wagners opera Tristan och Isolde.

Småningom började dock motivationen för att göra karriär som operastjärna tryta och Boris flyttade tillbaka till Finland med hustru Ingrid och tvåårig dotter. Nu återupptog Boris sina studier för att bli bildkonstlärare, vilket småningom ledde till ett lektorat i hemstaden Vasa. Här skapade han tillsammans med sina skolelever stora väggmålningar, av vilka en del alltjämt pryder väggarna i Borgaregatans skola. Boris hade även ett flertal egna konstutställningar på olika håll i Finland, den första år 1984 i Helsingfors.

Sitt intresse för sången uppehöll Boris stödd av sin mentor professor Erik Bergman, som använde honom som solist i sina körer Akademien (Akademiska sångföreningen) och MM (Muntra musikanter) Efter att han flyttat till Vasa medverkade han genom åren som solist i olika operaproduktioner, kyrkokonserter och körsammanhang.

Boris var en stor naturbegåvning

med många olika intressen. Redan under Mattbytiden skaffade familjen sig sin första segelbåt, ett litet hembygge på 6 meter. Med denna segelade familjen, hustrun, dottern Serafima och två katter, till Vasa tur och retur under några somrar. Småningom blev båtarna större och bekvämare. Jag hade tillfälle att delta i många minnesfyllda seglatser bland annat sex turer till Höga kusten och Härnösand i Sverige.

Boris största intresse var dock modellbygge. I ateljén i stadsdelen Vikinga i Vasa finns en imponerande samling av färdiga och halvfärdiga modellplan, flera hyllmeter av litteratur om ämnet, och massvis med skalenliga ritningar av både flygplan och båtar. Boris deltog i flera tävlingar inom detta område. Han gjorde till och med resor utomlands med modellbyggande vänners hjälp. Han skördade både finska och nordiska medaljer. I synnerhet uppmärksammades hans enastående byggteknik.

Boris avled helt oväntat i sitt hem på Hedbergsvägen i Vasa. Boris och Ingrid hann vara gifta i 54 år.

ANDERS ROOS

Vän och seglarbroder

NEKROLOG

FOTO: JUSSI INUKARI/LEHTIKUVA

- Jukka Uunila
- Född 4.6.1923
- Död 23.11.2021

Finlands idrotts "grand old man", kommerserådet Jukka Uunila avled i en ålder av 98 år. Han föddes i Uleåborg och efter avslutad skolgång och idrottsinstruktörutbildning blev han som 26-åring Kuortane idrottsinstituts första chef.

Därifrån gick karriären vidare till verkställande direktör för tipsbolaget Veikkaus dotterbolag Kvaritto 1962-73 och för Veikkaus 1973-90.

Sin mest synliga insats gjorde Jukka Uunila i alla fall som legendarisk ordförande för Finlands Friidrottsförbund 1965-74 och Finlands Olympiska kommitté 1969-84. Under hans ordförandeskap förnyades friidrottsförbundets och olympiska kommitténs organisation och verksamhet radikalt och Finlands framgångar i framför allt friidrott nådde nya höjder.

Han värvade som chefstränare Arthur Lydiard från Nya Zeeland, som skapade ett nationellt intresse för konditionsloppning i vars kölvatten Juha Väättäin, Lasse Virén

och Pekka Vasala kom. Samtidigt vaknade intresset också för friidrott för kvinnor med stjärnor som Mona-Lisa Strandvall och Nina Holmén.

Jukka Uunila gav också alltid den finlandssvenska idrotten sitt starka stöd och övervarade bland annat varje år skolornas stafettkarneval.

Uunila hade förmågan att inspirera och lita på sina medarbetare, att förnya föråldrade strukturer samt ange riktningen för organisationsutveckling. Han var en omtyckt och inspirerande förebild för sina underordnade och samarbetspartner. Saknaden efter Jukka Uunila är stor i hela Idrotts-Finland.

CARL-OLAF HOMÉN

långvarig vän och medarbetare

NEKROLOG

- Marika Hausen
- Född 4.7.1928
- Död 23.10.2021

Konst- och arkitekturhistorikern, designkritikern, läraren och samhällsdebattören Maria Ulrika (Marika) Hausen lämnar efter sig ett stort tomrum. Hon levde ett långt och växlingsrikt liv med en fot i historien, både sin egen och i omvärldens, och en fot i det brusande nuet. Genom sin mor Margit Grandell hade hon en stark förankring i Mattnäs, Nagu, och genom sin far, geologiprofessorn Hans Hausen, och farfar, riksarkivarie Reinhold Hausen hade hon stadi-ga rötter på Åland och i Åbo, där hon var född. Dessa platser och släkter formade hennes identitet.

Marika började sin bana som skönlitterär författare. Från slutet av 1950-talet publicerade hon en lång rad noveller samt den självbiogra-

fiska romanen Mitt liv är mitt 1969. Kritiker i Sverige hyllade henne då som Nordens Doris Lessing. Boken var en vass och modig stridsskrift för en kvinnas rätt att definiera sig själv och utgjorde kulminationen på hennes 60-talsengagemang för kvinnans frigörelse. Hon var också en flitig debattör inom design och arkitektur, bostadspolitik och jämlikhet.

Sin stora gärning utförde hon inom arkitekturhistoria och konstindustrihistoria. Hennes licentiatavhandling handlade om den världsberömda arkitekten Eliel Saarinen och Helsingfors järnvägsstation och hon var också huvudförfattare i storverket Eliel Saarinen - Suomen aika (1990). Verket utgavs samtidigt på engelska och väckte internationell uppmärksamhet.

Marikas lärargärning var också betydande. Hon undervisade på 70- och 80-talen i konst- och designhistoria först vid Tekniska högskolans arkitektavdelning och vid Konstindustriella högskolan i Helsingfors, och sedan vid Kunsthåndverkskolen i Bergen i Norge. Hon var en populär lärare med ett brett kunnande och omvittnad förmåga att dra stora linjer och skapa synteser mel-

lan samhället, arbetet och konsten i tvärvetenskaplig anda. Dessa egenskaper var en ständig inspirationskälla också för hennes barn. Hennes i grunden positiva och bekymmerslösa livssyn och outsläckliga nyfikenhet smittade också av sig på oss alla.

Marika var en föregångare och bärande kraft inom Nordiskt sommaruniversitet under dess glansdagar på 60-talet och deltog aktivt i den nordiska samhällsfilosofiska och forskningspolitiska debatten. Långt före globaliseringens tid planerade hon och hennes krets inom NSU ett "Världsuniversitet" där demokrati och miljövärd stod i fokus.

1990-93 arbetade hon som konstintendent på Ålands museum i Mariehamn. Hon stannade sedan kvar på Åland under resten av sitt liv. Långt efter sin pensionering 1993 deltog hon aktivt i Åländskt konst- och kulturliv, forskade i Bomarsunds historia och skrev om åländska konstnärer. Marika efterlämnade i stor saknad fyra barn samt många barnbarn och barnbarnsbarn.

ELISABETH HELANDER,
KRISTINA ROTKIRCH,
BARBRO SMEDS, KERSTIN SMEDS

DÖDA

Vår Käre

Bengt Gustaf Ahlman

* 13.5.1924
† 14.10.2021

Älskad och saknad

**Rolf och Vivi-Anne
Mikael och Maritta
Lotta
Roni, Saija och Robin
Sari
Släkt och vänner**

*Som en stjärna
som vandrar över himlen
är han på väg
på sin sista seglats*

Jordfästningen har ägt rum i närvaro av de närmaste.
Varmt tack för vänligt deltagande.

Vår innerligt kära
mamma, famo, moster och vän

Eliane Lory Irene Rubanovitsch

* 27.6.1938 Stockholm
† 1.12.2021 Helsingfors

I kärt minne bevarad

**Kenneth med familj
Mika med familj
Annette och Peter med familj
Thérèse och Jan med familj
Släkt och vänner**

*Vi saknar din humor och positiva inställning
till livet. Nu får Du vila i frid bredvid din kära
man och vår pappa Boris.*

- Kenneth och Mika

Jordfästningen äger rum på Helsingfors judiska begravningsplats
på söndag 5.12.2021 klockan 10.00.

Vår kära

Börje "Boje" Valter Valdemar Englund

* 20.12.1944
† 28.10.2021

Med saknad

**Mikael och Marina
Ronja och Wilma
Olle
Släkt och vänner**

Din frid skall vara oändlig så som havet

Jordfästningen har ägt rum i stillhet. Tack för varmt deltagande.

Dela dina familjenyheter

Låt släkt, vänner och alla våra läsare ta del av din nyhet. Du kan annonsera med enbart text eller välja någon av våra symboler). Storleken på din annons avgör priset. Gör din annons i Annonskiosken på hbl.fi/annonskiosken

HBL

DÖDA

Vår kära mor, mormor och farmor

**Marita Linnea
Ingeborg
Gustafsson**

f. Lindström

* 16.7.1934 Degerby, Nyl.
† 23.11.2021 Ekenäs

Med tacksamhet och saknad

**Rose-Marie och Hasse
Mikaela och Maria med familjer
Stefan och Siv
Sarah och Maria med familjer
Sture och Anne
Fredrika och Andreas med familjer
Syster Christina med familj
Övrig släkt och vänner**

*Frid viskar träden kring hemmet du älskat.
Farväl bugar blommorna du vårdat så ömt.
Tack kvittrar fåglarna som var morgon dig hälsat.
Tyst viskar vinden farväl.*

Jordfästningen har ägt rum i stillhet. Ett varmt tack till alla som hedrat minnet av Marita och deltagit i vår sorg.

Vår älskade mamma, farmor, syster och vän

**Barbro (Babben)
Heléne
Gahmberg**

f. Granö

* 15.8.1951
† 18.11.2021

Tack för allt du gett oss!

Med stor saknad

**Martin, Iina, Uno, Max
Janne, Maria, Robyn, Dennis
Kenneth
Ralf, Rune, Benn med familjer
Övrig släkt och vänner**

*Tålig var Du intill slutet.
Hoppet höll Du alltid kvar.
Vi skall alltid minnas
hur god Du var.*

Jordfästningen äger rum i kretsen av de närmaste fredagen den 10. december. Tack för all omtanke samt ett stort tack till personalen på Folkhälsan i Hagalund.

Vår käre

**Gertrud
Ann-Mari (Ami)
Miettinen**

f. Simonsson

* 25.8.1941 Esbo
† 9.10.2021 Helsingfors

Med stor saknad

**Heidi
Kim, Kenneth, Jeanette och
Kevin med familjer
Jaana och Arto
Mikael, Joonas och
Max med familjer
Michaela och Cecilia**

Jordfästningen har ägt rum i närvaro av de närmaste i Esbo. Ett varmt tack för deltagandet.

Min käre storebror

**Carl-Gustaf
Snellman**

* 2.4.1949 Helsingfors
† 10.11.2021 Helsingfors

Har plötsligt lämnat oss i stor sorg och saknad

**Leif
Släkt och vänner**

*Du ej nåt farväl hann mig giva,
då Du föll vid en kall trottoar,
men tusende minnen förbliva,
kvar hos mig hur god Du var.*

Jordfästning i Gamla kapellet lördagen den 11 december kl. 12.00. Därefter minnesstund på restaurang Perho, vilket härmed som vänlig inbjudan meddelas.

Älskad pappa, morfar, svärfar och gamla morfar

**Agronom
Lennart
Gripenberg**

* 9.5.1931 Helsingfors
† 19.11.2021 Helsingfors

"Störst av allt är kärleken"

**Nicole och Anders
Nicolai och Josefin
Alexander och Anna
Madeleine och Joel samt Ludvig
Susan och Nik
Ben
Lina och Robin
Micaela och Risto
Emma
Ville och Jenni samt Lydia och Vidar
Berndt och Maarit
Nilla
samt släkt och vänner**

Som vänlig inbjudan meddelas att jordfästningen äger rum 11.12.2021 klo 10.30 i Sandudds Nya kapell, varefter minnesstund. Anmälning till minnesstunden senast 7.12.2021 nicole.gripenberg@gmail.com.

Vår kära

**Harri
Martin Mikael
Spoof**

född 25.9.1961
död 19.10.2021

Med stor saknad

**Ulla
pappa Martin
Jalle, Inga, Titti med familjer
Släkt och många vänner**

*Tålig var Du intill slutet
Hoppet höll Du alltid kvar
Vi skall evigt minnas
hur god Du var*

Jordfästningen har ägt rum i stillhet.

Vår kära

**Berit Ines
Gunhild
Andersson**

f. Nordlund

* 3.7.1923
† 30.10.2021

Med stor saknad

**Per och Agneta
Robert, Fredrik
Släkt och vänner**

*Livets dag till afton gått
Hjärtat nu sin vila fått*

Jordfästningen har ägt rum i stillhet. Tack för vänligt deltagande.

Vår älskade

**Per-Olof (Pupi)
Karsten**

född 25.10.1935
död 22.11.2021

**KERSTIN
JOHAN och AGNETA
Gustav Karin Louise
PETER och MARINA
Alice William Alaja
RICHARD och ANNA
Henrik Lovisa
KARIN**

*Vi binder en krans av minnen
de vackraste och finaste vi har
Vi vet att de aldrig ska vissna
Hos oss finns de alltid kvar*

Begravningen äger rum onsdag 22 dec kl 14.00 i Allhelgonakyrkan, Stockholm. För anmälan till minnesstund se Pupis minnessida eller Fonus +4687098450 senast 14/12. Tänk gärna på Cancerfonden. Se minnessidor

Dela dina
familjenyheter

hbl.fi/annonskiosken

HBL

Dela dina familjenyheter

Låt släkt, vänner och alla våra läsare ta del av din nyhet. Du kan annonsera med enbart text eller välja någon av våra symboler). Storleken på din annons avgör priset. Gör din annons i Annonskiosken på hbl.fi/annonskiosken

HBL

DÖDA

Vår kära

Anna Birgitta Candolin

f. Lundqvist

* 8.7.1938
† 28.10.2021

Stilla sörjer gården, tyst svarar
minnena på vägarna du gått.
Det går en hymn från
markerna som stått dig nära.
Det går ett tack, ett hjärtats
tack från dina kära.

Caj

**Ulrika, Erika, Heidi
Cecilia, Tom, Sofie, Emilia,
Simon, Elin
Christine, Bill, Rebecca,
Patricia, Madeleine**

Marie-Louise med familj

Jordfästning har skett i
stillhet.
Tack för varmt deltagande.

Vår älskade son, bror, barnbarn och vän

William Eriksson

* 15.12.1995 Sibbo
† 16.11.2021 Västerås

Oändligt saknad av

**Mamma, Iwar, Jari
Ullica
Jocke
Katina & Heikki**

**Pappa, Erica, Marjukka
Martin, Vinski
Sonja, Nette, Fille**

Släkt och vänner

*"Skynda dig älskade, skynda att älska,
dagarna mörkna minut för minut
Tänd våra ljus, det är nära till natten,
snart är den blommande sommarn slut"*

Tove Jansson

Alla som vill hedra minnet av William är hjärtligt välkomna
på jordfästningen, som äger rum fredagen den 17 december
kl. 14.00 i Sibbo kyrka, Nickby. Efteråt inbjudes till minnesstund
på Kyrkoby församlingshem, Stora Byvägen 1, Nickby.
O.s.a senast 13.12 till begravningsbyrå.gronroos@gmail.com eller
tel. +358 405 769 768. Lika välkommet som en blomma är en gåva
till MIELI Suomen Mielenterveys ry. Fi 23 8000 1800 28 30 05.
Skriv i meddelandefältet "Till minnet av William Eriksson"

Vår kära

Siv Mariann Stormbom-Humalisto

född 3.11.1931 Vasa
död 11.11.2021 Kervo

I ljust minne bevarad

**Solveig med familj
Synnöve med familj
Ruth
Mia med familj
Johanna med familj
Arja med familj**

*Var och en står ensam
på jordens hjärta
genomborrard av en solstråle
- och plötsligt är det afton.
(Salvatore Quasimodo)*

Jordfästningen har ägt rum i
stillhet.

DÖPTA

Leif-Erik Reimars
och
Hanna Lindholms
dotter, Elsas lillasyster

Alma Louise

född 15.6.2021 i Linköping
döpt 13.11.2021 i Gårdeby kyrka

Lyckliga och tacksamma
farföräldrar
Christina och Ralf-Erik Reimars

Så förbliva de
då bestående
tron, hoppet, kärleken,
dessa tre.
Men störst bland dem
är kärleken.

HBL

Vår käre

Brage Mattsson

Född den 10 december 1934
har den 22 oktober 2021
lämnat oss i stor sorg
och saknad

*I minnet Du lever
Du finns alltid kvar
I minnet vi ser Dig,
Precis som Du var*

**Marianne, Uffe, Kenneth
med familjer**

Släkt och vänner

Jordfästningen äger
rum i Mariehamns Begravningskapell lördagen den
11 december kl. 11.00.

Handros önskas.

Därefter minnesstund på ÅSS
paviljongen. OSA till
Nocturne senast den 7.12 på
info@nocturne.ax/018-19207.

Vår käre pappa, mofa, svärfar och vän

Hans (Hasse) Arthur Sigvard Hägg

född 25.9.1943 Helsingfors
död 15.11.2021 Helsingfors

Har lämnat efter sig ett stort tomrum,
men är för alltid i vårt minne

**Marina och Patrick
Andreas, Charlie och Morris**

**Camilla och Niels
Elliot och Vincent**

Chrisse och Svante

Begravningen sker i stillhet i kretsen av de närmaste

MARKELIN & SOMPPI
LAKIASIAINTOIMISTO · JURIDISK BYRÅ

En tillförlitlig byrå för Dig och Ditt företag
Vi betjänar dig nu i hela östnyland!

- Bouppteckningar
- Arvskiften och avvitringar
- Donationer och testamenten
- Vårdnadstvister
- Rättegångar
- Förmögenhetsrättsliga arrangemang och skatteplanering för privatpersoner och företag

www.markelinsomppi.fi

Helsingfors
Brändövägen 4-8 bost. 9 00570 Helsingfors
Filip Markelin 0400 464 899
Kim Somppi 0500 866 303

LEDIGA PLATSER

VALTIOLLE.fi
Påverka – sök tjänsten hos staten!

Assistent
Trafikledsverket,
Helsingfors (31-191-2021)

Just nu över 490 lediga uppgifter

Fullständiga rekryteringsannonser finns på www.valtiolle.fi. ID-koden inom parentes styr till rätta uppgift. Ansökningarna bör lämnas in inom utsatt tid via den digitala blanketten som finns på sidan. Mera lediga arbetsplatser finns på webbplatsen.

LEDIGANSLÅR EN ORDINARIE TJÄNST SOM **specialsakkunnig** vid socialvårdsbyrån

Mer information hittar du på www.regeringen.ax

SÄLJES

Online på Mariehamns bokhandel och Adlibris
www.peace.ax

Administrativ koordinator

Stiftelsens verksamhet växer och utvecklas. Vi söker därför en ny medlem till vårt team.

Ifall du är organiserad, flexibel och idérisk är du kanske den vi söker.

Dina uppgifter är bland annat att hantera projektadministration i vårt ansökningssystem. Du ska också:

- fungera som stöd för vd i administrativa ärenden
- hantera administrativa ärenden kopplade till hyresbostäder
- koordinera, hantera och producera möten, seminarier och evenemang
- sköta uppgifter relaterade till intern och extern kommunikation, tillsammans med vår kommunikatör
- hantera kontorets dagliga praktiska och administrativa uppgifter

Blev du intresserad? Har du en lämplig utbildning och behärskar både svenska och finska i tal och skrift? Hör av dig. Sänd din fritt formulerade ansökan med löneanspråk samt cv per e-post till adressen **rekrytering@bmr.fi** senast **14 januari 2022 kl. 16.00**.

Om du har frågor kan du sända dem per e-post till **Birgitta Forsström** eller **Sonja Ollas-Airinen**.

Du kan också ringa oss under följande dagar: 17.12, 10-12.1.2022, kl. 9-16. Läs mera på www.bmr.fi

STIPENDIER

SYDÄNTUTKIMUSSÄÄTIÖ STIFTELSEN FÖR HJÄRTFORSKNING

Understöd och pris för hjärtforskning

Stiftelsen för hjärtforskning lediganslår understöd för forskning inom hjärt- och kärlsjukdomar för år 2022. Bidrag beviljas för 1-3 åriga forskningsprojekt samt för postdoktoral (post-doc) forskning och doktorsavhandlingsarbete till en summa av 2,3 miljoner euro.

Bidragsansökan inlämnas elektroniskt via stiftelsens ansökningsportal (se www.sydantutkimussaaio.fi) senast **den 17 januari 2021 klockan 16.00**. Beslut om beviljade understöd kommer att publiceras under hjärtveckan i maj.

Stiftelsen för hjärtforskning kommer också att dela ut ett pris ur professor Pauli Soisalo Minnesfond som erkännande till en ung forskare, vars ålder högst är 40 år. Priset uppgår till 12.000 euro. Förslag på pristagare med motiveringar bör lämnas in till stiftelsen senast **28.2.2022**.

Långsiktig forskning och utbildning av hög kvalitet kan avsevärt förbättra behandlingsmöjligheterna inom kardiologi och förebyggandet av hjärt- och kärlsjukdomar samt höja livskvaliteten och öka möjligheterna att återvända till arbetslivet hos personer som insjuknat. Stiftelsen för hjärtforskning är den viktigaste fonden för forskning kring hjärt- och kärlsjukdomar i vårt land. Stiftelsens verksamhet kan stödjas via donationer och testamentariska gåvor.

Ytterligare information:
Stiftelsen för hjärtforskning,
PB 50, 00621 Helsingfors
tfn (09) 752 752 34, toimisto@sydantutkimussaaio.fi
www.sydantutkimussaaio.fi

SAMMANTRÄDEN

FINSKA LÄKARESÄLLSKAPET

Månadsmöte torsdag 9.12.2021 kl. 18.15 i Annexet på Johannesbergsvägen 8, som hybridmöte.

Val av styrelse och funktionärer för 2022. Fastställelse av pris- och stipendienämndens förslag för 2022. Fastställelse av budgeten för år 2022.

Tema: Ordförandens gäst Professor Lars Rydén/Karolinska Institutet: Betala för sjukdom eller investera i hälsa?
Moderator: Per-Henrik Groop.

Efter mötet sits i Villan.

ACADEMICA

NYLANDS NATION

NATIONSMÖTE MED VAL TI 7.12.2021 KL. 19
Kaserngatan 40, Helsingfors.
Nationskaffe på Klubben från och med kl. 18.

AIWA T-Pro 09 WiFi Nordic
Den bättre luftvärmepumpen.

ENDAST 499 Titta på video!
ultimatemarket.com
Beställ genast! 02 2590 200

Annmarkn.

På HBL:s annonsmarknad kan offentliga och privata intressegrupper dagligen annonsera!

Kontakta vår annonsavdelning under kontorstid 8.00-12.00 och 13.00-16.00: tfn 09-125 35 58, e-post annons@hbl.fi

ÖNSKAS HYRA

HYRESVÄRD!

OPTIMERA DIN AVKASTNING

Ambassader, företag och privatpersoner söker lägenheter via oss.

QVADRAT
LKV
PETERSG. 20 • 020 755 9000
QVADRAT.FI

LOCUS

STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fel! Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Visste du att vi också tar emot försäljningsuppdrag. Försäljningen sköter vi alltid finkänsligt och smidigt.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A] tel. (09) 17 17 44
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors www.locus.fi

I HBL når du en köpkraftig målgrupp.

HBL
hbl.fi/media

HBL

EVENEMANG

Evenemang: Uppgifter om evenemang öppna för allmänheten fylls i på Kulturforum.fi senast fem dagar innan publicering. Arrangören ansvarar för uppgifterna. Luckan sköter redigeringen. Info: kulturforum@luckan.fi / +358 50 307 89 37.

Föreningar: Information till måndagens föreningsspalt skickas in till foreningar@hbl.fi senast på torsdag kl. 12. Inte årsmöten.

MUSIK

Sportkvarens mindfullness-stund. Musiken till avslappningsstunden uppförs av Skool!. Sportkvaren, Mjölgränden 3, kl. 10-11.

Kyrkmässa andra advent. Onni Thulesius, predikar. Jan Olov Fors, präst. Olli Saari, kantor. Kyrkkaffe. Olaus Petri kyrka, Minervag. 6, kl. 11.

Lunchkonsert. Två operasångare uppträder med klassisk och lätt musik och sång i Gustafsgårds herrgårdsrestaurang. Gustafsgårds seniorcenter, Åldermansv. 32, E-huset, kl. 12-12.45.

Anton Morozow. På Östcenterbibliotekets scen spelar Anton Morozov saxofon i en timme. Östra centrums bibliotek, Åbohusv. 1, kl. 14-15.

DIGITALA EVENEMANG

Blå globen. Miljöpriset Blå glo-

ben delas ut för första gången. Följ med prisutdelningen i direktsändning den 8.12 kl. 16 via. Sls.fi

Digitala kulturtips. Luckan samlar in tips på kostnadsfria digitala kulturupplevelser på svenska, främst från Finland. Tipsen finns på Luckans blogg. Luckan.fi/digitala-kulturtips

BARN & FAMILJ

Teater Hevosenkenkä på Södra Haga. Medryckande föreställning för hela familjen. Södra Haga bibliotek, Stormyrvägen 16 B, kl. 12-12.45.

Självständighetsdagens afton på Malms kulturhus. Gemensamma aktiviteter för personer i alla åldrar på självständighetsdagens afton. Bla. uppträder Trollkonstnären Taikuri Taija. Malms kulturhus, Nedre Malms torg 1, kl. 13-16.

DIVERSE

Stadsmuseets julbasar. Välkommen till stadsmuseets julbasar för att njuta om julmusik och delikatesser vid sidan av att shoppa. Stadsmuseet, Alexandersg. 14-18, kl. 11-17.

Kvinnobankens Jultorg. Volontärer säljer kaffe, ljus, böcker, hantverk och juldelikatesser. Också secondhand- och vintage kläder. Pågår till 5.12. Mall of Tripla, 3. vån, Fredriksbergsterrassen 1. Info: Naistenpankki.fi

Föräldrachatten. Barnavårdsförningens chatt ger snabb hjälp. Experter erbjuder stöd och råd i föräldraskap. Kontakta oss om smått och stort, oberoende av livssituation. Chatten är öppen må 16-18 och fr 12-14 på: Bvif.fi

Kristelefon på svenska. Samtalsstöd för personer i svåra livssituationer eller till deras närstående. Telefonlinjen är öppen må & on kl.16-20 och ti, to, fr kl. 9-13. www.mieli.fi/kristelefon

Barn- och ungdomstelefonen. Berätta om det som intresserar eller tynger dig, gratis och anonymt. Ring 0800 96 116 må-on 14-17, to 17-20. eller skriv ett nätbrev på adressen: Skriv.mil.fi

Kyrkans samtalsjänst. För dig i förtroende. Vi tar emot samtal varje kväll mellan 20-23 på numret 0400 22 11 90. Mer info på: Evl.fi/kyrkanssamtalsjanst

Stödchatten Ärligt talat. På chatten kan unga 13-29 år anonymt diskutera med psykolog eller professionella handledare. På adressen: Arligtalad.fi

Stödgrupp för närstående till missbrukare. Träffa andra i liknande situation och få stöd i att hantera din vardag. Varannan tisdag kl. 18-20. Mer information: sari@aroniapuu.fi KRAN:s på G18, Georgsg. 18.

Datoranvändning som underlättar vardagen. För seniorer som behöver hjälp med IT och webb. Fre kl. 11-13 i centret och via tel. 050 5210080. Boka tid för en sits med vår IT-lots. Luckan,

Georgsg. 27. Helsingfors.luckan.fi/digitalkultur

UTSTÄLLNINGAR

Decemberutställning – ... och ändå målar vi. Konstklubben Arbetets Vänner med tema om corona-läget. Vernissage 2.12 kl. 18-19. Fritt inträde. Till 28.1. Luckan Georgsg. 27. Öppet vardag. 10-17.

Målarförbundets julgalleri - online. Förbundets julförsäljning online med mer än tusen verk av 275 medlemmar. Verken finns för visning och försäljning till den 12.12: Teosvalitys.painters.fi

Juha Hälikkä - Nachtjäger. Djupa och flerdimensionella meningsfält får sin enhetlighet genom måleriet. Fritt inträde. Till 19.12. Galleria Pirkko-Liisa Topeilius, Sandvikskajen 17. Öppet ti, to, fr kl. 11-17, on kl. 11-18, lö-sö kl. 12-16.

De som ... - Porträtt som motorer. Maskiner vaknar till liv som färgfulla porträtt. Fritt inträde. Till 12.12. Stoa, Åbohusv. 1. Öppet må-to kl. 9-20, fr kl. 8-18, lö kl. 10-16, sö kl. 12-18.

Mia Hamari - HEM. Havsrapport omfattande hela året, metamorfoser mitt bland allt. Fritt inträde. Till 19.12. Galleria A2, Anneg. 12. Öppet ti-fr kl. 12-17, lö-sö kl. 12-16.

Blythe Smith - Ensemble. Atmosfären som råder i slutet av lång isolering. Fritt inträde. Till 13.1. Vindängen, Folkhälsanhuset, Vindgränden 6, Esbo. Öppet må-

I SAMARBETE MED

KULTURFORUM

fr kl. 9-16.

Kära Tallinn - anekdoter om grannen. Resorna till Tallinn från 1980-talet till idag. Fritt inträde. Till 27.2. Helsingfors stadsmuseum, Alexandersg. 16. Öppet må-fr kl. 11-19, lö-sö kl. 11-17.

Bergman - Viskningar och rop. Compañía Kaari & Roni Martins verk bygger på Ingmar Bergmans film. Fritt inträde. Till 12.12. Valssaamo, Kabelfabriken, Tallbergsg. 1.

Lotta Hänninen - Bekvämlighetszon. Oljepastellteckningar och ryor. Fritt inträde. Till 5.12. Galleria Huuto, Kalevag. 43. Öppet ti-sö kl. 12-17.

Astrid Strömberg - Berättelser från landet Glömska. Populärkultur, berättande genom bilder och måleri som både metod och innehåll. Fritt inträde. Till 5.12. tm-galleri, Skillnadsg. 9. Öppet ti, to, fr kl. 11-17, on kl. 11-18, lö-sö kl. 12-16.

Petra Vehviläinen - Spirits. Installation med / av överskott. Fritt inträde. Till 5.12. Galleria Huuto, Kalevag. 43. Öppet ti-sö kl. 12-17.

Riikka Wesamaa - Målningar. Temperamålningar om stora landskap. Fritt inträde. Till 5.12. Galleria Huuto, Kalevag. 43. Öppet ti-sö kl. 12-17.

Tidsmaskiner och utopier - Längtan bort. Klimatförändringen, dagens mest brännande kris, som tvingar oss att omvärdera våra val: Mat, resor och boende.

Till 30.1. Gallen-Kallela Museet, Gallen-Kallelas v. 27, Esbo. Öppet ti-lö kl. 11-16, sö kl. 11-17.

Antti Tolvi - Brus och form. Ljudinstallation och komposition som en kemisk formel. Fritt inträde. Till 5.12. Galleria Huuto, Kalevag. 43. Öppet ti-sö kl. 12-17.

Bill Viola: Inner Journey. Från enorma projiceringar av mytiskt flödande vatten och eldar. Till 27.2. Amos Rex, Mannerheimv. 22-24. Öppet må, on, to, fr kl. 11-20, lö-sö kl. 11-17.

Andersson & Holmberg - Par i damer. Vernissage 2.12 kl. 18-19. Fritt inträde. Till 28.1. Luckan Georgsg. 27. Öppet vardagar kl. 10-17.

Konstnärerna O & Fiber Art Sweden: Länk - Link - Linkki. Finland och Sverige. Fritt inträde. Till 30.1. Galleri Hanaholmen, Hanaholmsstranden 5, Esbo. Öppet dagligen kl. 10-20.

Greta Hällfors-Sipilä & Sulho Sipilä. Konstnärsparets konst och liv från 1910- till 1950-talet med verk från olika samlingar. Till 14.8.2022. HAM Helsingfors konstmuseum, Södra Järnvägsg. 8. Öppet ti 10-17.30, on-sö kl. 11.30-19.

Decembersalongen. Ekenäs konstförening samlar 40 konstnärer som ställer ut konstverk i olja, akryl och blandteknik. Även lerfigurer. Fritt inträde. Till 4.1. Galleri Perspektivet, Ekenäs bibliotek, Raseborgsv. 8, Ekenäs. Öppet må, ti, on kl. 10-19, to-fr kl. 10-17, lö kl. 10-14.

VILL DU SYNAS HÄR MED DINA EVENEMANG?

Registrera dig på Kulturforum.fi och mata in dina evenemang, så får de god synlighet.

HBL:s läsare är mycket trogna.

Dagstidningar som läses regelbundet när rätt människor i rätt miljö.

HBL

NaturochMiljö

Understöd miljöarbetet på svenska i Finland

Bli medlem:
www.naturochmiljo.fi

Den perfekta julklappen för naturvännen:

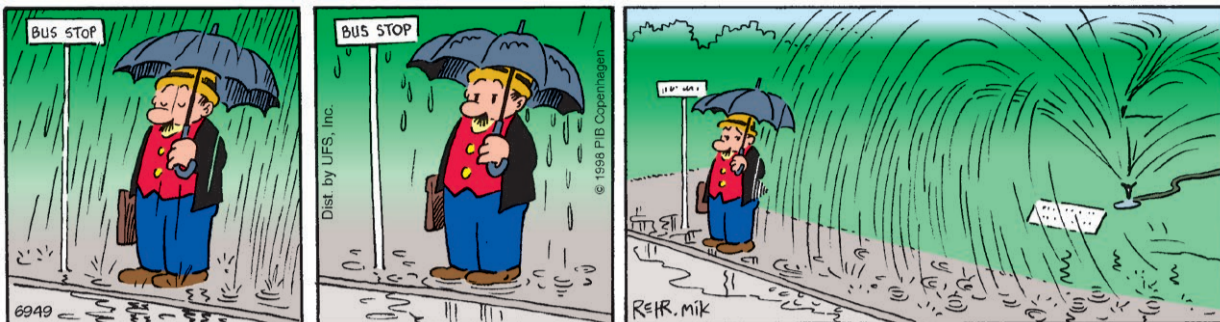
Finlands
NATUR

Prenumerera på www.finlandsnatur.fi eller ring 09-6122 290

Gåvoprenumerationen innefattar nr 4/2021 och 1-3/2022. Om du tecknar en gåvoprenumeration (inom Finland) före den 14.12 skickar vi nr 4/2021 och ett julkort direkt åt gåvomottagaren till jul.

Fortlöpande prenumeration: 29 € / år
Tidsbunden prenumeration: 32 € / år
Prenumeration till utlandet: 39 € / år

FERD'NAND

KALLE OCH HOBBE

MUMIN

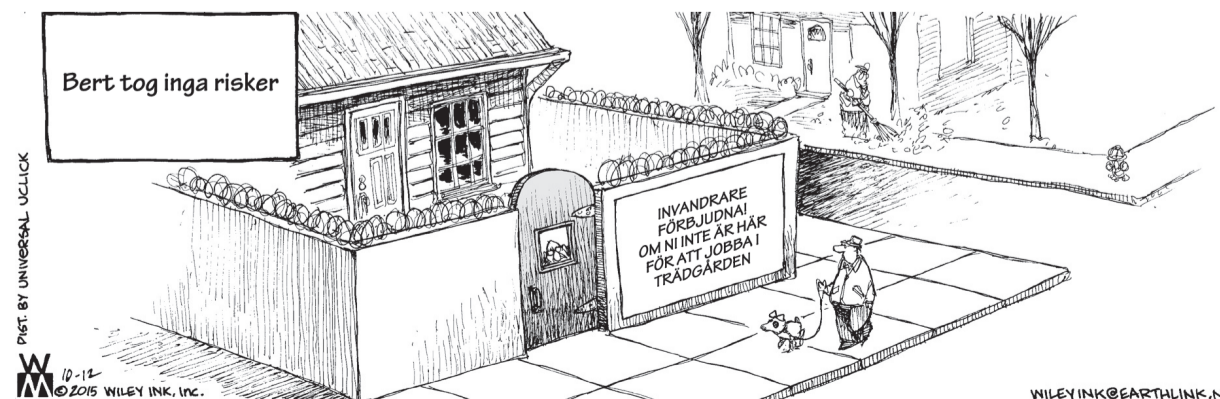
MORRAN OCH KLÖS

NEMI

NON SEQUITUR

HBL Grundad 5 december 1864.
HUFVUDSTADSBLADET Medlem av Tidningarnas förbund.
Uppлага: 31 007 UK 2017.
ISSN 0356-0724.

Anna Hellerstedt Verkställande direktör
Erja Yläjärvi Chefredaktör och ansvarig utgivare
Andreas Rundlöf Försäljningsdirektör
Antti Haarala Digital direktör
Peter Valkama HR- och ekonomidirektör

KSF Media Ab är Hufvudstadsbladets utgivare. Bolaget förbehåller sig rätten att förutom i papperstidningen publicera insänt eller beställt material utan särskild ersättning också i digitala produkter.

BLEV DU UTAN TIDNING?

Storhelsingfors Postis morgondistribution 0200-127 127
jourtider mån-fre 6.30-16.00, lö 7.00-12.00, sö 7.30-12.00.
Övriga Nyland Postis morgondistribution tfn 0200 127 127, må-fr kl. 6.30-16, lö 7-12, sö 7.30-12.
Postis adresserade dagsdistribution tfn 0100 5445 vardagar kl. 8-16.
Raseborg, Ingå och Hangö (morgondistribution) 06-784 8930. Mån-fre kl. 06-08, lö-sö kl. 06-10.
Kyrkslätt, Sjundeå, Lojo, Högfors, Mäntsälä, Nummi-Pusula, Vichtis, Kervo, Träskända, Hyvinge, Hyrylä, Jokela, Mariefors, Borgnäs (KSF Medias kundtjänst) tel. 09-1253 500, må-fre kl. 8-12 och 13-16.
Lahtis 03-7575 285, mån-fre 6.30-10, lö-sö 7-11.
Tammerfors 020 451 5523, vardagar kl. 6 - 16 och lördag - söndag kl. 6 -12.
Åbo med omnejd (Lounais-Suomen Tietojakelu): 02-269 34 34 mån-fre kl. 6-16.30, lö-sö kl. 7-11.
Vasa 06-784 8930. Mån-fre kl. 06-08, lö-sö kl. 06-10.
Övriga Österbotten (adresserad utdelning, Posti) 0100 5445, kl. 8-16.
Åland (Åland post) 018-636 700, vardagar 8-14. Övriga tider telefonsvarare.

LÄS TIDNINGEN DIGITALT

Prenumererar du på Hufvudstadsbladet har du tillgång till e-tidningen och premiumartiklar på HBL.fi.

Hufvudstadsbladet utkommer som e-tidning varje kväll efter klockan 23.00.

HBL .FI **HBL 365**

Mer info: HBL.fi/kundservice.
Pröva nyhetsappen HBL Nyheter och e-tidningsappen HBL 365.
Du hittar båda apparna i App Store och Google Play Butik.
Premiuminnehållet och e-tidningarna kräver prenumeration.

PRENUMERATIONER hbl.fi/prenumerera
Kundservice: pren@ksfmedia.fi

Hantera din prenumeration på nätet:
konto.ksfmedia.fi

Kundservice betjänar dig vardagar kl. 8-12 och 13-16 per telefon 09-1253500. På grund av coronaläget är kundtjänst på Mannerheimvägen 18 stängd tillsvidare.

ANNONSSERVICE
Annonzbokning: 09-1253 558, vardagar klockan 8-12 och 13-16.
E-post: annons@hbl.fi

Som privatperson eller förening kan du lätt lämna in din annons på **hbl.fi/annonskiosken**
På hbl.fi/media hittar du all information om hur vi kan hjälpa dig att nå ut till nya kunder.
Deadline för annonsbokning två vardagar före publicering.

HBL trycks i Sanomala i Vanda.
Tryck- och distributionschef: Niklas Palm

SÖNDAG 5 DECEMBER 2021

VÄDRET

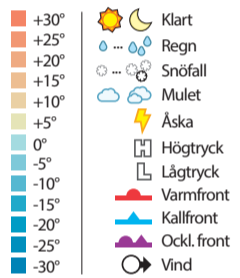
In över Finland strömmar från nordost allt kallare luft. Molnigheten ökar efterhand på många håll, men även klart väder är att vänta. Sydusten kan få någon snöby.

RAPPORT FÖR SJÖFARANDE

Finska viken, norra Östersjön, Ålands hav, Skärgårdshavet och södra Bottenhavet: Nordostlig vind 8-12, på Finska viken lokalt 14 m/s. Lokalt snöbyar.

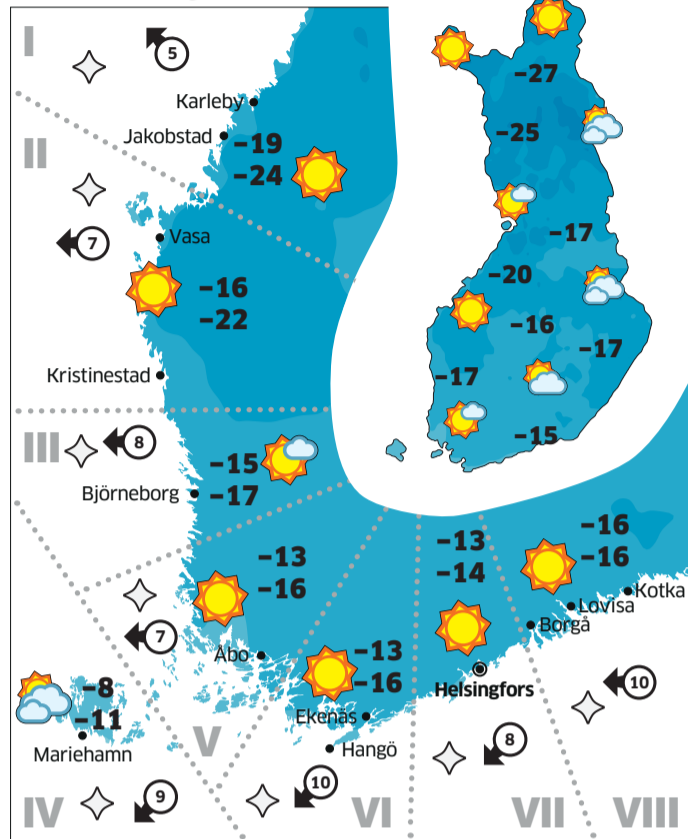
Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken: Ostlig vind 7-11, på Bottenviken ostlig till sydostlig vind 4-8 m/s. God sikt.

FORECA

UV-strålning:
 ◆ <2 (låg)
 ◆ 3-5
 ◆ 6-7
 ◆ 8-10
 ◆ >11 (extremt hög)

FINLAND I DAG

KUSTVÄDRET OMRÅDESVIS

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
I morgon	☁ -23	☁ -19	☁ -15	☁ -9	☁ -13	☁ -10	☁ -11	☁ -16
Tisdag	☁ -23	☁ -19	☁ -16	☁ -8	☁ -15	☁ -12	☁ -13	☁ -16
Onsdag	☁ -13	☁ -13	☁ -16	☁ -4	☁ -12	☁ -5	☁ -13	☁ -16
Torsdag	☁ -15	☁ -11	☁ -11	☁ -2	☁ -7	☁ -6	☁ -7	☁ -16

FINLAND I GÅR

Vädret (temperatur)

Björneborg	-11	Någon snöby
Borgå	-11	Halvklart
Esbo Hagalund	-9	Lätt snö
Hfrs Kajaniemi	-9	Mulet
Ilomants	-14	
Ivalo	-26	Klart
Joensuu	-12	Klart
Jyväskylä	-14	
Kilpisjärvi	-20	Klart
Kronoby	-12	Klart
Kuopio	-14	Klart
Kuusamo	-14	Klart
Lahtis	-12	Lätt snö
Mariehamn	-3	Mulet
Nyslott	-13	Klart
Rovaniemi	-16	
S:t Michel	-14	Klart
Sodankylä	-30	Klart
Suomussalmi	-13	Klart
Tammerfors	-13	Klart
Uleåborg	-13	Klart
Utsjoki	-28	
Vanda flygplats	-10	Mest klart
Vasa	-12	Klart
Villmanstrand	-12	Lätt snö
Åbo	-6	Mulet

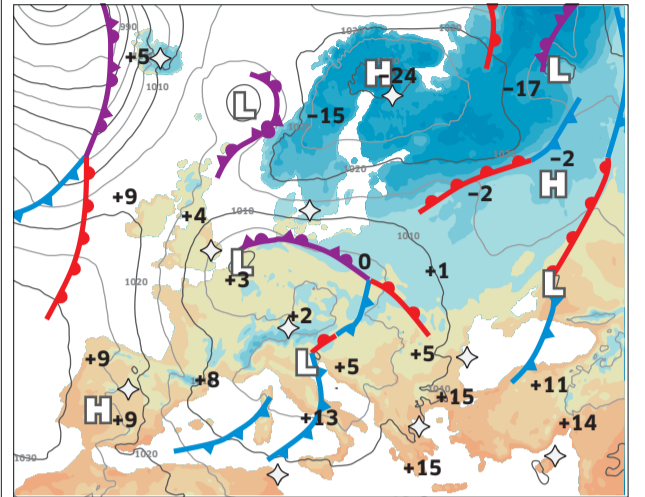
Kustvädret (temperatur & vind)

Kotka	-9	nordost	6 m/s
Kallbadagr.	-8	nordost	9 m/s
Bågåskär	-6	nordost	7 m/s
Russarö	-4	nordost	8 m/s
Utö	-2	nordost	6 m/s
Kumlinge	-4	nordost	4 m/s
Nyhamn	-2	ost	6 m/s
Strömmingsb.	-9	ost	11 m/s
Ulkokalla	-6	ost	11 m/s
Kemi	-8	ost	8 m/s

Vattenståndet (cm)

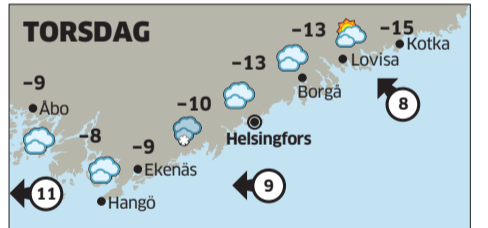
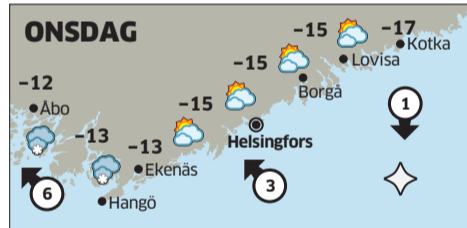
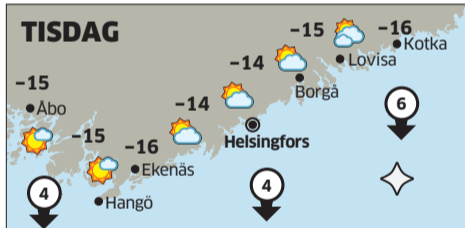
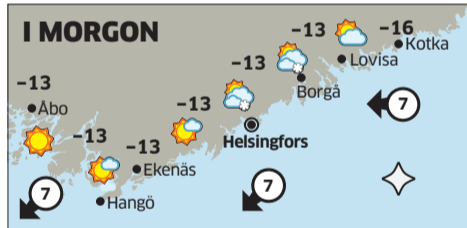
Fredriksh.	+6	Kaskö	+17
Helsingfors	+13	Vasa	+9
Hangö	+19	Jakobstad	+0
Föglö	+20	Brahestad	-8
Åbo	+22	Uleåborg	-11
Raumo	+20	Kemi	-8
Mäntyluoto	+19		

EUROPA I DAG

VÄRLDEN i dag

	i dag	i morgon		i dag	i morgon
Acapulco	☀ +32	☀ +32	Madrid	☁ +9	☁ +10
Antalya	☀ +19	☁ +17	Malaga	☀ +18	☀ +17
Amsterdam	☁ +4	☁ +3	Mallorca	☁ +15	☀ +14
Aten	☀ +18	☀ +20	Moskva	☁ -1	☁ -2
Bangkok	☁ +28	☀ +29	Nice	☁ +12	☀ +10
Barcelona	☁ +11	☀ +12	New York	☀ +7	☀ +16
Berlin	☁ +3	☁ +1	Oslo	☁ -9	☁ -13
Bryssel	☁ +5	☁ +4	Paris	☁ +5	☁ +5
Budapest	☁ +4	☁ +5	Prag	☁ +3	☁ +1
Cypern	☁ +17	☀ +19	Reykjavik	☁ +2	0
Dublin	☁ +4	☁ +4	Rio de Jan.	☁ +28	☀ +25
Goa	☀ +30	☀ +30	Rom	☀ +14	☀ +10
Istanbul	☀ +16	☀ +18	Shanghai	☀ +15	☀ +17
Kairo	☀ +20	☀ +21	S:t Petersb.	☁ -13	☁ -15
Kreta	☀ +18	☀ +19	Stockholm	☁ -6	☁ -9
Köpenhamn	☁ +1	☁ -1	Sydney	☁ +18	☁ +22
Las Palmas	☁ +20	☁ +20	Tallinn	☁ -8	☁ -12
Lissabon	☁ +15	☁ +15	Tokyo	☀ +11	☀ +13
London	☁ +5	☁ +5	Tunis	☀ +16	☀ +10
Madeira	☀ +18	☀ +17	Wien	☁ +5	☁ +4

SKAPA JULHÄLSNINGAR I ANNONSKIOSKEN

Kom ihåg dina nära och kära till jul!
 Julhälsningarna publiceras i HBL på julafton 24.12.

Skapa din annons på hbl.fi/annonskiosken senast 21.12 kl. 12

PRIS
15 €
 inkl. moms 24 %

God Jul & Gott Nytt år till alla!
 ö. Släkt och vänner

God Jul & Gott Nytt år till alla!
 ö. Släkt och vänner

God Jul & Gott Nytt år till alla!
 ö. Släkt och vänner

God Jul & Gott Nytt år till alla!
 ö. Släkt och vänner

- ✓ Designa och godkänn annonsen själv
- ✓ Smidig betalning
- ✓ Öppen 24 h

